

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ - TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA FINANČÍ

Komparace zatížení osobní důchodovou daní ve vybraných zemích
Comparison of the Personal Income Tax Burden in the Selected Countries

Student:	Bc. Magdaléna Zedníková
Vedoucí diplomové práce:	Ing. Iveta Ratmanová, Ph. D.

Ostrava 2017

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Magdaléna Zedníková**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **6202T010 Finance**
Téma: **Komparace zatížení osobní důchodovou daní ve vybraných zemích**
Comparison of the Personal Income Tax Burden in the Selected Countries
Jazyk vypracování: **čeština**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Teorie osobní důchodové daně
 3. Popis legislativní úpravy osobní důchodové daně ve vybraných zemích
 4. Komparace zatížení osobní důchodovou daní u vybraných typů poplatníků
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 6. aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 276 s. ISBN 978-80-7478-841-3.
SCHELLEKENS, Marnix. *European Tax Handbook 2016*. Amsterdam: IBFD, 2016. 1104 s. ISBN 978-90-8722-365-6.
ŠIROKÝ, Jan a kol. *Daňové teorie. S praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Iveta Ratmanová, Ph.D.**

Datum zadání: 18.11.2016

Datum odevzdání: 21.04.2017



Ing. Iveta Ratmanová, Ph.D.
vedoucí katedry



prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.“

V Ostravě dne 21. 4. 2017



Bc. Magdaléna Zedníková

Poděkování

Moje poděkování patří vedoucí diplomové práce paní Ing. Ivetě Ratmanové, Ph.D., za ochotu, cenné rady a odborné vedení při zpracování této diplomové práci.

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Teorie osobní důchodové daně	6
2.1.	Charakteristika daní.....	6
2.2.	Klasifikace daní.....	7
2.3.	Charakteristika osobní důchodové daně	9
2.3.1.	Historie osobní důchodové daně.....	9
2.3.2.	Zdanitelný důchod a jeho úpravy.....	10
2.3.3.	Jednotka zdanění a sazby osobní důchodové daně	11
2.3.4.	Výběr daně, zdaňovací období a jiné daně z osobních důchodů.....	12
2.4.	Příspěvky na sociální zabezpečení.....	13
2.5.	Měření daňového zatížení.....	14
3	Popis legislativní úpravy osobní důchodové daně ve vybraných zemích.....	17
3.1.	Legislativní úprava osobní důchodové daně a povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění v České republice	17
3.2.	Legislativní úprava osobní důchodové daně a povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění v Dánsku.....	19
3.3.	Legislativní úprava osobní důchodové daně a povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění v Estonsku	21
3.4.	Legislativní úprava osobní důchodové daně a povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění ve Finsku	22
3.5.	Legislativní úprava osobní důchodové daně a povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění v Irsku.....	23
3.6.	Legislativní úprava osobní důchodové daně a povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění na Islandu	25
3.7.	Legislativní úprava osobní důchodové daně a povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění v Litvě	26
3.8.	Legislativní úprava osobní důchodové daně a povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění v Lotyšsku	27
3.9.	Legislativní úprava osobní důchodové daně a povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění v Norsku	28
3.10.	Legislativní úprava osobní důchodové daně a povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění ve Švédsku	30
3.11.	Legislativní úprava osobní důchodové daně a povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění ve Velké Británii	31
3.12.	Srovnání legislativních úprav osobní důchodové daně a povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění ve vybraných zemích.....	32

4	Komparace zatížení osobní důchodovou daní u vybraných typů poplatníků	34
4.1.	Vstupní předpoklady pro výpočty zatížení osobní důchodovou daní	34
4.2.	Komparace zatížení osobní důchodovou daní z makroekonomického hlediska	35
4.3.	Komparace zatížení osobní důchodovou daní z mikroekonomického hlediska	39
4.3.1.	Zatížení osobní důchodovou daní v jednotlivých zemích na měsíční úrovni	40
4.3.1.1.	Zatížení osobní důchodovou daní v České republice.....	40
4.3.1.2.	Zatížení osobní důchodovou daní v Dánsku.....	41
4.3.1.3.	Zatížení osobní důchodovou daní v Estonsku	43
4.3.1.4.	Zatížení osobní důchodovou daní ve Finsku	44
4.3.1.5.	Zatížení osobní důchodovou daní v Irsku	45
4.3.1.6.	Zatížení osobní důchodovou daní na Islandu.....	47
4.3.1.7.	Zatížení osobní důchodovou daní v Litvě.....	47
4.3.1.8.	Zatížení osobní důchodovou daní v Lotyšsku	49
4.3.1.9.	Zatížení osobní důchodovou daní v Norsku	50
4.3.1.10.	Zatížení osobní důchodovou daní ve Švédsku.....	52
4.3.1.11.	Zatížení osobní důchodovou daní ve Velké Británii.....	53
4.3.2.	Zatížení osobní důchodovou daní u vybraných typů poplatníků na roční úrovni	54
4.3.2.1.	Komparace daňového zatížení osobní důchodovou daní u bezdětného poplatníka	54
4.3.2.2.	Komparace daňového zatížení osobní důchodovou daní u poplatníků s vyživovanými dětmi	57
4.3.3.	Posouzení daňové progresivity u vybraných poplatníků	62
4.3.3.1.	Posouzení daňové progresivity u bezdětného poplatníka	62
4.3.3.2.	Posouzení daňové progresivity u poplatníků s vyživovanými dětmi	64
4.4.	Shrnutí dosažených výsledků	67
5	Závěr	73
	Seznam použité literatury	74
	Seznam zkratk.....	77
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Význam daní je spjat s existencí státu a jejich výběr je tudíž podněcován účelem naplnění veřejných rozpočtů. Stát potřebuje ke svému fungování finanční prostředky na poskytování statků a služeb veřejnosti, na veřejnou spotřebu státu či na platby sociálního charakteru obyvatelstvu, které získává z největší části právě výběrem daní. Pokud by stát nezískal potřebné množství finančních prostředků, nemohl by plnit hlavní funkce veřejných financí.

Pokud běžná veřejnost hovoří o daních, má na mysli většinou daně důchodové, a to proto, že zaujímají pro jednotlivce v oblasti daní největší část. Poplatník se s osobní důchodovou daní setkává buď na výplatním lístku či při vyplňování daňového přiznání. I z pohledu teoretického a ekonomického mají důchodové daně, potažmo daň z příjmů jednotlivce, důležitou roli v jednotlivých daňových systémech zemí. Představují jednu z nejvýznamnějších kategorií příjmů veřejných rozpočtů, a to především díky svým vlastnostem, které podporují spravedlnost a efektivnost zdanění. Zdůraznění důležitosti daně je potvrzeno i zařazením osobní důchodové daně na první místo v klasifikaci daní podle organizace OECD.

Cílem diplomové práce je porovnat daňové zatížení osobní důchodovou daní vybraných typů poplatníků v České republice, Dánsku, Estonsku, Finsku, Irsku, na Islandu, v Litvě, Lotyšsku, Norsku, Švédsku a Velké Británii pomocí legislativních úprav osobní důchodové daně se zaměřením na příjmy ze závislé činnosti.

Práce bude rozdělena do tří tematických částí.

První část bude obsahovat obecné teoretické vymezení daně a charakteristiku osobní důchodové daně, na kterou je diplomová práce zaměřena. Definovány budou také povinné příspěvky na sociální zabezpečení, které se mnohdy řadí mezi daně, a budou vymezeny ukazatele pro měření daňového zatížení osobní důchodovou daní. Druhá část bude zaměřena na popis legislativních úprav osobní důchodové daně ve vybraných zemích. Ve třetí, aplikační části bude nejprve zhodnoceno daňové zatížení na makroekonomické úrovni a dále bude pozornost věnována mikroekonomickému zhodnocení daňového zatížení. Nejprve na měsíční úrovni v jednotlivých zemích a dále pomocí jednotlivých typů poplatníků na roční úrovni. Taktéž bude provedeno závěrečné shrnutí zjištěných výsledků.

2 Teorie osobní důchodové daně

V úvodu této kapitoly bude charakterizována daň z obecného hlediska, kdy budou vymezeny základní pojmy dané problematiky. Dále bude uvedena klasifikace daní a jednotlivé kategorie budou samostatně popsány. Poté bude charakterizována osobní důchodová daň, která je stěžejním tématem dané diplomové práce a zároveň jednou z nejdůležitějších daní jednotlivců. Bude uvedena historie daní, vymezen základ daně a další podstatné znaky osobní důchodové daně. Dále budou popsány příspěvky na sociální zabezpečení, které bývají chápány jako součást daňového zatížení jednotlivců. Poslední část bude zaměřena na teoretický popis technik pro měření daňového zatížení jak z makroekonomického, tak z mikroekonomického pohledu. Kapitola bude zpracována převážně na základě publikací Kubátová (2015), Široký (2008) a Musgrave (1994).

2.1. Charakteristika daní

Dle Kubátová (2009) je daň rozhodujícím příjmem veřejného rozpočtu a tvoří až 90 % celku. Mezi další příjmy veřejných rozpočtů se řadí poplatky a půjčky. Tyto příjmy mají rozdílné definice a liší se v povinnosti placení, návratnosti, účelovosti a ekvivalenci. Daň je chápána jako povinná, nenávratná, neúčelová, neekvivalentní, zákonem určená platba. Jelikož je daň určována zákonem, její povinnost je nevyvratitelná. Nenávratností se rozumí, že po zaplacení daně nemá poplatník nárok na ekvivalentní protihodnotu a nezískává takové množství veřejných služeb, jako je velikost zaplacené daně. S tímto se váže i neúčelovost, kdy poplatník neví, na jaké účely bude daná daň použita.

Veřejné rozpočty tvoří státní rozpočet, ale také rozpočty měst a obcí či veřejné fondy. Zde jsou řazeny například fondy zdravotních pojišťoven, kde je poplatník povinen platit příspěvky na zdravotní pojištění. Za daně jsou tudíž považovány nejen daně jako takové, ale také příspěvky na sociální a zdravotní pojištění, cla, místní poplatky, dálniční známky a další. Příspěvky na sociální a zdravotní pojištění jsou řazeny do kategorie daní kvůli některým vlastnostem, které je dani velice přibližují, a to povinnost a pravidelnost placení. Přestože se dané příspěvky vybírají na krytí výdajů spojených například se zajištěním starobních důchodů, nemocenských dávek apod., výše zaplacených příspěvků neodpovídá velikosti poskytnutých dávek či jiných výplat.

Daň dle Kubátová (2010) plní několik hlavních ekonomických funkcí. Jsou to funkce alokační, redistribuční, stabilizační a fiskální. Alokační funkce daně je chápána jako možnost státní správy určit místo, do kterého budou výnosy z daní směřovat, a podpořit tak oblasti, kde

trh vkládá prostředků málo. Redistribuční funkce daně přesouvá prostředky směrem od bohatších jedinců k méně majetným. Třetí funkce, stabilizační, zmírňuje cyklické výkyvy v ekonomice a ovlivňuje tak národohospodářské ukazatele země. Za nejdůležitější funkci je považována funkce fiskální. Podstatou funkce je získávání finančních prostředků do veřejných rozpočtů, ze kterých jsou poté poskytovány a financovány veřejné služby.

Kubátová (2010) dále uvádí, že jsou na daně vznášeny určité požadavky, které by měly splňovat. Jsou jimi efektivnost, stimulace, spravedlnost, makroekonomická pružnost, právní perfektnost a politická průhlednost. Efektivností daně se rozumí to, že zdaňováním poplatníků nejsou způsobovány distorze na trhu, které by vedly poplatníka k substituci výrobků či omezování pracovního úsilí. Dále by mělo být chování poplatníků stimulováno pozitivním směrem jak pro poplatníka samotného, tak pro společnost jako celek. Další zásadou, která by měla být u daní dodržena, je spravedlnost. Ta je těžce hodnotitelným pojmem, ale pro účely daně se jí rozumí většinou princip platební schopnosti a princip prospěchu. Lidé by měli platit daně dle jejich platební schopnosti a dostat od státu odpovídající protihodnotu. Zásada makroekonomické pružnosti znamená, že daně mají schopnost pružně reagovat na změny hrubého domácího produktu, a proto mohou být použity jako stabilizátory ekonomiky. U právní perfektnosti a politické průhlednosti, která je poslední daňovou zásadou, je podstatou rovnost informací jak pro stát, tak pro poplatníka a srozumitelnost předkládání daňových zákonů veřejnosti.

2.2. Klasifikace daní

Daně je možné klasifikovat dle různých hledisek. Nejčastěji jsou daně děleny podle:

- vazby na důchod poplatníka,
- objektu daně,
- charakteru veličiny,
- adresnosti,
- druhu sazby,
- daňového určení,
- progresivity.

Jedním ze základních třídění daní je dle vazby na důchod poplatníka. Jak uvádí Šíroky (2008), jsou tímto způsobem děleny daně na přímé a nepřímé. Přímé daně jsou adresovány přímo na daného poplatníka a přihlíží k důchodové situaci poplatníka. Přímé daně jsou dále děleny na majetkové a důchodové. Nepřímé daně nerespektují velikost poplatníkovy příjmy,

jelikož jsou placeny a vybírány v hodnotě zboží či služeb a nejsou adresné. Nepřímé daně se rozdělují na všeobecné a akcízy, které jsou uvaleny pouze na vybrané komodity.

Další klasifikace daní je dle objektu daně. Ta rozděluje daně na důchodové, výnosové, majetkové, z hlavy, obrátové a spotřební. Důchodové daně jsou uvaleny na důchod poplatníka, což může zahrnovat mzdu, rentu, zisk či úrok. Výnosová daň bývá odhadována dle vnějších znaků podnikání, jako je počet zaměstnanců či druh podnikání. Majetkové daně zdaňují jak nemovitý, tak i movitý majetek poplatníka. Dani z hlavy se poplatník nemůže vyhnout, je uvalena přímo na jeho osobu, tudíž není možná žádná substituce. Obrátové daně mohou být uvaleny na obrát u každého výrobce v jednotlivých úrovních výroby či na obrát posledního zpracovatele a spotřební daně mohou postihovat jen určitou skupinu spotřebitelů či celou spotřebu.

Kubátová (2015) uvádí, že dle charakteru veličiny, na kterou se daň vztahuje, mohou být daně děleny na běžné a kapitálové. Kapitálové daně se vztahují k veličině stavové a zjišťují se k určitému okamžiku. Řadí se mezi ně daně majetkové. Běžné daně jsou daně uložené na tokové veličiny, kterými může být důchod či spotřeba. Jsou ohraničeny dvěma časovými okamžiky a řadí se mezi ně daně důchodové, spotřební či daň z přidané hodnoty.

Daně lze třídit také podle adresnosti, kdy se dělí na osobní a in rem (latinsky „na věc“). Daně osobní se vyznačují svou adresností a příslušností ke konkrétnímu poplatníkovi díky zohledňování jeho platební schopnosti. Do dané kategorie se řadí daně důchodové, placené fyzickými osobami. Daně in rem naopak nejsou adresné a neváží se ke konkrétnímu poplatníkovi. Příkladem mohou být daně spotřební či výnosové, které nezohledňují platební schopnost poplatníka.

Dalším tříděním daní je dle druhu sazby. Hlavní příčinou daného dělení je rozdílný vztah mezi velikostí daně a velikostí daňového základu. Rozlišují se daně stanovené bez vztahu ke zdaňovanému základu, specifické a ad valorem (latinsky „k hodnotě“). Daně, které jsou vybírány bez vztahu ke zdaňovanému základu, jsou daně z hlavy a poplatník platí danou daň pouze z důvodu samotné existence. Jelikož je povinností daného poplatníka platit tuto daň za všech okolností, není zde přítomen distorzní účinek daně. Specifické daně se stanovují dle množství jednotek daňového základu, proto se označují také za daně jednotkové. Patří mezi ně daň spotřební či daň pozemková. Dle ceny zdaňovaného základu se vymezují daně ad valorem. Danou kategorii reprezentuje například daň z přidané hodnoty či daň důchodová, kde se výše daně určuje dle základu daně určeném v peněžních jednotkách.

Třídění daní dle daňového určení rozděluje daně na státní, municipální, vyšších územněsprávních celků a svěřené. Státní daně plynou do státní pokladny, municipální k příslušným obcím a krajům, daně vyšších územněsprávních celků jsou používány u federálních států, např. v USA plynou jednotlivým státům federace, a svěřené daně plynou do veřejných rozpočtů nižších úrovní.

Posledním tříděním daně, které zde bude uvedeno, je třídění dle progresivity daně. Dle tohoto kritéria se daně dělí na proporcionální, progresivní a regresivní. U proporcionálního zdanění se míra zdanění s růstem důchodu nemění. Míra zdanění s růstem důchodu u progresivní daně roste a u regresivní daně klesá.

2.3. Charakteristika osobní důchodové daně

Osobní důchodová daň je dle Kubátová (2010) považována za nejdůležitější a nejznámější daň. Je jí přisuzována největší míra komplexnosti a efektivnosti. Pouze u osobní důchodové daně lze přímo do konstrukce daně vložit progresivní dopad daně, čímž se stává snadným nástrojem pro přerozdělování důchodů mezi členy společnosti. Další kladnou vlastností z pohledu státu je pružnost výnosů daně. Při zvyšujícím se hrubém domácím produktu ekonomiky rostou mzdy poplatníků, ovšem poplatníci se tak dostávají do vyšších daňových pásem a výnosy daně také rostou. Tím je ve veřejných rozpočtech dosaženo vyšší stability. Osobní důchodová daň sice nemá přímý vliv na cenové relace zboží a služeb, ovšem vytváří distorze u ceny práce a volného času, především když progresivita daně přesáhne únosnou mez. To bývá naopak častou kritikou, a to i z hlediska daňové spravedlnosti.

Osobní důchodová daň je jedinou daní, kdy má poplatník možnost vypočítat si svou budoucí souhrnnou daňovou povinnost, a to díky možnosti odhadnout své roční příjmy. V tomto se liší osobní důchodová daň oproti daním nepřímým. Velikost daňového břemene je pro poplatníky osobní důchodové daně zřejmá, naopak u daní nepřímých ji poplatníci sami neodvádí a navíc nedisponují dostatkem informací.

2.3.1. Historie osobní důchodové daně

První zavedení osobní důchodové daně bylo roku 1799 ve Velké Británii, osobní důchodovou daň je tudíž možné považovat za historicky mladou daň. Prvotním záměrem výběru osobní důchodové daně, jak uvádí Kubátová (2010), bylo financování válek proti Napoleonovi, kdy se zdaňoval pouze zisk jednotlivce a následně všechny poplatníkovy příjmy. Po vítězství Velké Británie nad Napoleonem byla daň dočasně zrušena, ale obnovení přišlo

záhy po zjištění velikosti válečného zadlužení. Ostatní země následovaly Velkou Británií v zavedení osobní důchodové daně až na přelomu 19. a 20. století.

Dalším typem daně, která byla zavedena v Rakousku v 19. století, byla tzv. výdělková daň. Dále daň pozemková, která byla posléze rozdělena na domovní daň a zbytek daně pozemkové, kde se zdanění řídilo kvalitou půdy, stejně jako je tomu dodnes u většiny zemí. Na našem území, v tehdejší době území Rakouska-Uherska, byla osobní důchodová daň zavedena roku 1849.

Postupem času se daň zaváděla i v dalších zemích, ovšem stále je možné nalézt několik států, které osobní důchodovou daň nemají ve svém daňovém systému zařazenu. Dané oblasti jsou většinou naftovými velmocemi či turistickými destinacemi a výnosy daní z důchodů poplatníků nejsou rozhodujícími zdroji veřejných rozpočtů. Země, kde se neplatí osobní důchodová daň, jsou označovány za tzv. daňové oázy a patří mezi ně například Kajmanské ostrovy či Saudská Arábie.

Kubátová (2010) dále uvádí, že při počátcích zavedení osobní důchodové daně v jednotlivých zemích byly hodnoty sazeb daně na nízké úrovni a zdaňovaly se pouze vysoké důchody poplatníků. Od meziválečného období začaly sazby daní růst a po druhé světové válce se dostalo zdanění některých investic i přes devadesátiprocentní sazbu. Po 80. letech 20. století se trend změnil a sazby daně i daňová progresivita se začaly snižovat. Na přelomu 80. a 90. let bylo provedeno několik reforem daňového systému. Změny se udály u daňového mixu čili podílu daní přímých a nepřímých, kde se u většiny zemí zvýšil podíl daní nepřímých. Dále se začalo uvažovat o omezování dosavadních daňových úlev, a to především z důvodu zjednodušení daňových systémů zemí.

2.3.2. Zdanitelný důchod a jeho úpravy

Dle Kubátová (2010) je předmětem daně důchod poplatníka, dosažený za zdaňovací období. „V nejširším slova smyslu je osobním důchodem chápán přírůstek schopnosti uspokojovat osobní potřeby za určité období.“ Jak tvrdí Kubátová (2010, s. 169). Dané pojetí předmětu daně zahrnuje i jiné než peněžní formy důchodu. Mezi hlavní druhy důchodů lze zařadit důchody pracovní, důchody z podnikání, nájemné, veřejné penze a kapitálové výnosy realizované, které jsou v ČR zahrnuty do celkového příjmu poplatníka.

Musgrave (1994) se na pojetí důchodu dívá z několika úhlů. Rozlišuje hrubý a čistý důchod, kapitálový a pracovní či reálný a nominální. Čistým důchodem se myslí důchod, od kterého jsou odečteny náklady na jeho získání. Vznikne úpravou hrubého důchodu, kdy

poplatníci mohou některé náklady považovat za uznatelné a odečíst je tak od hodnoty hrubého příjmu. Při rozlišování kapitálového a pracovního důchodu je hlavním rozdílem, zda si ho daný poplatník „vydělal“, či ne. Pokud musel poplatník vynaložit úsilí k získání daného příjmu, označuje se tento důchod za pracovní a měl by se zdaňovat méně než důchod, který poplatník získal bez zásadní snahy a píle. Tento důchod je poté označován za kapitálový. Lze to vysvětlit tak, že práce oslabuje toho, kdo ji musí vykonávat, a proto by měla být zdaňována méně. Odlišností mezi reálným a nominálním důchodem je hodnota současné cenové hladiny. Jelikož důchod slouží jako měřítko schopnosti poplatníka hradit daňovou povinnost, musí se jednat o vymezení důchodu reálného. Zvýšení důchodu pouze z důvodu zvýšení cen by nemělo ovlivnit změnu daňové povinnosti, a proto by se mělo pracovat s důchodem reálným čili důchodem, který není ovlivněn cenovou hladinou.

Úpravy zdanitelného důchodu mohou být v každé zemi odlišné. Základem osobní důchodové daně je obecně v jednotlivých zemích celkový zdanitelný důchod snížený o odečitatelné položky. Může se jednat také o nezdanitelné části základu daně, jako je tomu například v ČR. Spolu se slevami na dani a nulovým zdaněním nejnižšího daňového pásma jsou využívány jako způsob poskytování daňových úlev a pro zohledňování sociálních poměrů poplatníka. Úlevy jsou děleny na standardní a nestandardní. Standardní úleva nezávisí na skutečných výdajích poplatníků a jedná se většinou o základní odečitatelnou položku či slevu na dani, kterou získají všichni poplatníci, kteří splňují daná pravidla. Příkladem standardních úlev jsou úlevy na vyživované děti či odečitatelné příspěvky na sociální pojištění. Nestandardní úlevy naopak závisí na skutečných výdajích poplatníků a bývají často limitovány. Slouží ke stimulaci určitého chování poplatníků a příkladem může být úleva na pořízení bydlení, úlevy na lékařské výdaje či odečitatelnost určitých úroků placených poplatníky. Vysoký počet úlev v legislativních úpravách osobní důchodové daně je však kritizován vzhledem k vytváření složitého daňového systému, který umožňuje snadnější daňové úniky.

2.3.3. Jednotka zdanění a sazby osobní důchodové daně

V jednotlivých zemích existuje několik typů zdaňovaných jednotek, kterými jsou individuální zdanění a společné zdanění pro manžele či rodinu. Poplatník má v některých zemích možnost vybrat si, jakou jednotku zdanění využije, což posléze ovlivňuje daňové zatížení manželů a rodin. Pro manžele, kde se jeden z důchodů výrazně odlišuje od toho druhého, je nevýhodné zdaňovat každého z manželů samostatně, a proto bylo v některých zemích zavedeno společné zdanění manželské dvojice. Kubátová (2010, s. 178) dále dodává:

„V mnoha zemích existují úlevy pro ženaté a vdané a v některých zemích se tyto úlevy mohou týkat i jedinců opačného či stejného pohlaví, kteří spolu žijí.“

Po zvolení jednotky zdanění a vymezení upraveného zdanitelného důchodu poplatníka je na hodnotu základu daně použita určitá sazba daně. Dle Kubátová (2010) je sazba osobní důchodové daně ve většině případů progresivní a s rostoucí výší důchodu se zvyšuje i průměrná daňová povinnost poplatníka. Jednotlivé země zajišťují progresivitu daně dvěma způsoby. Prvním způsobem je tabulka daňových sazeb, která určuje meze základu daně. Část základu, která dané meze překračuje, je zdaněna vyšší sazbou daně. Daná technika je označena jako klouzavá progresse a liší se od progresse stupňovitě. Ta zdaňuje celý základ daně vyšší sazbou a může se tak stát, že poplatník obdrží po zdanění nižší mezní důchod nežli u zdanění nižšího základu daně. Druhým způsobem je určení sazby daně dle vzorce, přiřazující každému upravenému základu daně daňovou povinnost pomocí funkčního předpisu.

Novým trendem ve zdaňování, namísto daní progresivních, jsou tzv. rovné daně. Jsou to daně, které mají pouze jednu sazbu daně a prosazují se většinou u postkomunistických zemí. Mezi další typy daní lze také řadit nulovou sazbu pro nejnižší daňové pásmo, která garantuje určité životní minimum pro všechny poplatníky.

2.3.4. Výběr daně, zdaňovací období a jiné daně z osobních důchodů

Osobní důchodové daně jsou až na některé výjimky, jako například příjem ze zaměstnání, placeny na základě daňového přiznání poplatníka. Kubátová (2015) tvrdí, že zdaňovacím obdobím bývá obecně kalendářní rok či jinak po sobě jdoucích 12 měsíců. Co se týče daňových úlev, zohledňuje je buď sám jednotlivec či daňový úřad, který dále vypočítá daň tak, aby poplatník neplatil více, nežli je jeho daňová povinnost.

Příjem ze zaměstnání a několik dalších příjmů, většinou kapitálové příjmy, jsou zdaňovány srážkou daně přímo u zdroje. Díky tomu je zmenšen počet podaných daňových přiznání, je kladen menší nárok na poplatníka a je lépe zamezeno daňovým únikům. Zaměstnavatel zaměstnancům měsíčně strhává srážku daně, která se v daném případě označuje jako záloha na roční daň. Koncem roku zaměstnavatel strhává případné nedoplatky daně či refunduje přeplatky, které poplatník v souhrnu zaplatil nad skutečnou roční daňovou povinnost. Daň vybíraná srážkou u zdroje tvoří převážnou většinu celkového výběru osobní důchodové daně, a tudíž daň placená přímo poplatníky není tak častá.

Kromě osobní důchodové daně jsou poplatníci dále zatíženi povinnými příspěvky na sociální a zdravotní pojištění. V některých zemích poplatníci odvádí také daně placené

místním orgánům či v případě federálních zemí daně samosprávným celkům střední úrovně. Tyto daně bývají většinou počítány ze stejného základu jako centrální daň nebo jako procentní část daně centrální. Dalšími typy daní mohou být daně církevní, živnostenské, z televize či daně podobné dědické a darovací dani.

2.4. Příspěvky na sociální zabezpečení

Široký (2008) tvrdí, že názory, zda zařadit povinné příspěvky na sociální a zdravotní pojištění mezi daně, se různí. Převážně jsou příspěvky považovány za platbu daňového charakteru. Také v daňové klasifikaci OECD jsou zahrnuty pod kategorii 2000. Sociální pojištění je navíc ve většině zemí propojeno jak s firemní, tak osobní důchodovou daní, protože bývá uznatelným výdajem při výpočtu těchto daní. I tak se příspěvky započítávají do daňového zatížení poplatníka.

Dle Kubátová (2010) nelze příspěvky na sociální zabezpečení řadit obecně do pojištění. Výše příspěvků se odvozuje především od výše důchodu, ze kterého jsou příspěvky placeny, ovšem plnění pojištění se neodvozuje od zaplacené výše příspěvků. Například u zdravotního pojištění není poskytovaná zdravotní péče nijak závislá na výši příspěvků konkrétního poplatníka. Dalším znakem, které příspěvky na sociální zabezpečení nespojují s pojištěním, je nezohledňování faktorů, které se obvykle u služeb pojistného zohledňují. Je tomu například věk pojištěné osoby, pohlaví či zdravotní stav.

Další možná interpretace, jak uvádí Krebs (2015), označuje sociální zabezpečení za součást sociální politiky a slouží jako prostředek k uskutečňování úkolů a cílů sociální politiky daného státu. Dle této interpretace jde sociální zabezpečení chápat jako soubor institucí, zařízení a opatření, díky kterým je možné uskutečňovat předcházení, zmírňování a odstraňování následků sociálních událostí občanů. V každé zemi je sociálnímu zabezpečení přikládána jiná důležitost a liší se v mnoha faktorech, kterými jsou například charakter a forma sociálního zabezpečení či vymezení okruhu sociálních událostí. Krebs (2007, s. 162) dále poznamenává: „Zatímco v užším pojetí se často sociální pojištění omezuje např. pouze na důchodové zabezpečení a sociální služby, v širším pojetí je možno zahrnovat do sociálního zabezpečení:

- péči o zdraví (léčebná i preventivní),
- zabezpečení při dočasné neschopnosti pro nemoc a úrazy,
- zabezpečení matek v případě těhotenství a mateřství,
- pomoc při výchově dětí v rodině,
- zabezpečení při invaliditě,

- zabezpečení ve stáří,
- zabezpečení rodinných příslušníků a pozůstalých,
- zabezpečení v nezaměstnanosti.“

Ve většině případů jsou příspěvky ukládány na pracovní příjmy, jako jsou zaměstnanecké příjmy či příjmy ze samostatného podnikání, a týkají se pouze osobních příjmů. Základem pro výpočet povinných příspěvků je většinou hrubý příjem poplatníka, nesnížený o daňové úlevy či slevy, jako je tomu u výpočtu osobní důchodové daně. Peková (2008) uvádí, že povinné příspěvky na sociální a zdravotní pojištění tvoří jeden z důležitých veřejných výdajových programů.

Placení příspěvků na sociální zabezpečení se rozděluje mezi zaměstnance a zaměstnavatele. Příspěvky jsou placeny také samostatně výdělečnými osobami, které si je platí samy za sebe. Pokud je osoba zároveň zaměstnaná i podniká, ve většině případů platí příspěvky z obou svých příjmů. Jednotkou zdanění je u povinných příspěvků vždy jedinec, a to z toho důvodu, že nemocenská či jiné sociální dávky jsou směřovány na jednotlivce, nikoliv na manžele či rodiny.

Příspěvky na sociální zabezpečení jsou sráženy zaměstnavatelem z každé zaměstnanecké výplaty a sazba příspěvků je obvykle lineární. Příspěvky jsou odváděny zpravidla měsíčně, ovšem samostatně výdělečné osoby platí příspěvky zálohově, jelikož jim není dopředu znám vyměřovací základ. Období, za které dané osoby příspěvky platí, je určeno dle vyúčtování skutečně dosažených příjmů. Za některé osoby platí povinné příspěvky na sociální a zdravotní pojištění stát. Každá osoba musí být pojištěna, ovšem ne každý má možnost dané příspěvky pokrýt. Tak tomu je většinou u dětí, studentů či důchodců. V případě dětí jsou příspěvky v některých zemích placeny rodiči.

2.5. Měření daňového zatížení

V této kapitole bude popsáno, jakým způsobem lze obecně daňové systémy jednotlivých zemí srovnávat a měřit z makroekonomického a mikroekonomického hlediska. Nejprve bude popsáno daňové zatížení z makroekonomického hlediska, kde pro jednotlivá měření bývají využívány většinou poměrové ukazatele. Nejznámějším ukazatelem je dle Široký (2008) ukazatel daňové kvóty. Lze tvrdit, že daňová kvóta vyjadřuje makroekonomické fiskální hledisko jednotlivých zemí. Hodnota ukazatele lze vyčíslit dle vztahu

$$\text{daňová kvóta (v\%)} = \frac{\text{celkové daňové příjmy}}{\text{HDP}} \cdot 100, \quad (2.1)$$

kde HDP je hrubý domácí produkt.

Někdy bývá daňová kvóta rozlišována na jednoduchou a složenou. Složená daňová kvóta zahrnuje navíc do celkových daňových příjmů také příjmy z povinných příspěvků na sociální zabezpečení. I přes velkou oblibu tohoto ukazatele má mnoho nepřesností, které zkreslují informace podávané o daných zemích. Problémem se jeví vymezení pojmu daň, přesné stanovení daňových příjmů a struktura výdajů veřejných rozpočtů. Pokud není v jednotlivých zemích specificky definován pojem daň, je těžké stanovit přesnou hodnotu daňových příjmů. Významnějším problémem je ovšem absence popisu výdajové strany veřejných rozpočtů. Prohloubení problému přichází ve chvíli, kdy je položka transferů považována za daň negativní.

Pro posouzení daňového zatížení z makroekonomického pohledu budou dále využity poměrové ukazatele, kde se v čitateli vyskytuje určitý druh daňových výnosů, například výnosy daní přímých, a ve jmenovateli se nachází souhrnná veličina, ke které jsou jednotlivé daňové výnosy vztaženy. To je buď hrubý domácí produkt země či celkové daňové výnosy.

Pro měření daňového zatížení na mikroekonomické úrovni se používá několik základních ukazatelů. Jedním z nich je ukazatel efektivní sazby daně, který poměřuje nutnost zaplacení osobní důchodové daně poplatníkem a příslušící velikost hrubého příjmu. Ukazatel efektivní sazby daně se dle Šíroký (2008) počítá dle vzorce

$$ETR = \frac{\text{daňová povinnost}}{\text{hrubý důchod}} \cdot 100, \quad (2.2)$$

kde ETR je efektivní sazba daně.

Jelikož se v daném ukazateli počítá pouze s daňovou povinností a nejsou zde zahrnuty povinné příspěvky na sociální zabezpečení, pracuje se také s dalším ukazatelem, který příspěvky na sociální zabezpečení zahrnuje. Nazývá se dle Ratmanová (2010) ukazatel průměrné osobní sazby daně a počítá se dle vzorce

$$PATR = \frac{\text{daňová povinnost} + \text{příspěvkyna sociální zabezpečení}}{\text{hrubý důchod}} \cdot 100, \quad (2.3)$$

kde PATR je průměrná osobní sazba daně.

Daný ukazatel je tedy podílem součtu osobní důchodové daně a povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění na hrubých příjmech ze zaměstnání poplatníka. Lépe tak lze

ukazatelem zobrazit celkové daňové zatížení poplatníka čili jak velká je odvodová povinnost poplatníka v rámci osobní důchodové daně.

Další kategorií ukazatelů, která se využívá u měření osobní důchodové daně z mikroekonomického hlediska, je progresivita daně. Zjistit, zda se jedná o progresivní, proporcionální či regresivní daň je velmi snadné, jak uvádí Musgrave (1994). Pokud se poměr daňové povinnosti k důchodu s rostoucím příjmem zvyšuje, lze daň pokládat za progresivní. Konstantní poměr daňové povinnosti a důchodu s rostoucím příjmem bývá označován za proporcionální daň, a pokud poměr s rostoucím příjmem klesá, jde o regresivní daň.

V případě důchodových daní je třeba se zabývat progresivitou daně v určitém příjmovém rozmezí. Jde o zjištění, zda dojde ke zvýšení progrese daně, pokud poplatník získá vyšší důchod. Používá se několik ukazatelů k zachycení progresivity daně, jeden z nich je ukazatel progresivity průměrné sazby. Dle Šíroký (2010) má za úkol měřit poměr změny průměrné sazby ke změně příjmů a je vyjádřen vzorcem

$$PAR = \frac{\frac{T_1}{Y_1} - \frac{T_0}{Y_0}}{Y_1 - Y_0}, \quad (2.4)$$

kde PAR je progresivita průměrné sazby, Y hrubý příjem a T příslušná vypočítaná daňová povinnost k tomuto hrubému důchodu. Indexy 0 a 1 jsou vztaženy ke krajním bodům příslušného příjmového intervalu, na němž se progresivita měří.

3 Popis legislativní úpravy osobní důchodové daně ve vybraných zemích

V následující kapitole budou popsány jednotlivé legislativní úpravy osobní důchodové daně vybraných zemí a systémy plateb povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění. V rámci popisu osobní důchodové daně a systému povinných sociálních a zdravotních příspěvků v jednotlivých zemích se bude vycházet z konkrétních legislativních úprav vybraných zemí platných v roce 2016. Na závěr dané kapitoly bude provedeno srovnání legislativních úprav vybraných zemí. Kapitola bude zpracována převážně na základě publikace Brink - van Agtmaal a kol. (2016) a na základě jednotlivých zákonů vybraných zemí, které byly čerpány převážně na internetových stránkách ministerstev financí příslušných zemí.

Komparace osobní důchodové daně proběhne u následujících zemí: Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Irsko, Island, Litva, Lotyšsko, Norsko, Švédsko a Velká Británie. Všechny tyto země leží na evropském kontinentu a s výjimkou České republiky jsou dané země taktéž součástí severní Evropy dle rozdělení Evropy Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj. Z toho lze usuzovat, že dané země si jsou teritoriálně blízké a nachází se v podobných klimatických podmínkách. Je otázkou, zda by tato skutečnost mohla ovlivňovat také přístup ke zdanění osobní důchodovou daní vybraných zemí či sociální politiku. Česká republika je do výběru zařazena pro možnost porovnání systémů zdaňování osobní důchodovou daní a povinných sociálních a zdravotních příspěvků ve státech severní Evropy a států střední Evropy. Dále jsou vybrané země členy Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), pouze Litva členem není.

Prvním z popisovaných států bude Česká republika díky rozdílnému přístupu k povinným příspěvkům na sociální a zdravotní pojištění placených zaměstnavatelem, které navyšují poplatníkovy příjmy a tvoří základ daně. Dále budou země popisovány v abecedním pořadí: Dánsko, Estonsko, Finsko, Irsko, Island, Litva, Lotyšsko, Norsko, Švédsko, Velká Británie.

3.1. Legislativní úprava osobní důchodové daně a povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění v České republice

Legislativní úprava osobní důchodové daně je v České republice dána zákonem „O daních z příjmů“, kde se jedinec stává rezidentem, pokud má trvalé bydliště na území České republiky či v ČR pobývá déle než 183 dní, s výjimkou studentských nebo zdravotních pobytů. Rezidenti zdaňují všechny svůj mezinárodní příjem, který je rozdělen do 5 kategorií.

Marková (2016) uvádí, že danými kategoriemi jsou příjem ze závislé činnosti, příjem ze samostatné činnosti, příjem z kapitálového majetku, příjem z nájmu a ostatní příjmy. Mezi negativní vymezení daně patří například příjem z vypořádání spoluvlastnictví či příjmy získané nabytím akcií. Osvobozenými příjmy jsou například stipendia či přijaté dotace ze státního rozpočtu. Základem daně je souhrn dílčích základů daně zjištěných dle jednotlivých druhů příjmů, od kterých lze v některých případech odečíst výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení. Základ daně je dále upravován o možné odpočty a po navýšení o povinné příspěvky na sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem je daněn lineární sazbou daně z příjmu fyzických osob.

U příjmů ze závislé činnosti nejsou žádné uznatelné výdaje čili povinné příspěvky placené zaměstnancem nejsou odečitatelné. Legislativní úprava daňového systému ČR povoluje několik odpočtů, které je možné odečíst od základu daně. Jsou jimi dary schváleným organizacím, hypoteční úroky, pojistné placené soukromé životní pojišťovně a pojistné placené do III. pilíře pojistného systému ČR.

Upravený základ daně je daněn 15% lineární sazbou, kde je možné dále využít slevy na dani příslušící jednotlivým poplatníkům. Dále se aplikuje tzv. solidární daň, činící 7 %, pokud souhrnný příjem z výdělečné a závislé činnosti přesáhne 1 277 328 CZK.

Základní slevou v případě ČR je sleva na poplatníka, která činí 24 840 CZK. Dále lze uplatnit slevu na manželku, jejíž roční příjem nedosahuje 68 000 CZK, ovšem pouze v ročním zúčtování. Sleva činí 24 840 CZK, a pokud je manželka invalidní, sleva činí dvojnásobek hodnoty. Další možnou slevou je sleva pro studujícího poplatníka do 26 let a činí 4 020 CZK. Dané slevy je možno čerpat jen do velikosti daňové povinnosti poplatníka. Pro poplatníky s dětmi je v ČR dostupné daňové zvýhodnění. To činí pro první dítě 13 404 CZK, pro druhé 15 804 CZK a 17 004 CZK pro třetí a další děti. Pokud daná zvýhodnění přesahují daňovou povinnost, poplatník má právo na daňový bonus do výše 60 300 CZK, ovšem bonus se uděluje pouze za předpokladu, že poplatníkův roční příjem překročí 55 200 CZK. Poslední slevou je sleva na dani za umístění dítěte v mateřské školce či obdobném zařízení, maximální hodnotou je 9 900 CZK prokázaných nákladů, kterou lze uplatnit až při ročním zúčtování.

Zdaňovacím obdobím je v ČR obecně kalendářní rok a jedinci, kteří přesáhnou svým agregovaným příjmem hranici 15 000 CZK za měsíc, musí podávat daňové přiznání do konce třetího měsíce po konci zdaňovacího období. Pokud má poplatník příjem pouze z jednoho zaměstnání nebo jiné příjmy nepřesahující 6 000 CZK, není povinen podávat daňové přiznání.

Ovšem jedinci platící solidární daň podávají přiznání vždy. Platba daně má stejnou splatnost jako podání daňového přiznání.

Příspěvky na sociální a zdravotní zabezpečení se v ČR počítají z hrubého příjmu ze zaměstnání. Stropem pro příspěvky na sociální pojištění je roční příjem 1 277 328 CZK a pro příspěvky na zdravotní pojištění není určen žádný strop. Zaměstnanec platí 6,5 % z hrubého příjmu na povinné příspěvky na sociální zabezpečení a 4,5 % na zdravotní pojištění. Příspěvky placené zaměstnavatelem činí dohromady 34 %. Příspěvky na sociální zabezpečení tvoří 25 % hrubé mzdy zaměstnance a na zdravotní pojištění 9 %. Zdravotní pojištění placené příslušné zdravotní pojišťovně musí být vždy odvedeno z minimálního vyměřovacího základu, kterým je minimální mzda. Jestliže zaměstnanec pracuje na zkrácený pracovní úvazek s měsíční mzdou nižší než minimální, i tak musí být zdravotní pojištění odvedeno z částky minimální mzdy. Zaměstnavatel přitom platí vždy pouze předepsaných 9 % z platu zaměstnance a zbylý doplatek musí zaplatit zaměstnanec.

3.2. Legislativní úprava osobní důchodové daně a povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění v Dánsku

Daňový systém osobní důchodové daně se řídí zákonem „National Income Tax Law“, v originálním znění „Statsskatteloven“. Pro daňové účely je Grónsko a Faerské ostrovy považováno za samostatnou jurisdikci, a tudíž se dánská daňová legislativa neaplikuje na tyto autonomní oblasti. Jak uvádí Brink - van Agtmaal a kol. (2016), dánští rezidenti, mající bydliště v Dánsku či pobývající v Dánsku alespoň po dobu 6 měsíců, jsou subjektem národní daně z příjmů, národní daňové přírážky na dani z příjmů a komunální daně z příjmů. Dále jsou v rámci daně z příjmu fyzických osob aplikovány příspěvky na sociální zabezpečení a církevní daň. Národní daň z příjmu je vybírána z ročního celosvětového příjmu daňového poplatníka. Osobou povinnou k dani je dále jedinec vykonávající zaměstnání na palubě lodi registrované v Dánsku a mající dánské občanství.

Zdanitelné příjmy subjektů jsou rozděleny do dvou kategorií. Osobní příjem, dělí se na příjmy ze zaměstnání, příjmy z podnikání, důchodové příjmy, přijaté dary a kapitálový příjem, kdy je zdaňován např. nemovitý majetek či úroky. Souhrn příjmů fyzických osob a čistých pozitivních kapitálových výnosů, snížených o uplatnitelné výdaje, tvoří základ daně. Osvobozenými příjmy jsou například příspěvky zaměstnavatele zaměstnancům do systému důchodového zabezpečení.

Dánská legislativa osobní důchodové daně povoluje několik odpočtů u příjmů fyzických osob. Jedním z nich je speciální odpočet u zaměstnání 8,3 % pro zaměstnance a osoby

samostatně výdělečně činné, který je limitován hodnotou 28 000 DKK. Odpočet je navýšen o 18 800 DKK pro svobodné rodiče. Uplatnitelnými výdaji u příjmů ze zaměstnání jsou také povinné příspěvky na sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnancem, náklady na dojíždění z povolání, pojistné pro případ nezaměstnanosti či členské lodní poplatky. Základní nezdanitelná částka, kterou si mohou všichni poplatníci odečíst od základu daně, je 44 000 DKK. Poplatníci mohou danou částku uplatnit i jinak, a to jako slevu vztahující se k národní dani z příjmu, která činí 9,08 % ze základu daně poplatníka a maximum je 3 995 DKK.

Sazbou národní daně dle Dánského daňového a celního úřadu SKAT je pro osobní příjem nepřesahující v ročním zúčtování 467 300 DKK sazba 9,08 %. Pokud příjem přesáhne danou hranici, sazba se zvyšuje na 15 %. V Dánsku je dále vybírána 3% daňová přírážka, nazývaná jako příspěvek na zdravotní pojištění. Další daní, kterou jsou povinni dánští rezidenti platit, je komunální příjmová daň. Je počítána stejně jako daňová přírážka ze zdanitelného příjmu a sazba se pohybuje mezi 22,5 a 27,8 % v závislosti na jednotlivých obcích. Průměrem je 24,9 % a po přičtení 3% příspěvku na zdravotní pojištění je průměrná hodnota 27,9 %. Jedinci patřící do dánské státní církve jsou povinni dále odvádět církevní daň, která je uložena společně s národní a komunální příjmovou daní a platí pro ni stejná pravidla. Sazba daně se pohybuje od 0,43 % do 1,3 % dle jednotlivých obcí.

Zdaňovacím obdobím je v Dánsku obecně kalendářní rok. Daňové přiznání za příjmy z výdělečné činnosti musí být obvykle podáno do 1. května následujícího roku po zdaňovacím období. Daňová správa každoročně ukládá předběžné hodnocení jedinců pro příští zdaňovací období a poplatník tak obdrží daňovou kartu s odhadem daňové povinnosti, včetně sazby srážkové daně, která má být používána. Jestliže poplatník zjistí, že jeho návrh je vytvořen nesprávně, může požádat o nové hodnocení.

Příspěvky na sociální zabezpečení, jinak také příspěvky na trh práce, jsou placeny zaměstnanci a osobami samostatně výdělečně činnými ve výši 8 %, jsou počítány z hrubého příjmu a jsou považovány za daň. Hodnota příspěvků je odečitatelná při výpočtu daně z příjmů fyzických osob. Zaměstnanci jsou také povinni platit dodatečné příspěvky na penzijní připojištění, nazývané příspěvek do dodatečného fondu pracovního trhu. Dané příspěvky činí 94,65 DKK za měsíc a jsou odečitatelnou položkou daně z příjmu FO. Zaměstnavatel v Dánsku není povinen platit sociální příspěvky za své zaměstnance.

3.3. Legislativní úprava osobní důchodové daně a povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění v Estonsku

Problematiku zdaňování příjmů subjektů v Estonsku upravuje zákon „Income Tax Act“, v původním znění „Tulumaksuseadus“, obsahující úpravu zdanění jak právnických, tak i fyzických osob. Rezidentem se dle daných zákonů stává jedinec s trvalým bydlištěm v Estonsku či zde pobývajícím více než 183 dní ročně. Rezidenti zdaňují svůj celosvětový příjem, který se dělí na 3 kategorie: běžný příjem, příjem z podnikatelské činnosti a příjem z prodeje majetku. Čistý zisk se počítá samostatně z obchodních příjmů a příjmů z prodeje majetku a následně je agregován s běžným příjmem. Osvobozenými příjmy v Estonsku jsou např. domácí věcné dávky, státní studijní stipendia, některé veřejné dotace, výživné, dary od jednotlivců či dědictví. Základ daně tvoří agregované příjmy snížené o uznatelné výdaje související s danými činnostmi a příspěvky na podporu v nezaměstnanosti, které jsou povinně placeny zaměstnancem.

Základ daně se upravuje o několik příspěvků, které mohou poplatníci v rámci zdanění osobní důchodovou daní využít. Prvním je roční osobní příspěvek ve výši 2 040 EUR. Roční příspěvek lze odečíst i měsíčně, pokud je uložena srážková daň. Dále dodatečný osobní příspěvek, jinak řečeno příspěvek na dítě, který může pobírat jeden z rodičů ve výši 1 848 EUR na každé dítě pod 18 let. Příspěvek však lze využít až od druhého dítěte.

Estonsko využívá systém lineární daně a na upravený základ daně se používá 20% lineární sazba. Srážková daň se uplatňuje u zaměstnaneckých příjmů, důchodů, úroků, licenčních poplatků či nájmu. Zdaňovacím obdobím je v Estonsku kalendářní rok a poplatník daně musí podat daňové přiznání do 31. března následujícího roku. Zaměstnanec, který má příjem pouze z jednoho zaměstnání či jsou jeho příjmy daněny srážkovou daní nebo má příjem menší než základní příspěvek, nemusí podávat daňové přiznání. Finální daňová povinnost musí být zaplacená do 1. července.

Příspěvky na sociální zabezpečení platí pouze zaměstnavatelé a činí 33 % ze zaměstnaneckého příjmu. Z dané částky je 20 % odváděno do fondu sociálního zabezpečení a 13 % do fondu zdravotního pojištění. Dále zaměstnavatel odvádí pojištění na podporu v nezaměstnanosti 0,8 % z hrubé mzdy zaměstnance, další 1,6 % odvádí zaměstnavatel za zaměstnance. Maximální základ pro výpočet příspěvků je hodnota rovna 15násobku minimální měsíční mzdy a minimální měsíční základ pro platbu příspěvků je 390 EUR.

3.4. Legislativní úprava osobní důchodové daně a povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění ve Finsku

Legislativa osobní důchodové daně je ve Finsku obsažena v zákoně „Income Tax Law“, což je v originálním jazyce „Tuloverolaki“. Osobou povinnou k dani dle daného zákona je rezident, který má ve Finsku bydliště nebo se zde zdržuje déle než 6 měsíců. Tyto osoby podléhají neomezené daňové povinnosti k celosvětovým příjmům. Zdanitelný příjem je rozdělen na příjmy z kapitálového majetku a příjmy z výdělečné činnosti. Příjmy z výdělečné činnosti, zahrnující především příjmy ze zaměstnání, podléhají jak národní dani, tak dani na municipální úrovni, církevní dani placené paušálně i příspěvkům na sociální zabezpečení.

Základem daně jsou zdanitelné příjmy snížené o nezbytné výdaje vzniklé pro dosažení či zachování zdanitelných příjmů. Maximální hodnota odpočtu výdajů je 620 EUR, a to jak formou paušálních výdajů, tak skutečných. Námořníci mají nárok na speciální odpočet jak pro národní, tak municipální daňové účely, který je roven 20 % jejich platů. Odečitatelné jsou taktéž povinné příspěvky na sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnancem, s výjimkou příspěvku na zdravotní péči a dodatečného příspěvku na zdravotní pojištění. Osvobozenými příjmy ve Finsku jsou alimenty přijaté na základě dohody či zákonného ustanovení, studijní stipendia a příjmy plynoucí z vědeckých či artistických aktivit.

U daně z příjmu z výdělečné činnosti se uplatňuje progresivní daň, jejíž sazby a paušální hodnoty v jednotlivých pásmech zdanitelného příjmu popisuje Tab. 3.1. Pokud je příjem nižší než 16 700 EUR, je osvobozen od daně na národní úrovni.

Tab. 3.1 Sazby daně pro příjem z výdělečné činnosti

Zdanitelný příjem (EUR)	Daň na nižší částku (EUR)	Sazba daně nad limit (%)
16 700 – 25 000	8	6,5
25 000 – 40 800	547,5	17,5
40 800 – 72 300	3 312,5	21,5
72 300 a výš	10 085	31,75

Zdroj: vlastní zpracování dle Brink - van Agtmaal a kol. (2016)

Finský daňový systém disponuje dle auditorské společnosti DELOITTE několika slevami na osobní důchodové dani. Jednou z nich je sleva na poplatníka s nízkými či středními výdělky, činící 11,8 % z čistého příjmu z výdělečné činnosti poplatníka, který přesahuje 2 500 EUR. Maximální sleva je 1 260 EUR, a jestliže čistý příjem z výdělečné činnosti přesáhne 33 000 EUR, sleva je snížena na 1,46 %. Dále může být využita speciální sleva na dítě, kdy maximální hodnota činí 50 EUR na dítě, až do počtu čtyř dětí. Částka se zdvojnásobuje pro

rodiče samoživitele a postupně se snižuje, jakmile zdanitelný příjem překročí 36 000 EUR. Sleva je rovna nule, pokud zdanitelný příjem poplatníka překročí 41 000 EUR.

Finští poplatníci podléhají dále dani na municipální úrovni, která je placena municipalitám, kde rezidenti pobývají poslední den daňového období. Jednotná sazba daně na municipální úrovni je fixována ročně mezi 16,5 % a 22,5 % dle jednotlivých oblastí. U výpočtu municipální daně mohou jednotliví poplatníci využít speciálního odpočtu, který je počítán ze základu daně pro státní daň. Sazba činí 51 %, pokud je příjem poplatníka v oblasti od 2 500 EUR do 7 230 EUR. Sazba se snižuje na 28 %, pokud příjem přesáhne hranici 7 230 EUR. Maximální odpočet činí 3 570 EUR, když je poplatníkův příjem mezi 11 365 EUR a 14 000 EUR. Jestliže příjem přesahuje 14 000 EUR, částka odpočtu se snižuje o 4,5 % přesahující hodnoty a při příjmu vyšším než 93 333 EUR je odpočet nulový. Další daň placená příslušníky evangelicko-luteránské církve Finska je církevní daň. Základ daně je stejný jako u daně na municipální úrovni a sazby daně se liší dle jednotlivých municipalit. Tvoří od 1 % do 2 %. Poplatníci daně z příjmu fyzických osob jsou také povinni platit daň z TV, která je vybírána pro financování Finské veřejné národní vysílací společnosti a všichni poplatníci nad 18 let jsou subjektem této daně. Daňová sazba činí 0,68 % ze zdanitelných příjmů poplatníka, přičemž maximum činí 143 EUR. Daň nižší než 70 EUR není vybírána.

Zdaňovacím obdobím je ve Finsku kalendářní rok a daňoví poplatníci nejsou povinni podávat daňová přiznání z vlastní iniciativy. Finanční úřad jim zašle předběžná přiznání, kde jsou odhadnuty poplatníkovy příjmy. Poplatník jen ověří správnost daného dokumentu a podává přiznání do 4. nebo 13. května následujícího po zdaňovacím období.

Povinné příspěvky na sociální a zdravotní pojištění jsou ve Finsku počítány ze stejného základu daně jako u daně na municipální úrovni. Pro rok 2016 činí příspěvek placený zaměstnanci 2,12 % a dělíme jej na příspěvek na zdravotní péči 1,3 % a denní příspěvek 0,82 %. Další položkou, kterou musí zaměstnanec odvádět je sociální pojištění ve výši 5,7 % a příspěvek na pojištění v nezaměstnanosti ve výši 1,15 % jeho platu. Zaměstnavatel je povinen platit 21,12 % z hrubého příjmu zaměstnance.

3.5. Legislativní úprava osobní důchodové daně a povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění v Irsku

Osobní důchodová daň je v Irsku upravena zákonem „Taxes Consolidation Act“. Dle daného zákona je rezidentem osoba, která pobývá v Irsku déle než 183 dní v daném zdaňovacím období nebo více než 280 dní v současném a minulém zdaňovacím období. Rezidenti zdaňují veškeré své mezinárodní příjmy. Zdanitelný příjem se dělí do čtyř tříd C, D, E a F. V kategorii

C jsou příjmy z úroků a dividend, kategorie D zahrnuje např. příjmy z podnikání či příjmy z pronájmu. Do třídy E se řadí zaměstnanecký příjem a přijaté penze a třída F zahrnuje distribuce z firem, které jsou rezidenty Irska. Od daně jsou osvobozeny např. stipendia. Základem daně je součet příjmů z daných tříd, snížené o odpočty jako např. pobídky na renovaci domu či dary schváleným subjektům.

Sazba osobní důchodové daně se dělí na standartní 20% sazbu a zvýšenou 40% sazbu. Přejídná hranice mezi jednotlivými sazbami se liší dle poplatníka. Pro bezdětného poplatníka činí hranice 33 800 EUR, pro poplatníka samoživitele 37 800 EUR a pro společně dané manžele, kdy pouze jeden z manželů inkasuje příjem, je hranice ve výši 42 800 EUR. Jestliže pobírají příjem oba manželé, hranice se pohybuje od 42 800 EUR do 67 600 EUR. Hodnota 42 800 se zvyšuje buď o částku 24 800 EUR či o nižší z příjmů manželů, dle toho, jaká částka je nižší.

Irsko poskytuje poplatníkům osobní důchodové daně několik slev, které lze započíst oproti daňové povinnosti. Jednou z nich je zaměstnanecká sleva, která činí 1 650 EUR. Dále je to osobní sleva, která činí buď 1 650 EUR, pokud je poskytována samostatnému poplatníkovi, či 3 300 EUR pro manžele, kteří jsou zdaňováni společně. Další slevou je sleva pro rodiče samoživitele, na výdaje na dětskou péči a činí 1 650 EUR.

Další daní, která je v Irsku využívána, je daň v podobě univerzálního sociálního poplatku. Uplatňuje se na hrubý příjem, který přesahuje 13 000 EUR a měnící se sazba daného poplatku je znázorněna v následující tabulce.

Tab. 3.2 Sazba univerzálního sociálního poplatku v závislosti na velikosti hrubého příjmu

Hrubý příjem (EUR)	Sazba daně (%)
prvních 12012	0,01
dalších 6656	0,03
dalších 51376	0,055
přes 70044	0,08

Zdroj: vlastní zpracování dle Brink - van Agtmaal a kol. (2016)

Zdaňovacím obdobím je v Irsku kalendářní rok. Poplatníci jsou povinni vytvořit a podat daňové přiznání do 31. října následujícího roku po daném zdaňovacím období. Daň z příjmu ze zaměstnání je vybírána přes PAYE systém, kdy jsou zaměstnavatelé odpovědní za odvedení příslušné daně, činící 20 %.

Povinné příspěvky na sociální pojištění jsou v Irsku placeny zaměstnanci ve výši 4 % z hrubého příjmu. Jestliže je hrubý měsíční příjem nižší než 1 408 EUR, povinné příspěvky

se neplatí. Zaměstnavatel je povinen odvádět 10,75 % z hrubého příjmu zaměstnance, a pokud je měsíční příjem nižší nežli 1 424 EUR, sazba se snižuje na 8,5 %.

3.6. Legislativní úprava osobní důchodové daně a povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění na Islandu

Osobní důchodová daň je na Islandu upravena zákonem „Income Tax Act“, který v originálním jazyce zní „Lög um tekjuskatt“. Obecně, jedinec pobývajícím na Islandu déle než 6 měsíců v roce je islandským rezidentem. Rezidenti mají daňovou povinnost k veškerým mezinárodním příjmům. Zdanitelný příjem je rozdělen do tří hlavních kategorií. První skupina zahrnuje zaměstnanecké mzdy, benefity, starobní penze, platby sociálního zabezpečení a licenční poplatky. Druhá kategorie obsahuje příjmy z podnikání a nezávislých ekonomických aktivit a třetí skupina dividendy, úroky a kapitálové zisky. Příjmy osvobozenými od daně jsou např. granty pro ekologický způsob dopravy či odpuštěné hypotéky a půjčky na auta. Výdajové náhrady za využití zaměstnancova auta či náhrady za pracovní cesty nejsou předmětem daně. Pro výpočet základu daně je sčítána první a druhá kategorie příjmů, které jsou sníženy o uznatelné výdaje, představující povinné pojistné na důchodové pojištění, placené zaměstnancem.

Obecně nejsou poskytovány příspěvky na děti či jiné závislé osoby, ovšem je možné požádat o snížení zdanitelného základu daně v případě nemoci či úrazu způsobující snížení solventnosti poplatníka. Sazba národní daně je na Islandu progresivní a její tvorbu v jednotlivých pásmech zobrazuje Tab. 3.3.

Tab. 3.3 Sazby národní daně dle velikosti zdanitelného příjmu

Zdanitelný příjem (ISK)	Sazba daně (%)
do 4 032 420	22,68
4 032 420 - 10 043 880	23,9
nad 10 043 880	31,8

Zdroj: vlastní zpracování dle Brink - van Agtmaal a kol. (2016)

Na Islandu mají dále speciální sazby pro srážkovou daň, dle které se řídí také zaměstnanecký příjem, snížený o povinné penzijní pojistné. Sazby jsou zachyceny v Tab. 3.4.

Tab. 3.4 Sazby srážkové daně pro národní daň dle velikosti měsíčního příjmu

Měsíční příjem (ISK)	Sazba daně (%)
do 336 035	37,13
336 035 - 836 990	38,35
nad 836 990	46,25

Zdroj: vlastní zpracování dle Brink - van Agtmaal a kol. (2016)

Islandský daňový systém disponuje u osobní důchodové daně osobní slevou, kterou je možné odečíst od vypočítané roční příjmové daně. Činí 623 042 ISK, a pokud je vyšší než vypočítaná daň, lze přebytek započíst proti místní příjmové dani. Pokud manželé využívají společné zdanění, je možné předat nevyužitou manželovu slevu manželce, či naopak.

Další daní, která je povinná pro islandské rezidenty, je místní příjmová daň. Nejsou zde určeny žádné slevy na dani, ovšem přebytek osobní slevy na dani u národní daně lze přenést na místní daň. Průměrná sazba činí 14,45 %.

Zdaňovacím obdobím na Islandu je kalendářní rok a daňové přiznání musí být obecně podáno do konce března následujícího po zdaňovacím období. Konečné hodnocení je vydáno na základě daňového přiznání do 30 dnů, maximálně však 30. června posuzovacího roku. Platby daně ze zaměstnanecké činnosti jsou sbírány u zdroje měsíčně.

V případě povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění u zaměstnaneckého příjmu je plátcem příspěvků zaměstnavatel. Za zaměstnance zaměstnavatel platí 4 % na penzijní pojištění, které si zaměstnanec může odečíst ze svých příjmů. Zaměstnavatel sám odvádí 7,49 %.

3.7. Legislativní úprava osobní důchodové daně a povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění v Litvě

Osobní důchodová daň je v Litvě upravena zákonem „Law on Personal Income Tax“, který v originálním jazyce zní „Gyventojų pajamų mokesčio įstatymas“. Jak uvádí Brink - van Agtmaal a kol. (2016), rezidenti Litvy zdaňují své veškeré mezinárodní příjmy a stávají se jimi jedinci, kteří mají v Litvě obydli či se zde zdržují minimálně 183 dní v roce nebo jsou státními zaměstnanci litevské vlády. Zdanitelný příjem je rozdělen do dvou kategorií: třída A a třída B. Poplatník si může vybrat, zda chce zdaňovat tyto kategorie dohromady, s cílem uplatnění osobních odpočtů a příspěvků, či nikoliv. Do třídy A se řadí např. zaměstnanecký příjem, příjem ze sportovních či zábavních aktivit či úroky. Do třídy B spadá to, co nespadá do příjmů třídy A. Mezi osvobozené příjmy patří určité druhy úroků, penzí, kapitálových zisků či příjem získaný dědictvím. Základ daně tvoří zdanitelné příjmy, od kterých nelze odečíst prokazatelné náklady spojené s dopravou do práce či povinné sociální příspěvky placené zaměstnancem.

Mezi příspěvky, které jsou litevským daňovým systémem poskytovány a je možné o ně upravit základ daně, se řadí osobní příspěvek. Pokud měsíční příjem nepřevyší 350 EUR, příspěvek činí 200 EUR. Po překročení dané hodnoty se příspěvek počítá jako

$$200 - 0,34 \cdot (\text{měsíční příjem} - 350). \quad (3.1)$$

Pokud příjem přesáhne 938 EUR, příspěvek je nulový. Dále je poskytován přidavný příspěvek na nezletilé dítě. Měsíční příspěvek činí 120 EUR za každé dítě, a pokud je dítě vychováváno oběma rodiči, je rozdělen rovnoměrně. I přes nemožnost společného zdanění manželů je možné převést odpočty, příspěvky či sociální pojistné na manžela či manželku.

Sazba osobní důchodové daně je v Litvě lineární a činí 15 %. Zaměstnanecký příjem je daněn srážkovou daní u zdroje. Zdaňovacím obdobím je kalendářní rok a jedinci s příjmem ve třídě A musí podávat daňová přiznání každý měsíc. Přiznání podávají osoby, které jsou zodpovědné za srážku daně. Tito jedinci taktéž podávají roční přiznání na celkovou částku placenou v daný rok. Roční přiznání musí být podáno do 1. května následujícího po konci zdaňovacího období.

Povinné příspěvky na sociální a zdravotní pojištění nejsou odečitatelnou položkou u výpočtu daně. Zaměstnanec přispívá 3 % do penzijního pojištění a 6 % do zdravotního pojištění. Příspěvky se vybírají z hrubého příjmu zaměstnance. Pro zdravotní pojištění je minimální základ daně minimální měsíční příjem, který činí 350 EUR, naopak maximálním ročním základem je příjem v hodnotě 21 360 EUR. Příspěvky zaměstnavatele se počítají taktéž z hrubého příjmu zaměstnance a činí 30,8 %.

3.8. Legislativní úprava osobní důchodové daně a povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění v Lotyšsku

Lotyšský zákon „Law On Taxes and Duties“, jehož název v originálním jazyce zní „Likums par nodokliem un nodevām“, upravuje osobní důchodovou daň. Jedinec se stává rezidentem, pokud je jeho registrované místo pobytu v Lotyšsku či se pohybuje v Lotyšsku nejméně 183 dní za dané zdaňovací období či je občanem Lotyšska zaměstnaným v zahraničí lotyšskou vládou. Rezidenti zdaňují veškerý svůj mezinárodní příjem. Zdanitelným příjmem jsou mzdy a jiné platby ze zaměstnání, příjem z kapitálu, zahrnující úroky a dividendy, příjmy z obchodních aktivit a příjem z majetku. Osvobozenými příjmy jsou např. dary od blízkých příbuzných, příjem z dědictví či přijaté podpory na děti. Základem daně je roční příjem snížený o odečitatelné náklady a příspěvky. Odečitatelnými náklady jsou např. povinné sociální příspěvky či částky darované do kulturní, vzdělávací či jinak specificky určené oblasti.

V Lotyšsku je možné uplatnit osobní příspěvek, označovaný jako nezdánitelná minimální hodnota, který je dostupný pro všechny poplatníky a jeho výše je závislá na příjmu poplatníka. Pokud hrubý roční příjem nepřesahuje 4 560 EUR, je příspěvek roven 1 200 EUR,

jestliže daný příjem přesáhne částku 12 000 EUR, příspěvek činí 900 EUR. Příspěvek se počítá dle vzorce 3.1, jestliže se příjem nachází mezi výše zmíněnými hraničními hodnotami. Dále mohou poplatníci s dětmi využít příspěvek na dítě činící 175 EUR na měsíc.

$$1200 - 0,0403 \cdot (I - 1200), \quad (3.2)$$

kde I je poplatníkuv příjem.

Sazba daně z příjmů fyzických osob ze všech vydělaných příjmů je pevně stanovena na 23 %. V Lotyšsku je taktéž zavedena solidární daň, platící pro jedince, kteří svým ročním příjmem překračují horní hranici pro platbu příspěvků na sociální zabezpečení. Solidární daň činí 10,5 % z hrubého příjmu poplatníka. Předmětem srážkové daně jsou všechny příjmy ze zaměstnání, které se daní také sazbou 23 %.

Zdaňovacím obdobím je kalendářní rok a jednotlivci musí podat daňové přiznání mezi 1. březnem a 1. červnem následujícím po zdaňovacím období. Srážková daň se započítává oproti konečné daňové povinnosti.

Národní sociální pojistný fond zabezpečuje ztrátu příjmů kvůli nemoci, postižení apod. Lotyšsko má 6 fondů: pro starobní důchod, pro příspěvky v nezaměstnanosti, pro pracovní úrazy a nemoci z povolání, pro postižení, pro mateřskou nemocenskou a obvyčejnou nemocenskou a pro rodičovské pojištění. Daňovým základem pro dané příspěvky jsou příjmy zaměstnanců, před osobními příspěvky, odpočty a náklady. Sazba příspěvků pro zaměstnance je 10,5 %. Minimálním základem je příjem ve výši 4 320 EUR a stropem je částka 48 600 EUR. Zaměstnavatelé platí 23,59 % z hrubého příjmu zaměstnance a platí pro ně pouze maximální hodnota základu pro dané příspěvky, která činí 48 600 EUR.

3.9. Legislativní úprava osobní důchodové daně a povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění v Norsku

Osobní důchodová daň je v Norsku upravena daňovým zákonem „Norwegian Tax Act“, v originálním jazyce „Skatteloven“, který za norské rezidenty označuje osoby nacházející se v Norsku déle než 6 měsíců, i pokud se zde nachází pouze dočasně. Dle Brink - van Agtmaala a kol. (2016) rezidenti zdaňují své celosvětové příjmy a do zdanitelného příjmu řadí příjem ze současného či minulého zaměstnání, příjem z podnikání, či profese, rentu a příjem z movitého a nemovitého majetku. Příjmem osvobozeným od daně je například odškodnění, přijaté v důsledku propuštění zaměstnance.

Norská daňová jurisdikce disponuje několika odpočty, kterými si poplatníci mohou snížit sumu zdanitelných příjmů. Jedním z nich jsou výdaje na dětskou péči pro děti pod 12 let,

kde maximální hodnotou odpočtu je 25 000 NOK. Další odpočet je nazýván standardním odpočtem a jedná se o období paušálních výdajů v ČR. Poplatník jej může využít místo skutečných nákladů, a to i když žádné náklady nemá. Minimální odpočet činí 43 % základu daně, minimálně 31 800 NOK a maximálně 91 450 NOK. Námořníci mají nárok na speciální odpočet 30 % z příjmů ze zaměstnání s maximálním odpočtem 80 000 NOK. Rybáři mohou využít stejný odpočet, jehož maximální hodnota je 150 000 NOK.

Zdanitelné příjmy snížené o daně odpočty tvoří základ daně. Poplatníci v Norsku dále mohou upravovat základ daně, a to o osobní příspěvek, který činí 76 250 NOK pro společně posuzované vdané páry a jednotlivce se závislými osobami. Pro ostatní činí příspěvek 51 750 NOK. Pro rodiče samoživitele existuje dodatečný osobní příspěvek, a to 51 804 NOK.

Obecná společná sazba daně jak pro daň na úrovni národní, tak municipální činí dle auditorské společnosti DELOITTE 25 %. V Norsku je dále ustanovena dodatečná národní daň z hrubého příjmu, ke které se neváží žádné odpočty ani příspěvky. Sazba daně je počítána dle výše zdanitelného příjmu, což je zobrazeno v Tab. 3.5.

Tab. 3.5 Sazba dodatečné národní daně z hrubého příjmu

Zdanitelný příjem (NOK)	Sazba daně (%)
do 159 800	0
159 800 – 224 900	0,44
224 900 – 565 400	1,7
565 400 – 909 500	10,7
nad 909 500	13,7

Zdroj: vlastní zpracování dle Brink - van Agtmaal a kol. (2016)

Zdaňovacím obdobím je kalendářní rok, pokud podnikání nepodléhá aktivitám, u kterých se finanční rok řídí dle jiných pravidel. Daňové přiznání je podáváno poplatníkem, a pokud je v písemné podobě, musí být podáno do konce března následujícího roku po zdaňovacím období. Při elektronickém podávání se doba prodlužuje na konec května následujícího roku po zdaňovacím období.

Povinné příspěvky na sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnancem činí v Norsku 8,2 %, jsou počítány z hrubé mzdy zaměstnance a nejsou odečitatelnou položkou daně z příjmů fyzických osob. Pokud poplatníkův příjem nedosahuje 49 650 NOK, příspěvky se neplatí. Zaměstnavatel je povinen platit příspěvky na sociální a zdravotní pojištění z hrubé mzdy zaměstnance ve výši 14,1 %.

3.10. Legislativní úprava osobní důchodové daně a povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění ve Švédsku

Osobní důchodová daň je ve Švédsku upravena zákonem „Income Tax Law“, v původním znění „Inkomstskattelagen“. Jedinec je zde považován za rezidenta, pokud je jeho primární bydliště ve Švédsku či je ve Švédsku přítomen nejméně 6 po sobě jdoucích měsíců. Rezidenti zdaňují všechny své mezinárodní příjmy, které se dle auditorské společnosti DELOITTE řadí do tří kategorií: příjem z podnikání, příjem z kapitálového majetku a příjem ze závislé činnosti. Základem daně je suma příjmů snižená o dostupné odpočty.

Odpočet u osobní důchodové daně je ve Švédsku dostupný pouze pro námořníky pracující na švédské lodi. Mohou využít speciální odpočet z příjmů či slevu na dani. Odpočet je 35 000 SEK a sleva na dani 9 000 SEK. Pro všechny rezidenty je však dostupný základní příspěvek, který se pohybuje od 13 000 do 34 200 SEK a sleva na dani, která se liší dle poplatníkova věku, množství příjmů ze zaměstnání, množství základního příspěvku a aplikované municipální daně. Pohybuje se od 9 638 do 26 381 SEK. Sleva se snižuje o 3 %, pokud je poplatník mladší než 65 let a jeho příjem překročil 600 000 SEK za rok.

Národní daňová povinnost se u jednotlivých poplatníků liší dle velikosti zdanitelného příjmu. Sazba národní daně činí 20 %, pokud se zdanitelný příjem poplatníka pohybuje od 430 200 SEK do 625 800 SEK. Pokud zdanitelný příjem přesahuje 625 800 SEK, využívá se zvýšená sazba daně 25 %. Příjem, který je nižší než 430 200 SEK, je osvobozen od národní daně z příjmu. Zaměstnavatelé jsou povinni srážet daň z platů zaměstnanců a jiných odměn. Další daní, kterou jsou povinni platit rezidenti Švédska, je daň municipální. Základ daně je pro danou kategorii stejný jako u národní daně. Daň závisí na jednotlivých okresech a průměrná municipální lineární daň je 32,1 %.

Zdaňovacím obdobím je ve Švédsku kalendářní rok. Poplatník obdrží během současného zdaňovacího období návrh daňového přiznání na příští zdaňovací období s výší příjmů známé daňovým orgánům a může provádět korekce. Daňová povinnost je poté splatná do 4. března daného roku, ve kterém se daňová povinnost posuzuje.

U povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění platí největší část zaměstnavatelé. Zaměstnanec musí platit povinné příspěvky ve výši 7 % hrubého příjmu do maximální částky 33 500 SEK. Pojistné placené zaměstnancem může být plně započítáno oproti jeho daňové povinnosti. Pro zaměstnavatele platí sazba 31,42 % taktéž z hrubého příjmu zaměstnance.

3.11. Legislativní úprava osobní důchodové daně a povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění ve Velké Británii

Zákonem, kterým se ve Velké Británii řídí osobní důchodová daň, je „Income Tax Act“. Dle daného zákona je rezidentem jednatelce mající trvalé bydliště ve Velké Británii či zde pobývajících déle než 183 dní. Rezidenti zdaňují svůj veškerý mezinárodní příjem, který je rozřazen dle zdroje, ze kterého pochází. Příjem z nemovitého majetku, příjem z obchodování, příjem z investic, příjem z dividend, příjem ze zahraničí a zaměstnanecký příjem. Základem daně je suma všech příjmů, snížená o dostupné odpočty v jednotlivých kategoriích či o jiné specifické odpočty. U zaměstnaneckého příjmu jsou to například dotace charitám či alimenty. Základ daně se může dále upravit o poskytovaný osobní příspěvek.

Osobní příspěvek je ve formě odpočtu od celkových příjmů. Hodnota příspěvku činí 11 000 GBP a je omezena limitem 100 000 GBP na jednotlivcův příjem. Příspěvek je snížen o příjem přesahující daný limit, a to tak, že se příspěvek snižuje o 1 GBP za každé 2 GBP přesahujícího příjmu až do úplného vyčerpání příspěvku. Sleva na dítě je ve Velké Británii poskytnuta formou benefitu sociálního systému čili není zahrnuta do zdanění fyzických osob. Benefit je placen jedincům starajícím se o dítě mladší 16 let.

Sazba daně z příjmů jednotlivce je rozdělena dle příjmových daňových pásem. Pokud příjmy poplatníka činí méně než 32 000 GBP, poplatník zdaňuje své příjmy základní sazbou 20 %. Vyšší sazba daně, činící 40 %, se uplatňuje u příjmů mezi 32 001 a 150 000 GBP. Pokud příjmy přesáhnou hranici 150 000 GBP, nadbytek se zdaňuje přídatnou sazbou, která má hodnotu 45 %.

Speciálním typem daně je poplatek pro vysoko příjmové osoby, pobírající benefity na dítě. Je zde proto, aby vyrovnával sociální poměry poplatníků. Vysoko příjmoví jedinci poté vrací část benefitu formou poplatku zpět, a to pokud jejich čistý upravený příjem přesahuje 50 000 GBP. Poplatek činí 1 % z benefitu na dítě z každých 100 GBP, které přesáhnou částku 50 000 GBP. Pokud je příjem vyšší než 60 000 GBP, poplatkem je celý příspěvek.

Mzdy a platy podléhají srážkové dani PAYE, „Pay-As-You-Earn“, která činí 20 %. Příspěvky na sociální zabezpečení jsou vybírány taktéž srážkovým způsobem. Srážková daň nepředstavuje konečné zdanění, ale je započtena oproti daňové povinnosti po podání daňového přiznání. Zdanitelným obdobím je období od 6. dubna do 5. dubna následujícího roku. Poplatníci jsou ve Velké Británii nuceni sami vypracovat své daňové přiznání a vypočítat si daňovou povinnost. Daňového přiznání je třeba podat do 31. října po konci zdaňovacího období pro písemné podání, pro elektronické podání je to 31. ledna.

Povinné příspěvky na sociální a zdravotní pojištění platí zaměstnanci dle výšky jejich týdenních výdělků. Pokud je poplatníkův týdenní výdělek do 155 GBP, příspěvky neplatí. Sazba 12 % se využívá pro příjem od 155,1 do 827 GBP a sazba 2 % na týdenní příjem vyšší než 827 GBP. Příspěvky jsou počítány z hrubé mzdy. Zaměstnavatelé jsou povinni platit příspěvky ve výši 13,8 % ze zaměstnancova týdenního příjmu přesahujícího 156 GBP.

3.12. Srovnání legislativních úprav osobní důchodové daně a povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění ve vybraných zemích

Legislativní úpravy osobní důchodové daně se v České republice, Dánsku, Estonsku, Finsku, Irsku, na Islandu, Litvě, Lotyšsku, Norsku, Švédsku a Velké Británii v mnohém liší. Už ve vymezení rezidentů nejsou dané země sjednocené. Ve většině vybraných zemí se za rezidenta považuje osoba, která v dané zemi pobývá více jak 183 dní. Pouze severské země Dánsko, Norsko, Finsko a Švédsko a také Island využívají pro vymezení rezidentů časový test šesti měsíců pobytu. V Irsku se za rezidenta také považuje jedinec pobývajících na irském území déle než 280 dní za dvě zdaňovací období. Přes odlišnosti ve vymezení rezidentů je vymezení zdaňovaných příjmů rezidentů ve všech zemích stejné. Jsou jimi veškeré mezinárodní příjmy, který daný poplatník za zdaňovací období obdrží.

Kategorie zdanitelných příjmů jsou si ve vybraných zemích velmi podobné, ovšem mnoho odlišností lze najít v poskytovaných odpočtech a osobních příspěvcích, které mohou poplatníci vůči daným příjmům, podléhajícím osobní důchodové dani využít. Pokud v některých zemích není povoleno využívat osobní příspěvky vůči příjmům poplatníka, zvýhodnění se poskytují formou slev na dani. Obecně se využívá modelu, kdy je poskytnut základní příspěvek či sleva poplatníkovi. V Dánsku, Švédsku, Norsku, Velké Británii, Lotyšsku, Estonsku a Litvě se využívá standardní příspěvek dostupný všem poplatníkům osobní důchodové daně. Příspěvky jsou ve formě pevné částky a v jednotlivých zemích se liší dle toho, zda jsou dále rozdělovány podle sociální situace poplatníka. Jedna pevná částka osobního příspěvku je pouze v Estonsku a Dánsku. Zbytek zemí rozlišuje příspěvek dále, buď dle výše poplatníkovy příjmu či rodinné situace jedince. V Dánsku si dále mohou poplatníci vybrat, zda zvolí zvýhodnění v podobě příspěvku či slevy a v Norsku se ke standardnímu odpočtu přidává také odpočet pro municipální daň. V ČR, Finsku, na Islandu a v Irsku je poskytována poplatníkovi osobní sleva. V ČR a na Islandu je dána pevná hodnota slevy, v Irsku se hodnoty liší dle velikosti příjmu poplatníka a ve Finsku je sleva vyjádřena procentem z příjmu. K osobnímu příspěvku či slevě je dále v některých zemích poskytována sleva či příspěvek pro

zaměstnance. Touto položkou ve výpočtu osobní důchodové daně disponuje legislativní úprava osobní důchodové daně v Dánsku, Finsku, Švédsku a Irsku.

Dané země se taktéž odlišují v poskytování zvýhodnění rodinám s dětmi. Země zvýhodňující rodiny s dětmi přímými příspěvky či slevami jsou ČR, Finsko, Lotyšsko, Estonsko a Litva. V ČR se dokonce zvýhodnění zvyšuje se zvyšujícím počtem dětí a daný poplatník může využít i daňový bonus. Od roku 2016 jsou rodiny s dětmi v ČR podporovány ještě intenzivněji a jako odpočet si mohou poplatníci uznat náklady spojené s péčí o dítě. V Estonsku je sleva pro poplatníka s dětmi dosažitelná až od druhého dítěte. V Irsku a Norsku je zvýhodnění poskytnuto ve formě uznatelných nákladů na péči o dítě, ovšem v Norsku pro děti pouze do věku 12 let a v Irsku je zvýhodnění poskytováno jen poplatníkům samoživitelům.

Většina vybraných zemí v rámci osobní důchodové daně zdaňuje příjmy pouze na národní úrovni. Severské země Dánsko, Norsko, Finsko, Švédsko a Island však zdaňují příjem i na místní úrovni. Sazba daně na národní úrovni je ve většině zemí klouzavě progresivní, pouze v ČR, Norsku, Lotyšsku, Estonsku a Litvě je daňová sazba lineární. Sazba daně na municipální úrovni je naopak lineárně stanovena. Některé země mají i další formy zdanění, nejčastěji doplňkové zdanění vysoko příjmových poplatníků. Česká republika a Lotyšsko zdaňují vysoko příjmové jedince solidární daní. V Norsku a Irsku je tato situace řešena dodatečnou sazbou daně a v Anglii poplatníci s vysokými příjmy, pobírající příspěvek na dítě, musí část příspěvku vrátet zpět. Další typ daně využívá pouze Finsko a jde o TV daň, kterou jsou povinni platit všichni poplatníci osobní důchodové daně nad 18 let.

Další odlišnosti lze nalézt u jednotlivých systémů povinných sociálních a zdravotních příspěvků. Všechny země, s výjimkou Dánska, mají povinné odvody příspěvků jak u zaměstnanců, tak i zaměstnavatelů. V případě Dánska jsou odvody zatížení pouze zaměstnanci. Naopak v Estonsku jsou odvody zatížení zaměstnavatelé a pouze minimálně zaměstnanci. Sazby příspěvků jsou obecně vyšší pro zaměstnavatele a v jednotlivých zemích se výrazně liší. Pro jednotlivé poplatníky je velmi důležité, zda jsou příspěvky na sociální zabezpečení odečitatelné od základu osobní důchodové daně. Vybrané země se tak dělí na dvě skupiny. První skupina zemí umožňuje odečíst dané příspěvky od základu daně a snižuje tím daňovou povinnost poplatníka. Druhá skupina nedovoluje odečíst dané příspěvky, a tudíž lze usuzovat, že sociální politika je minimálně provázána se systémem osobní důchodové daně. Do první skupiny patří Dánsko, Finsko, Švédsko, Island a Estonsko. Druhá skupina zahrnuje ČR, Norsko, VB, Irsko, Lotyšsko a Litvu. V ČR se navíc základ daně zvyšuje o příspěvky placené zaměstnavatelem, což dále navyšuje daňovou povinnost poplatníka.

4 Komparace zatížení osobní důchodovou daní u vybraných typů poplatníků

V této kapitole bude navázáno na předchozí popis jednotlivých legislativních úprav osobní důchodové daně vybraných států, přičemž cílem kapitoly bude posoudit osobní důchodovou daň ve vybraných zemích se zaměřením na závislou činnost. Z potřebných informací budou propočteny položky pro výpočet ukazatelů daňového zatížení a bude popsána struktura daňových odvodů u jednotlivých poplatníků jak na měsíční, tak roční bázi. Vztahy, dle kterých se bude v následující části postupovat, jsou uvedeny v teoretické části diplomové práce.

Kapitola bude tvořena z několika částí. Nejprve budou definovány vstupní předpoklady pro jednotlivé výpočty, dále bude popsána obecná struktura daňových výnosů v jednotlivých zemích, přičemž budou využity především statistické údaje poskytované organizací EUROSTAT. Další část bude zaměřena na měsíční posouzení osobní důchodové daně napříč vybranými zeměmi. V poslední části dojde ke srovnání výsledků jednotlivých zemí na roční bázi.

Pro splnění cíle komparace daňového zatížení bude využito čtyř typů poplatníků, u kterých bude posuzována výše osobní důchodové daně v České republice, Dánsku, Estonsku, Finsku, Irsku, na Islandu, v Litvě, Lotyšsku, Norsku, Švédsku a Velké Británii.

Poplatníci jsou definováni jako:

- svobodný, bezdětný poplatník, 35 let (dále P1),
- ženatý poplatník, dvě děti, manželka bez příjmů, 35 let (dále P2),
- ženatý poplatník, dvě děti, manželka s průměrnými příjmy, 35 let (dále P3),
- poplatník samoživitel, dvě děti, 35 let (dále P4).

4.1. Vstupní předpoklady pro výpočty zatížení osobní důchodovou daní

Daná podkapitola slouží k definici vstupních předpokladů praktické části diplomové práce. Jednotlivé výpočty budou prováděny na základě legislativ vybraných států platných v roce 2016. Průměrné mzdy budou čerpány z posledních dostupných statistik organizace OECD, čili pro rok 2015.

Propočty zatížení osobní důchodovou daní budou provedeny u čtyř vybraných poplatníků v různých sociálních podmínkách, aby bylo zobrazeno celé spektrum životních situací. Prvním typem poplatníka je svobodný, 35letý, bezdětný poplatník, který si, pokud to

legislativa dané země dovoluje, může uplatnit základní daňové úlevy na poplatníka či z pozice zaměstnance. Druhým typem je ženatý, 35letý poplatník s manželkou bez příjmů, vyživující dvě děti ve věku 5 let a 15 let. Věk dětí je rozhodující z důvodu možnosti uplatnění daňových zvýhodnění pro nezletilé dítě obecně, ale také pro uplatnění nákladů na dětskou péči pro děti předškolního věku. Tento poplatník si může uplatnit dostupnou úlevu na poplatníka, na manželku i na vyživované děti. Třetím poplatníkem je ženatý, 35letý poplatník s manželkou s průměrnými příjmy, vyživující dvě děti ve věku 5 let a 15 let. Díky tomuto fiktivnímu poplatníkovi bude možné srovnat dvě stejné situace, pouze v rozdílné sociální kategorii. Posledním poplatníkem je poplatník samoživitel, 35letý, vyživující dvě děti ve věku 5 let a 15 let.

Pro účely diplomové práce se bude vycházet ze zdaňování pouze rezidentů daných zemí a danění budou jednotlivci, nikoliv manželé. Tento předpoklad je možné využít, protože ač se v některých zemích vyskytuje možnost společného zdanění manželů, nemusí ho daní poplatníci využít.

Výpočty v jednotlivých zemích u vybraných poplatníků budou provedeny jak na měsíční, tak i roční úrovni. A to z toho důvodu, že u měsíčního zdanění není mnohdy možnost uplatnit veškerá dostupná daňová zvýhodnění, a tudíž komparace jednotlivých ukazatelů bude porovnávána také v ročním vyjádření.

Měsíční i roční příjmy budou zachyceny v rozsahu od 0 do 5násobku průměrné mzdy, především pro zachycení jak nízko příjmových, tak i vysoko příjmových poplatníků. Krokování bude provedeno na úrovni 0,1, aby byla co nejvěrohodněji zachycena daná realita v jednotlivých zemích. Pro účely měsíčního zdanění bude předpokládáno, že pokud v legislativě dané země nebude výhradně napsáno, že lze s danými úlevami počítat i měsíčně, či nebudou nabídnuty měsíční částky, dané úlevy budou použity pouze v ročním výpočtu poplatníkovy daňové povinnosti. Pro nemožnost dohledání měsíční sazby srážkové daně a postupu pro měsíční zdanění u Dánska, Finska, Norska a Švédska, je utvořen předpoklad, že měsíční zdanění v daných zemích se rovná zdanění ročnímu.

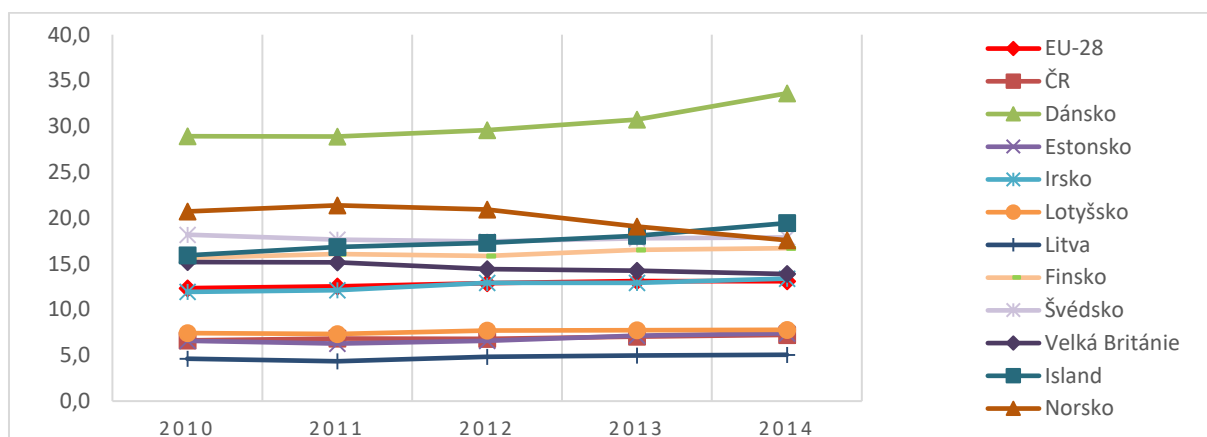
4.2. Komparace zatížení osobní důchodovou daní z makroekonomického hlediska

Daňové zatížení v jednotlivých zemích bude nejprve srovnáno z makroekonomického hlediska. Podkapitola bude zaměřena především na ukazatele podílu přímých daní na HDP a celkových daňových výnosech, kde se dle obecné terminologie řadí i povinné pojistné placené

jak zaměstnancem, tak zaměstnavatelem. Data budou čerpána ze statistiky EUROSTAT, kde jsou uvedeny také průměrné hodnoty EU. Dále bude popsán podíl osobní důchodové daně na přímých daních a podíl povinného sociálního a zdravotního pojištění na celkovém zdanění. Pomocí těchto kategorií bude možné srovnat vybrané země z širšího pohledu.

V grafu 4.1 lze vidět podíl přímých daní na HDP jednotlivých zemích v letech 2010 – 2014, což jsou poslední dostupná data poskytovaná na webových stránkách EUROSTAT statistik.

Graf 4.1 Vývoj podílu přímých daní na HDP jednotlivých zemí v období 2010 – 2014

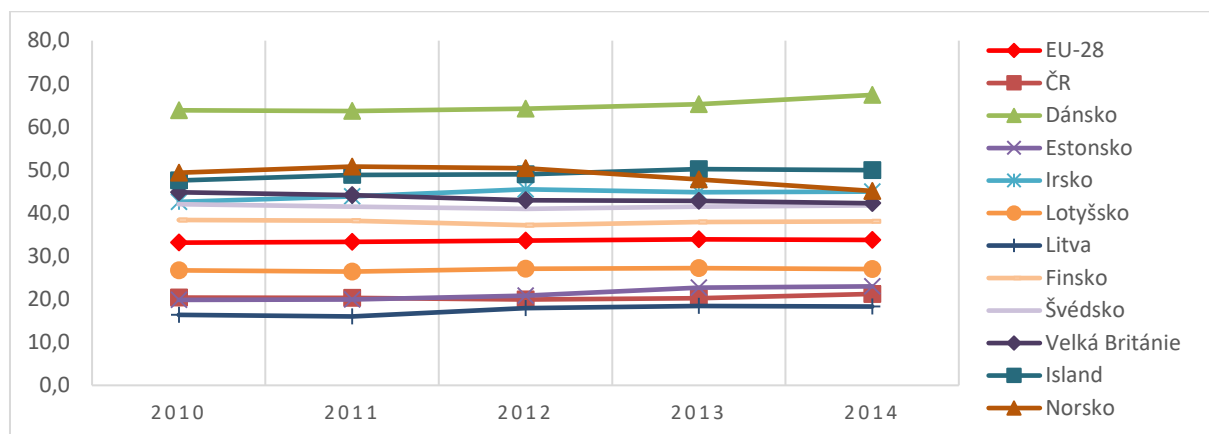


Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

Osobní důchodová daň, která je v práci popisována, je součástí přímých daní, a proto je zde tento ukazatel uváděn. V grafu si lze povšimnout, že hodnoty Dánska se vymykají ostatním hodnotám vybraných zemí, jelikož až 30 % HDP je tvořeno výnosy přímých daní a v letech se navíc zvyšují. Hodnoty této země se tak dostávají nad průměr Evropské unie, který se pohybuje v průběhu období okolo 13 %. Nad evropským průměrem lze dále zaznamenat hodnoty Norska, Švédska, Islandu, Finska a Velké Británie čili obecně spíše severské země, které si zakládají na vysoké životní úrovni, a tedy vysokém výběru daní. S evropským průměrem se shodují hodnoty Irska a podprůměrné hodnoty okolo 8 % vykazuje průběh přímých daní na HDP v Lotyšsku, ČR a Estonsku. Nejmenší podíl přímých daní na HDP mají hodnoty Litvy, a to okolo 5 %.

Nyní budou zkoumány přímé daně v poměru k celkovým daňovým výnosům. Bude zjištěno, jak jednotlivé země rozdělují své daňové výnosy mezi přímé a nepřímé daně, a jaký je tudíž prostor v jednotlivých zemích pro osobní důchodovou daň. Rozdělení přímých, nepřímých daní a povinného pojištění v jednotlivých státech napovídá mnohé o daňovém systému země. V grafu 4.2 lze vidět podíl přímých daní na celkových daňových výnosech zemí v období 2010 – 2014.

Graf 4.2 Vývoj podílu přímých daní na celkových daňových výnosech jednotlivých zemí v období 2010 – 2014

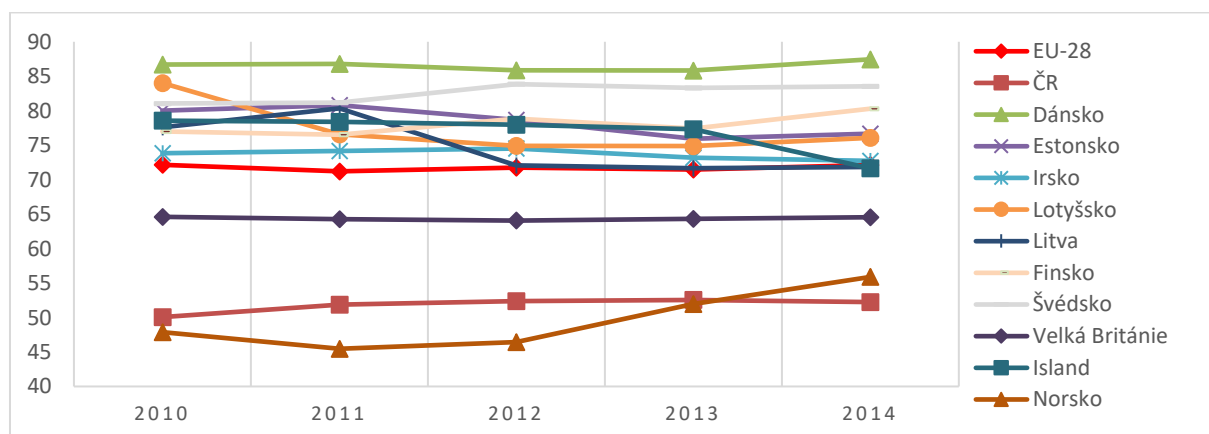


Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

Rozložení linií hodnot jednotlivých zemí se v komparaci s minulým grafem nezměnilo, pouze hodnoty Irska už nejsou podobny evropskému průměru, ale přidávají se k obecným hodnotám severských zemí. Přímé daně se zde společně s hodnotami Islandu, Norska, Švédska, Finska a Velké Británie pohybují okolo 40 – 50 % všech daňových výnosů země. Nejvyšší poměr zůstává Dánsku, kde přímé daně v roce 2014 dosahují až 67,4 % celkových daňových výnosů. Pod evropským průměrem, který činí přibližně 33 %, zůstávají hodnoty Lotyšska, ČR, Estonska a také Litvy s nejnižším poměrem pohybujícím se okolo 18 %.

Jak už bylo výše zmíněno, osobní důchodová daň je součástí přímých daní. V následujícím grafu lze vidět, jaký podíl přímých daní připadá na analyzovanou osobní důchodovou daň.

Graf 4.3 Vývoj podílu osobní důchodové daně na přímých daních jednotlivých zemí v období 2010 – 2014



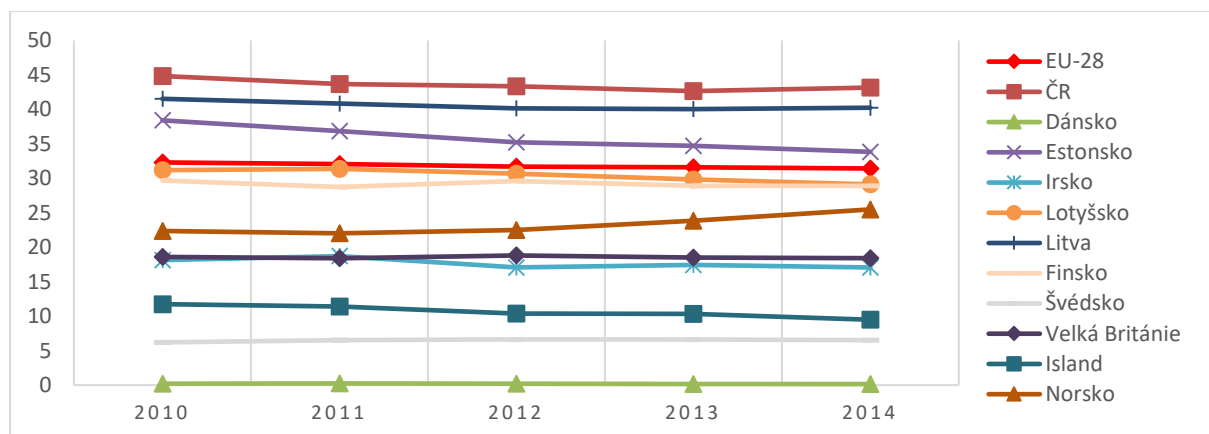
Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

Vývoj hodnot jednotlivých zemí se v grafu 4.3 odlišuje od předchozích grafů. Evropský průměr se pohybuje okolo 72 %, což znamená, že výnosy z osobní důchodové daně tvoří

průměrně v EU 72 % výnosů přímých daní. Nad daným průměrem se nachází hodnoty většiny analyzovaných zemí. Nejvyššího poměru, který se v daném období pohybuje okolo 87 %, dosahuje Dánsko. Pod evropským průměrem se nachází hodnoty Velké Británie, jejíž podíl dosahuje přibližně 64 %. Nejnižší hodnoty v průběhu období je dosaženo v Norsku, která činí 45,47 %.

Diplomová práce není zaměřena pouze na osobní důchodovou daň, ale také na povinné odvody na sociální a zdravotní pojištění. Pro tyto účely je dále zobrazen vývoj povinného pojištění vztaheného k celkovým daňovým výnosům. Tento vztah je zobrazen v grafu 4.4, kde je popsán průběh podílů jednotlivých zemí v letech 2010 – 2014.

Graf 4.4 Vývoj podílu sociálních příspěvků na celkových daňových výnosech jednotlivých zemí v období 2010 – 2014



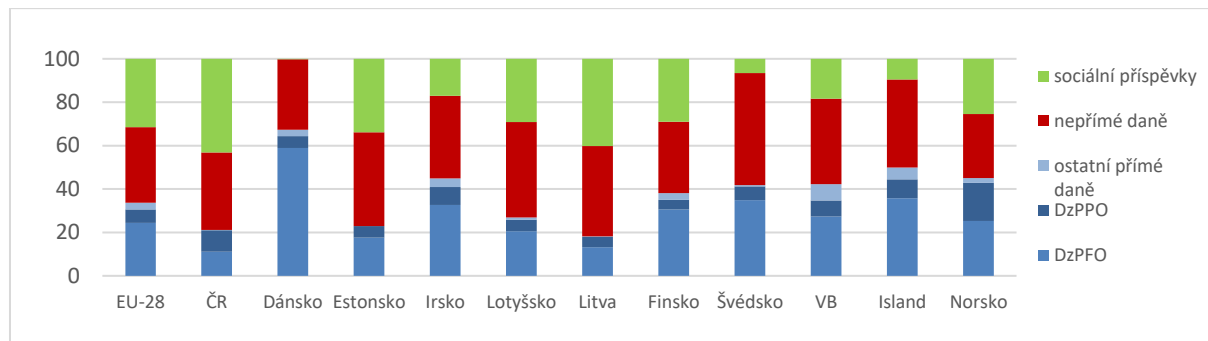
Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

Výnosy z odvodů na sociální a zdravotní pojištění spadají v jednotlivých zemích pod sociální politiku, kterou každá země vytváří odlišně. I v daném grafu lze pozorovat podstatné rozdíly, o nichž vypovídá velká odchylka nejvyšší a nejnižší hodnoty, která činí přibližně 45 procentních bodů. Průměrně se výnosy z povinných odvodů v Evropě pohybují okolo 32 % celkových daňových výnosů. Vyšší hodnoty má pouze Estonsko, Litva a ČR čili země, u kterých přímé daně netvoří tak vysoký podíl na celkových daňových výnosech. Nejvyšší hodnoty pohybující se v čase okolo 43 % má ČR. Podíl sociálních příspěvků na celkových daňových výnosech se v Norsku, Velké Británii a Irsku v daném období pohybuje okolo 20 %. Nižší hodnoty má dále Island a Švédsko a nejnižší podíl, rovnající se téměř nule, má Dánsko, kde povinné sociální a zdravotní pojištění nemá místo v daňové politice státu.

V rámci dané podkapitoly bude také uveden souhrnný graf rozložení celkových daňových výnosů na přímé daně, nepřímé daně a povinné sociální a zdravotní pojištění. Přímé

daně budou dále rozděleny na osobní důchodovou daň, daň placenou právnickými osobami a ostatní přímé daně. Srovnání bude provedeno v grafu 4.5 pro všechny analyzované země za rok 2014.

Graf 4.5 Struktura daňových výnosů jednotlivých zemí pro rok 2014



Zdroj: vlastní zpracování dle EUROSTAT

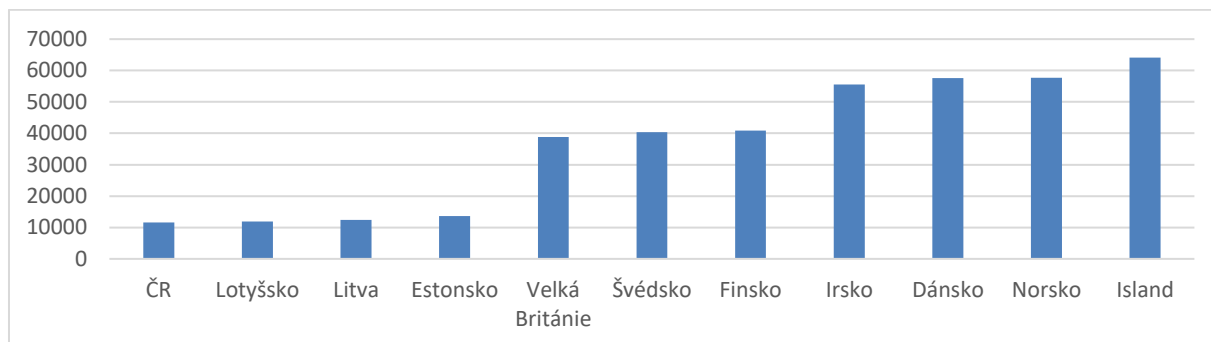
V grafu 4.5 jsou přímé daně označovány odstíny modré barvy čili spojením částí sloupců modré barvy lze získat celkové přímé daně jednotlivých zemí. Lze si povšimnout, že osobní důchodová daň je u všech zemí převažující složkou přímých daní. Největší podíl přímých daní na celkových daňových výnosech má Dánsko, který dosahuje až 67 %. Výnosy ze sociálních příspěvků jsou zde ovšem zanedbatelné a nepřímé daně dosahují pouze poloviny daní přímých. Další zemí s vysokým poměrem přímých daní je Island, tvoří polovinu všech daňových výnosů dané země a sociální příspěvky jsou i zde na nízké úrovni. Naopak nejnižší podíl přímých daní má Litva, Estonsko a Česká republika, kde naopak podíl výnosů ze sociálních příspěvků dosahuje významných hodnot. U hodnot České republiky tvoří povinné sociální příspěvky až 43 % celkových daňových výnosů. Závěrem této podkapitoly lze říci, že země, které nemají vysoký podíl přímých daní ke svým celkovým daňovým výnosům, se více zaměřují na výběr příspěvků na sociální a zdravotní zabezpečení. Naopak pokud země dává přednost vyššímu výběru přímých daní čili sazby daní z příjmů, jsou v těchto zemích na vyšší úrovni, povinné sociální a zdravotní příspěvky jsou poměrně nižší.

4.3. Komparace zatížení osobní důchodovou daní z mikroekonomického hlediska

V podkapitole bude nejprve analyzováno složení měsíční hrubé mzdy v jednotlivých zemích, především pro zobrazení struktury odvodů, kterými jsou daní poplatníci zatíženi. Měsíční zdanění je vybráno z důvodu přiblížení se realitě, a to rozbořením měsíčního úbytku peněžních prostředků poplatníků a velikosti disponibilního důchodu v podobě čisté mzdy. Dále bude osobní důchodová daň srovnána na roční úrovni napříč jednotlivými zeměmi, kdy

poplatníci mohou využít více daňových úlev. Výpočty jsou odvozeny z násobků průměrné mzdy v jednotlivých zemích, která je uvedena jak pro roční, tak měsíční hodnoty v Příloze č. 1. Hodnoty průměrných mezd ve směnitelných měnách daných zemí byly zjištěny pomocí internetových stránek OECD.Stats. Srovnání konkrétních ročních průměrných mezd zemí lze vidět v grafu 4.6., kdy je jejich hodnota převedena aktuálním kurzem dle KURZY.CZ (ze dne 27.12.2016) na společnou měnu EURO.

Graf 4.6 Průměrná roční mzda v roce 2015 v EUR



Zdroj: vlastní zpracování dle OECD.Stat

Z grafu je zřetelné, že hodnoty České republiky spolu s Baltskými zeměmi dosahují nejnižších hodnot průměrné mzdy. Skok nastává u hodnot Velké Británie, kdy se průměrná mzda zvyšuje o necelý trojnásobek a spolu s hodnotami Švédska a Finska se pohybuje okolo 40 000 EUR. Průměrná mzdu v Irsku, Dánsku a Norsku je vyšší, a to okolo 57 000 EUR. Nejvyšší hodnoty průměrné mzdy z vybraných zemí jsou na Islandu, a to konkrétně 64 095 EUR.

4.3.1. Zatížení osobní důchodovou daní v jednotlivých zemích na měsíční úrovni

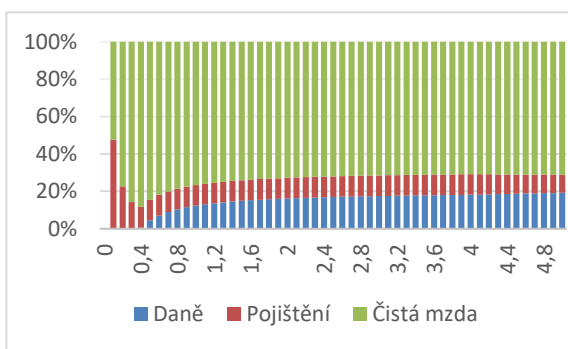
Nejprve bude osobní důchodová daň ve vybraných zemích popsána na měsíční úrovni, jelikož zálohy na daň mají významný dopad na stav peněžních prostředků poplatníků v daném měsíci. V následujících podkapitolách bude postupně popisována osobní důchodová daň v jednotlivých zemích a měsíční složení hrubé mzdy. Konkrétně bude vyčíslena výše daňové povinnosti, povinného pojištění a čisté mzdy pro jednotlivé poplatníky na 0 až 5násobku měsíční průměrné mzdy.

4.3.1.1. Zatížení osobní důchodovou daní v České republice

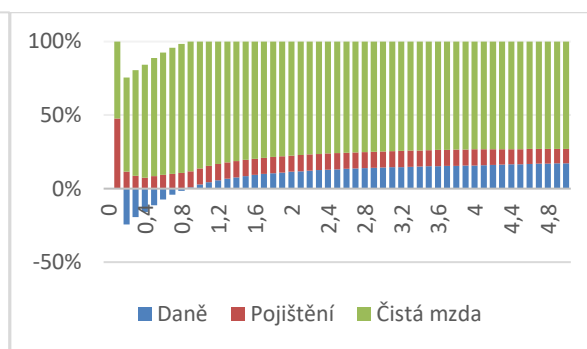
Osobní důchodová daň v České republice je určena na základě legislativy popsané v podkapitole 3.1. Sazba daně je v ČR ve výši 15 % a základ daně tvoří superhrubá mzda, což je hrubá mzda navýšená o povinné sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem. Pokud hrubý příjem převyšuje 106 404 CZK, je poplatník povinen zaplatit z přebytku solidární

daň v hodnotě 7 %. Poplatníci si mohou od měsíční daňové povinnosti v ČR odečíst slevu na poplatníka a daňová zvýhodnění na dítě. Ve výpočtech se předpokládá, že všichni poplatníci mají sjednanou řádnou pracovní smlouvu a jsou povinni platit sociální a zdravotní pojištění. Zaměstnanec odvádí 11 % ze své hrubé mzdy na sociální a zdravotní pojištění. Ovšem pokud zaměstnanec pracuje na částečný úvazek a nedosahuje minimální mzdy, zdravotní pojištění musí být odvedeno ve velikosti počítané z minimálního základu. Složení hrubé mzdy u jednotlivých typů poplatníků v různých platových úrovních je zobrazeno v grafech 4.7 a 4.8. V grafu 4.7 je zobrazeno složení hrubé mzdy bezdětného poplatníka P1, druhý graf zobrazuje složení hrubé mzdy poplatníků P2, P3 a P4 čili poplatníků s dětmi.

Graf 4.7 Složení hrubé mzdy v ČR u P1



Graf 4.8 Složení hrubé mzdy v ČR u P2, P3 a P4



Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativních úprav osobní důchodové daně

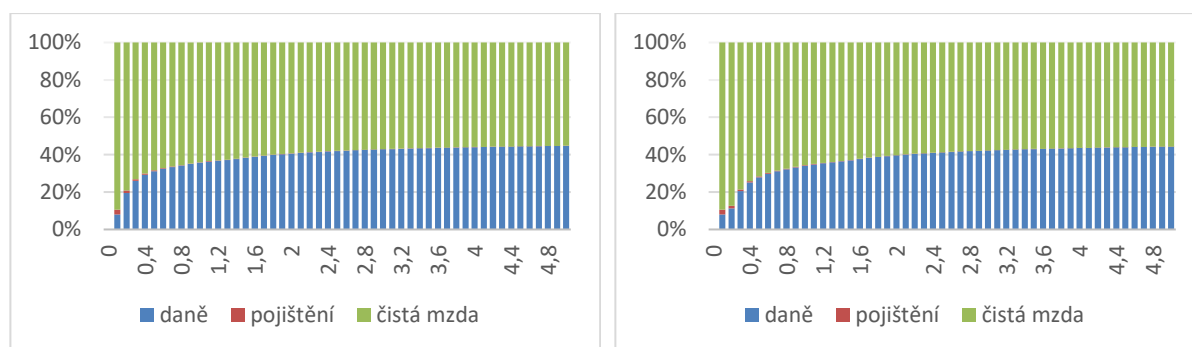
Z grafů jsou patrné rozdíly mezi strukturou mzdy jednotlivých poplatníků ČR. Důvodem je poskytování výhod poplatníkům s dítětem ve formě daňového zvýhodnění. Nízko příjmoví poplatníci s dětmi dokonce mají možnost čerpat daňový bonus, který je jim měsíčně vyplácen zaměstnavatelem, ovšem až při dosažení poloviny minimální mzdy. Daná situace je viditelná v grafu 4.8 při hodnotě 0,1 násobku průměrné mzdy. Daňová povinnost se u všech typů poplatníků v ČR s výší hrubé mzdy zvyšuje. Čistá mzda v poměru k mzdě hrubé se od násobku průměrné mzdy až do pětinasobku u bezdětného poplatníka pohybuje okolo 74 % a u poplatníků s dětmi okolo 80 %. Vysoký poměr zaplacený na pojištění, přesahující obvyklých 11 %, který lze vidět u obou grafů do 0,3 násobku průměrné mzdy, je způsoben povinností zaměstnanců doplatit zdravotní pojištění pojišťovně do minimálního základu. Podíl pojištění na hrubé mzdě se začne nepatrně snižovat od čtyřnásobku průměrné mzdy, což je horní hranice pro výpočet sociálního pojištění.

4.3.1.2. Zatížení osobní důchodovou daní v Dánsku

Osobní důchodová daň je v Dánsku upravena dle legislativy popsané v podkapitole 3.2. Jak už bylo zmíněno v podkapitole 4.1, kvůli nemožnosti dohledání sazeb srážkové daně

a postupu měsíčního zdanění osobní důchodovou daní poplatníků Dánska je utvořen předpoklad, že měsíční zdanění je stejné jako zdanění roční. Od zdanitelných příjmů si poplatníci mohou odečíst povinné příspěvky na trh práce či příspěvky do dodatečného fondu trhu práce. Legislativa osobní důchodové daně v Dánsku dále poskytuje základní nezdanitelnou částku odečitatelnou od zdanitelných příjmů či zaměstnanecký odpočet. Upravený příjem je následně daněn nižší sazbou 9,08 %, nebo vyšší 15 % sazbou centrální daně, dle velikosti příjmu poplatníka. Daný příjem je daněn i municipální daní, která činí průměrně 24,9 %, a ke které přísluší příspěvek na zdravotní pojištění ve velikosti 3 %. Systém sociálních a zdravotních příspěvků je v Dánsku řešen prostřednictvím daňové povinnosti. Poplatník je povinen platit 8 % hrubého příjmu do fondu trhu práce, což je bráno jako platba daňového typu. Jediné příspěvky, které se pokládají za sociální příspěvky, jsou příspěvky do dodatečného fondu pracovního trhu, činící 1 135,8 DKK ročně. V následujících grafech 4.9 a 4.10 je zobrazeno složení hrubé mzdy poplatníků P1, P2 a P3 a poplatníka P4.

Graf 4.9 Složení hrubé mzdy v Dánsku u P1, Graf 4.10 Složení hrubé mzdy v Dánsku u P4 P2 a P3



Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativních úprav osobní důchodové daně

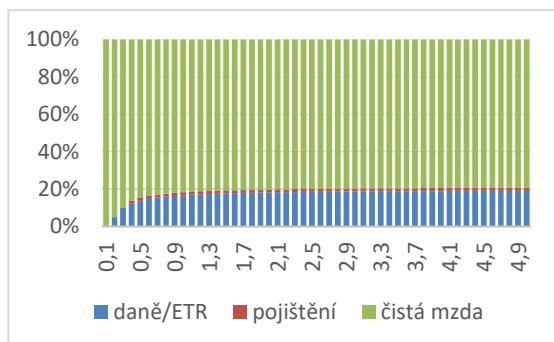
Z grafů 4.9 a 4.10 lze vidět, že ne všichni poplatníci Dánska se zdaňují osobní důchodovou daní stejně. Poplatníci samoživitelé, P4, se od ostatních liší navýšením zaměstnaneckého odpočtu o 18 800 DKK. Nejedná se o nijak významný rozdíl při pohledu na výše vyobrazené grafy, avšak především při nižších násobcích hrubé mzdy poplatníka je poplatník samoživitel zvýhodněn a dosahuje vyšší čisté mzdy než ostatní poplatníci. U všech poplatníků lze zaznamenat rostoucí trend podílu daňové povinnosti na hrubé mzdě, který má však s rostoucím příjmem poplatníka pomalejší tempo. Podíl povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění má naopak klesající tendence, kdy hodnota podílu začíná na 2,7 % a postupně klesá až těsně k nulové hranici. Zdanění osobní důchodovou daní je v Dánsku na vysoké úrovni, a proto jednotlivým poplatníkům zůstává v podobě čisté mzdy v průměru

okolo 61 %. Nejnižší hodnotu podílu čisté mzdy na mzdě hrubé lze zaznamenat u pětinasobku hrubé mzdy poplatníků P1, P2 a P3 a činí 55,2 %.

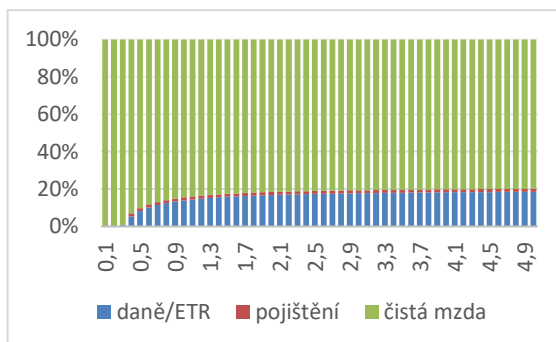
4.3.1.3. Zatížení osobní důchodovou daní v Estonsku

Legislativa, kterou se v Estonsku poplatníci řídí u osobní důchodové daně, je popsána v kapitole 3.3. Pro stanovení základu daně je možné od měsíční mzdy poplatníka odečíst příspěvky v nezaměstnanosti, které jsou povinností zaměstnance. Dále jde na měsíční úrovni odečíst od základu daně osobní příspěvek a pro rodiny s dětmi taktéž dodatečný osobní příspěvek, který zvýhodňuje rodiny s dvěma a více dětmi. V Estonsku je využívána 20% lineární sazba, která je u měsíčního zdanění strhávána zaměstnanci zaměstnavatelem formou srážky. Povinné pojištění placené zaměstnancem je nízké, činí 1,6 % z hrubé mzdy a minimálním základem pro jeho platbu je velikost příjmu vyšší nežli 390 EUR. V grafech 4.11 a 4.12 je možné vidět složení hrubé mzdy jak u bezdětného poplatníka P1, tak u poplatníků s dětmi P2, P3 a P4.

Graf 4.11 Složení hrubé mzdy v Estonsku u P1



Graf 4.12 Složení hrubé mzdy v Estonsku u P2, P3 a P4



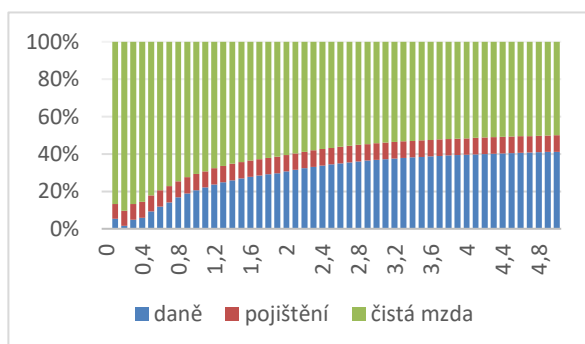
Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativních úprav osobní důchodové daně

Lze si povšimnout, že složení hrubé mzdy u jednotlivých poplatníků je velmi podobné čili lze tvrdit, že sociálnímu postavení poplatníků není v Estonsku přikládána velká důležitost, dle které by se řídil daňový systém osobní důchodové daně. U osobní důchodové daně bezdětného poplatníka, kterou popisují data v grafu 4.11, je při 0,1 násobku hrubé mzdy nulová daňová povinnost. Do 0,3 násobku hrubé mzdy neplatí bezdětný poplatník ani příspěvky v nezaměstnanosti, což je stejné i u P2, P3 a P4. Ovšem v grafu 4.12 poplatníci s dětmi platí daň až od 0,4 násobku jejich hrubé mzdy, což je zapříčiněno možností využít dodatečný osobní příspěvek. V grafu 4.12 podíl daňové povinnosti narůstá pomalejším tempem nežli v případě bezdětného poplatníka, ovšem je stále rostoucí. Příspěvky na sociální zabezpečení jsou u všech poplatníků stejné a činí 1,6 % hrubé mzdy. Průměrně v Estonsku daňovým poplatníkům měsíčně zůstává v podobě čisté mzdy 82 % hrubé mzdy.

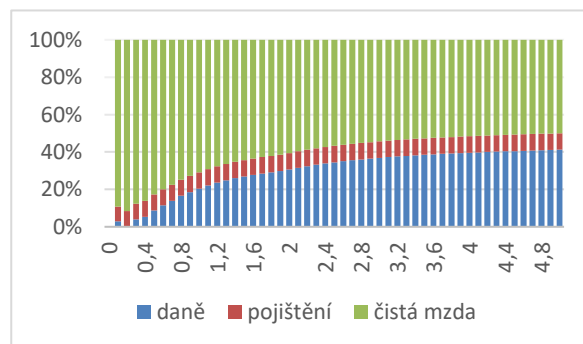
4.3.1.4. Zatížení osobní důchodovou daní ve Finsku

Poplatníci se u zdanění osobní důchodovou daní ve Finsku řídí legislativou, která je popsána v podkapitole 3.4. Finsko je další ze severských zemí, u které byl vytvořen předpoklad, že roční zdanění se rovná zdanění měsíčnímu. Severské země mají obecně velmi rozvinutý a složitý systém zdanění osobní důchodovou daní. Od zdanitelných příjmů lze odečíst paušální odpočet nákladů a příspěvky na sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnancem, s výjimkou příspěvku na zdravotní péči a dodatečného příspěvku na zdravotní péči. Upravený základ daně je daněn centrální daní, která má podobu progresivní sazby daně. Příjem do velikosti 16 700 EUR je od centrální daně osvobozen. Poplatník má možnost od daňové povinnosti odečíst slevu na poplatníka či slevu na vyživované dítě, která se zdvojnásobuje pro poplatníka samoživitele. Finští poplatníci jsou povinni platit i municipální daň, kdy sazba daně činí průměrně 19,5 %. Proti zdanitelným příjmům této daně lze využít speciální odpočet a také lze uplatnit nevyčerpanou slevu centrální daně. Celková daňová povinnost poplatníka ve Finsku se zvyšuje dále o daň z TV, která činí 0,68 % ze zdanitelných příjmů poplatníka. Příspěvky na sociální a zdravotní pojištění jsou odváděny do několika fondů, dohromady zaměstnanec odvádí 8,97 % z hrubého příjmu. Složení hrubé mzdy pro poplatníky postupně P1, P2 a P3 a nakonec P4 je zobrazeno v grafech 4.13, 4.14 a 4.15.

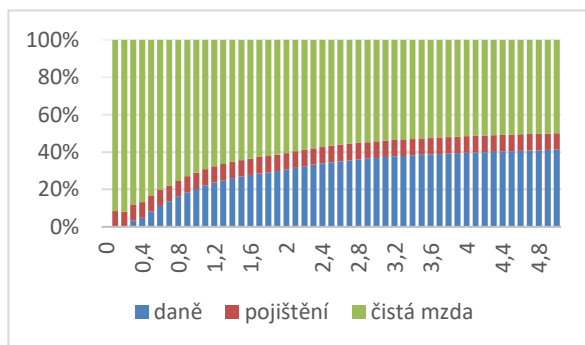
Graf 4.13 Složení hrubé mzdy ve Finsku u P1



Graf 4.14 Složení hrubé mzdy ve Finsku u P2 a P3



Graf 4.15 Složení hrubé mzdy ve Finsku u P4



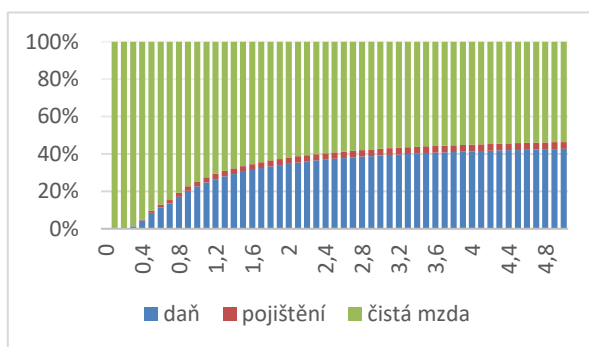
Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativních úprav osobní důchodové daně

Z výše uvedených grafů nejsou zřetelné významné rozdíly mezi zdaňováním jednotlivých poplatníků osobní důchodovou daní. Odlišnosti jsou patrné spíše u nižších násobků hrubé mzdy, kdy je nejnižší daňová povinnost u poplatníka samoživitele čili v grafu 4.15. Zvyšující se podíl daňové povinnosti v závislosti na rostoucím příjmu, který je společný pro všechny poplatníky po 0,2násobku hrubé mzdy, má v daném grafu mírnější tempo. Nejstrmější růst daňové povinnosti je přítomen u bezdětného poplatníka v grafu 4.13. Takovéto rozložení hrubé mzdy v jednotlivých intervalech násobků hrubé mzdy je způsobeno různou dostupností slevy na dítě. Pro bezdětného poplatníka není dostupná vůbec, naopak poplatník samoživitel si může slevu na dítě uplatnit ve dvojnásobné výši. Podíl daňové povinnosti všech poplatníků se nejprve do 0,2násobku hrubé mzdy snižuje a v grafu 4.15 dosáhne dokonce nulové hodnoty. Prvotní pokles je způsoben možností poplatníka započíst si oproti místní dani nevyužitou slevu u centrální daně. Podíl povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění je u všech poplatníků totožný a s rostoucím příjmem hodnota podílu mírně stoupá. Ve Finsku se obecně s rostoucím příjmem poplatníka odvody zvyšují a lze tvrdit, že systém osobní důchodové daně se snaží příjmy poplatníků redistribuovat. Nejnižší čistá mzda ve vybraném intervalu násobků průměrné mzdy je inkasována u všech typů poplatníků při pětinasobku průměrné mzdy a činí 50 % hrubého příjmu.

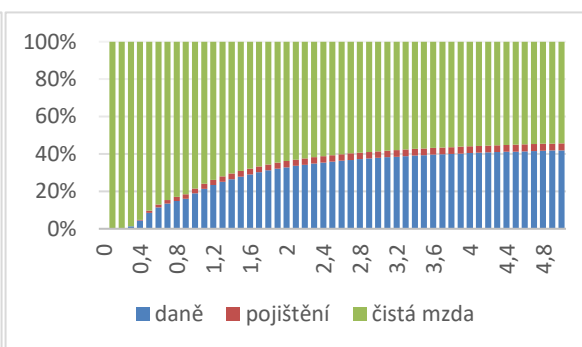
4.3.1.5. Zatížení osobní důchodovou daní v Irsku

V Irsku se u osobní důchodové daně poplatníci řídí legislativou popsanou v podkapitole 3.5. Měsíční zdanění poplatníků se v případě zaměstnaneckého příjmu nijak neliší od ročního zdanění. Od základu daně, který představuje velikost hrubého příjmu zaměstnance, nelze odečíst hodnotu zaplacených povinných příspěvků na sociální pojištění placených zaměstnancem. Pro výpočet daňové povinnosti se využívá snížená 20% sazba a 40% vyšší sazba, která platí od určité hranice a liší se dle sociálních poměrů poplatníka. U daňové povinnosti určené 20 % lze využít několika slev. Poplatníci jsou povinni dále platit univerzální sociální poplatek u příjmu přesahujícího 13 000 EUR a příspěvky na sociální pojištění, ve velikosti 4 % z hrubé mzdy zaměstnance. Měsíční příjem pod 1 408 EUR je od daných příspěvků osvobozen. Rozložení hrubé mzdy, která zahrnuje daňovou povinnost, povinné pojištění a čistou mzdu, je popsáno v grafech 4.16, 4.17 a 4.18, postupně pro poplatníky P1 a P3, P2, a nakonec pro P4.

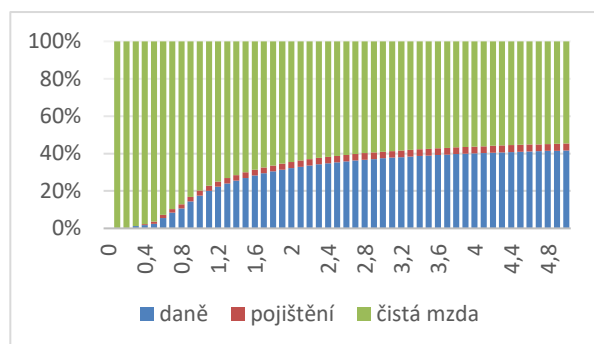
4.16 Složení hrubé mzdy v Irsku u P1 a P3



4.17 Složení hrubé mzdy v Irsku u P2



4.18 Složení hrubé mzdy v Irsku u P4



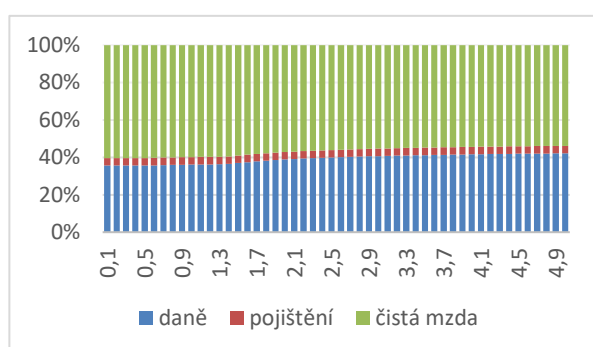
Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativních úprav osobní důchodové daně

Z grafů je zřejmé, že rozdíly mezi jednotlivými poplatníky jsou u zdanění osobní důchodovou daní v Irsku velmi malé. Ve všech případech je do 0,2násobku měsíční mzdy daňová povinnost nulová, díky využití jak zaměstnanecké, tak i osobní slevy na dani. Osobní sleva na dani je nejvyšší u poplatníka samoživitele, což je důvodem nejnižšího podílu daňové povinnosti u jednotlivých násobků mzdy v grafu 4.18. Všichni poplatníci jsou také až do 0,3násobku měsíční hrubé mzdy osvobozeni od platby povinných sociálních příspěvků, mzda totiž v daném intervalu nedosahuje minimální hodnoty 1 408 EUR. S rostoucím příjmem roste i daňová povinnost daných poplatníků, která se zvyšuje především díky přechodu na 40% zvýšenou sazbu daně. Hranice pro vyšší zdanění je nejvýše nastavena u poplatníka s manželkou bez příjmů. Hranici představuje příjem ve velikosti 42 800 EUR, a tudíž je k vyšší sazbě u P4 přistoupeno až nejpozději z daných poplatníků. Zvýšená míra zdanění se u poplatníků projevuje také díky univerzálnímu poplatku. Sociální pojištění v Irsku obecně představuje malou část hrubého příjmu zaměstnance, ovšem poměr daňové povinnosti na hrubé mzdě poplatníků se pohybuje až okolo 40 %. Poplatníkům tak zůstává v podobě čisté mzdy, při více než dvojnásobku měsíční hrubé mzdy, obecně okolo 60 % hrubé mzdy. Nejnižší čisté mzdy v popisovaném souboru dat dosahuje P1 a P3, při pětínásobku průměrné hrubé mzdy, a to pouze 53,6 %.

4.3.1.6. Zatížení osobní důchodovou daní na Islandu

Legislativa islandské osobní důchodové daně je popsána v podkapitole 3.6. U měsíčního zdanění je možné při výpočtu základu daně odečíst od zdanitelného příjmu povinné penzijní pojištění placené zaměstnancem. Měsíční základ daně se zdaňuje určenými sazbami srážkové daně nastavené islandskou legislativou pro každý rok. Dané sazby jsou spojením jak národní daně, tak i místní daně. Slevu na dani mohou poplatníci uplatnit až u ročního zúčtování a zaměstnancovo povinné penzijní pojištění tvoří 4 % z hrubé mzdy. Legislativa zdanění osobní důchodovou daní na Islandu nebere v potaz sociální situaci poplatníka, a proto je pro všechny poplatníky složení hrubé měsíční mzdy stejné. Danou situaci je možné vidět v grafu 4.19.

Graf 4.19 Složení hrubé mzdy na Islandu u P1, P2, P3, P4



Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativních úprav osobní důchodové daně

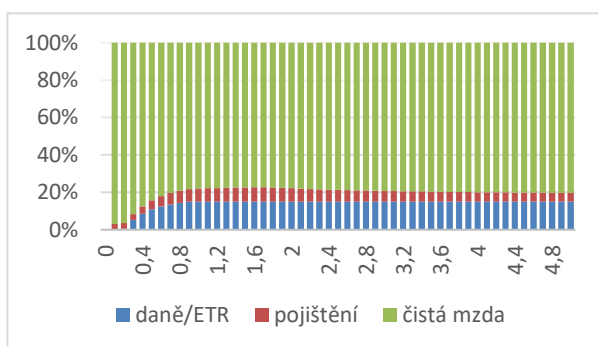
Daňová povinnost u osobní důchodové daně na Islandu začíná atypicky už pro nízkopříjmové poplatníky na 35,6 % hrubé mzdy. Do 0,5násobku průměrné měsíční mzdy se poměr daňové povinnosti nemění a poté začíná růst. Rychlejší tempo nárůstu daňové povinnosti je viditelné od 1,4násobku průměrné hrubé mzdy, kdy se přechází na nejvyšší daňovou sazbu. U pětinasobku průměrné měsíční hrubé mzdy jsou poplatníci zatíženi ze 42,2 % hrubé mzdy daňovou povinností. Vysoká daňová povinnost i u nižší hodnoty inkasované hrubé mzdy poplatníka je zapříčiněna uznatelností daňových slev až u ročního zúčtování. Sazba sociálního pojištění se na Islandu nemění a platí ji všichni poplatníci bez ohledu na výšku zdanitelných příjmů. Tvoří 4 % hrubé mzdy poplatníka a na rozdíl od daňové povinnosti, která se pohybuje mezi 42,2 % a 35,6 % hrubé mzdy, je stanovena poměrně nízko. Poplatník na Islandu průměrně inkasuje v podobě čisté mzdy ze souboru vybraných dat 56,7 %.

4.3.1.7. Zatížení osobní důchodovou daní v Litvě

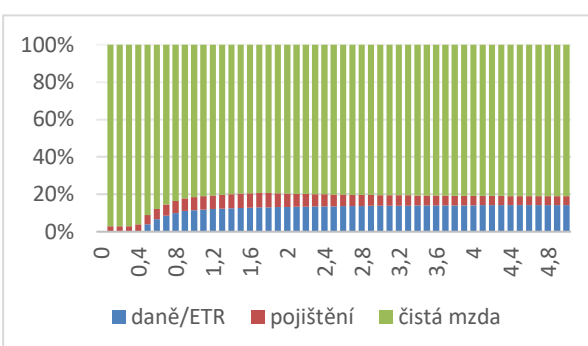
Litevské osobní důchodové zdanění se řídí legislativou, která je popsána v podkapitole 3.7. Měsíční zdanění se neodlišuje od ročního zdanění a základem daně je součet zdanitelných příjmů poplatníka. Od základu daně lze odečíst osobní příspěvek, který je závislý na velikosti poplatníkovy měsíčního příjmu. Poplatníci s dětmi jsou dále zvýhodněni pomocí přidavného

příspěvku. Pokud je dítě z úplné rodiny, kde oba rodiče mají vlastní výdělek, příspěvek je rovnoměrně rozdělen. Upravený základ daně je poté daněn u zdroje sazbou srážkové daně, která činí 15 %. Zaměstnanec je také povinen platit příspěvky na sociální a zdravotní pojištění. Dohromady činí 9 %, ovšem u zdravotního pojištění je určena minimální a maximální hranice. Měsíční příjem do 350 EUR je osvobozen od platby povinného zdravotního pojištění a naopak maximálním základem pro platbu daného pojištění je měsíční příjem ve velikosti 21 360 EUR. V následujících grafech je zobrazena struktura hrubé měsíční mzdy nejdříve pro poplatníka P1, dále pro P2 a P4, a nakonec pro P3.

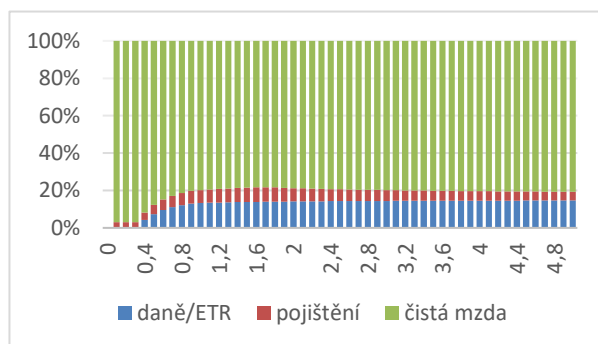
Graf 4.20 Složení hrubé mzdy v Litvě u P1



Graf 4.21 Složení hrubé mzdy v Litvě u P2 a P4



Graf 4.22 Složení hrubé mzdy v Litvě u P3



Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativních úprav osobní důchodové daně

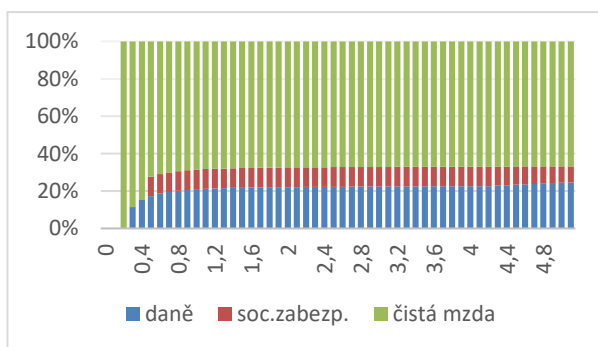
Odlišností výše zobrazených grafů je pouze přítomnost přídatného příspěvku, který je poskytován poplatníkům s dětmi. Tento příspěvek je poskytnut poplatníkovi v poloviční velikosti, pokud ho využívá rodina s dětmi, kde mají oba rodiče vlastní příjmy. To je případ poplatníka P3. U bezdětného poplatníka dosahuje hodnota daňové povinnosti nejvyššího podílu na hrubé mzdě. Příčinou je nemožnost odečtení zmiňovaného příspěvku od základu daně a daňová povinnost zde tudíž stoupá rychlejším tempem. Nejpomalejší růst podílu daňové povinnosti a také její nejnižší hodnoty jsou u P2 a P4, čili v grafu 4.21. Zde je možné odečíst od základu daně jak osobní příspěvek, tak i přídatný příspěvek na dvě děti v plné výši. Díky tomu se povinnost poplatníka platit osobní důchodovou daň vyskytuje až od 0,5násobku

průměrné měsíční mzdy. Povinné příspěvky na sociální zabezpečení platí všichni poplatníci už od 0,1 násobku měsíční mzdy. Nejprve má poměr pojištění a hrubé mzdy rostoucí tendenci a od 1,7 násobku měsíční mzdy začíná poměr k hrubé mzdě klesat. Nejvyšší hodnota podílu je 7,8 % a poté se snižuje při dosažení maximálního základu pro platbu zdravotního pojištění. Povinné odvody v Litvě představují obecně u všech typů poplatníků poměrně malou hodnotu a poplatníkovi tak zůstává velká část hrubé mzdy pro vlastní užitek. Čistá mzda se průměrně za daných násobků průměrné mzdy pohybuje okolo 81 %.

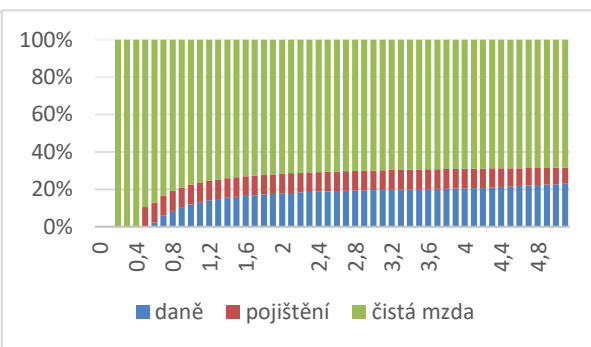
4.3.1.8. Zatížení osobní důchodovou daní v Lotyšsku

Legislativa, kterou se řídí poplatníci v Lotyšsku u osobní důchodové daně, je popsána v kapitole 3.8. Ani v Lotyšsku se složení hrubé mzdy poplatníka osobní důchodové daně na měsíční úrovni neliší od ročního zdanění. Zdanitelný příjem poplatníka je snížen o povinné sociální příspěvky placené zaměstnancem a dále je možné vůči zdanitelným příjmům uplatnit dva typy příspěvků. Osobní příspěvek, měnící se dle velikosti příjmu poplatníka, a příspěvek na dítě. Základ daně je daněn v případě měsíčního zaměstnaneckého příjmu sazbou srážkové daně ve velikost 23 %. Pro vysoko příjmové poplatníky je v Lotyšsku dále zavedena solidární daň, která činí 10,5 %. Povinné příspěvky na sociální a zdravotní pojištění jsou placeny zaměstnanci ve velikosti 10,5 %, kdy minimální příjem je 4 320 EUR a maximálním základem pro platbu daných příspěvků je příjem ve velikosti 48 600 EUR. V následujících grafech je popsáno složení hrubé mzdy nejprve pro bezdětného poplatníka a poté pro poplatníky s dětmi.

Graf 4.23 Složení hrubé mzdy v Lotyšsku u P1



Graf 4.24 Složení hrubé mzdy v Lotyšsku u P2, P3 a P4



Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativních úprav osobní důchodové daně

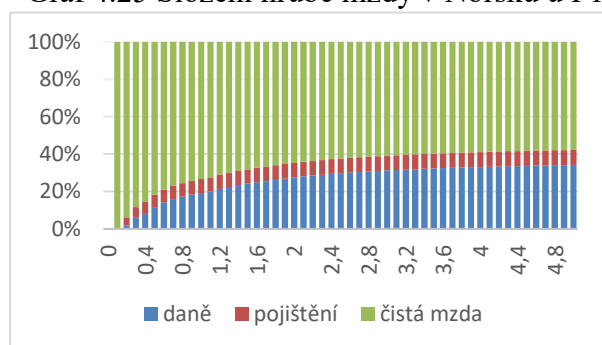
Z výše uvedených grafů je zřejmé, že poplatníci s dětmi mají odlišný vývoj složení hrubé mzdy oproti bezdětným poplatníkům. Rozdílem je možnost poplatníků s dětmi uplatnit si na každé dítě měsíční příspěvek v hodnotě 175 EUR. To způsobuje pomalejší tempo nárůstu daňové povinnosti v grafu 4.24, která se objevuje až od 0,5 násobku průměrné měsíční mzdy, na rozdíl od grafu 4.23, kde má poplatník daňovou povinnost už od 0,2 násobku průměrné mzdy.

Hodnota daňové povinnosti se u všech poplatníků zvyšuje se zvyšujícím se příjmem, a pokud příjem přesáhne čtyřnásobek průměrné mzdy, rostoucí tempo se dále nepatrně zrychluje a to díky povinnosti vysoko příjmových poplatníků platit solidární daň. Povinné sociální a zdravotní příspěvky jsou u všech typů poplatníků placeny až od 0,4násobku průměrné mzdy a do čtyřnásobku poplatníkovy průměrného příjmu je udržen stabilní poměr k hrubé mzdě 10,5 %. Za touto hranicí se poměr začíná nepatrně snižovat. Bezdětný poplatník může minimálně získat v podobě čisté mzdy 66,8 % hrubé mzdy, a to v případě, kdy inkasuje pětinašobek průměrné mzdy. V případě poplatníka s dětmi je to o dva procentní body více.

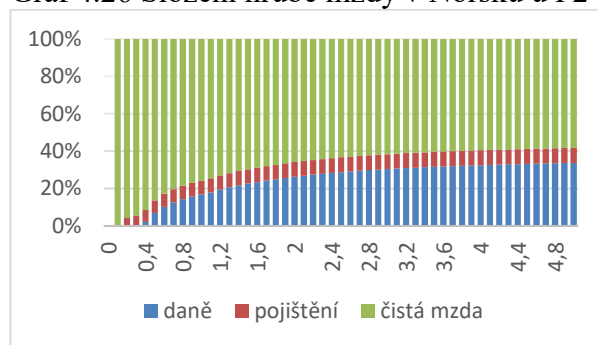
4.3.1.9. Zatížení osobní důchodovou daní v Norsku

Osobní důchodová daň je v Norsku upravena legislativou, která je popsána v podkapitole 3.9. I v Norsku je utvořen předpoklad rovnosti měsíčního a ročního zdanění. U osobní důchodové daně má poplatník možnost uplatnit několik odpočtů, mezi které se řadí odpočet na výdaje na dětskou péči dětí do 12 let a standardní odpočet. Základ daně se dále upravuje o osobní příspěvek, jehož hodnota se liší dle poplatníkovy sociální situace. Ke zdanění upraveného základu daně je použita sazba 25 % a dále sazba dodatečné národní daně, která se mění dle velikosti poplatníkovy příjmu. Povinné příspěvky na sociální a zdravotní pojištění platí zaměstnanec ve velikosti 8,2 % ze svého hrubého příjmu. Poplatníkům příjem, který nedosahuje hodnoty 49 650 NOK, je od povinných příspěvků osvobozen. V grafech 4.25, 4.26, 4.27 a 4.28 je pro každého poplatníka uvedeno složení jeho příslušné hrubé mzdy.

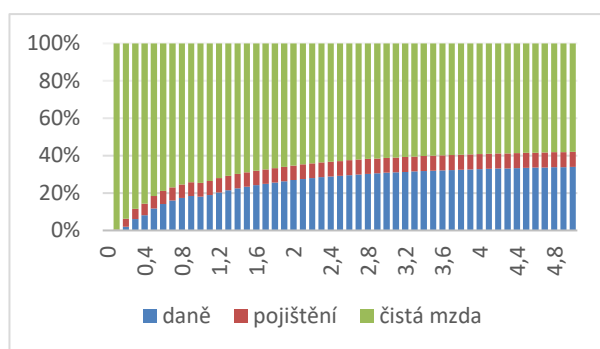
Graf 4.25 Složení hrubé mzdy v Norsku u P1



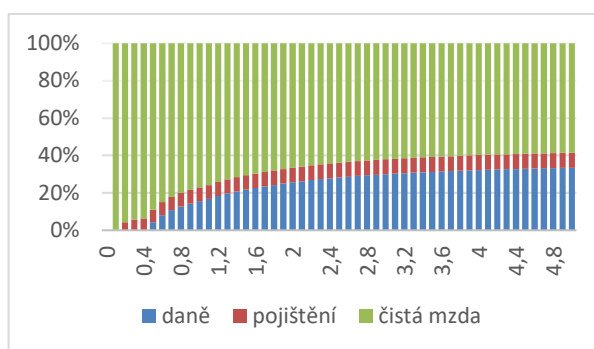
Graf 4.26 Složení hrubé mzdy v Norsku u P2



Graf 4.27 Složení hrubé mzdy v Norsku u P3



Graf 4.28 Složení hrubé mzdy v Norsku u P4



Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativních úprav osobní důchodové daně

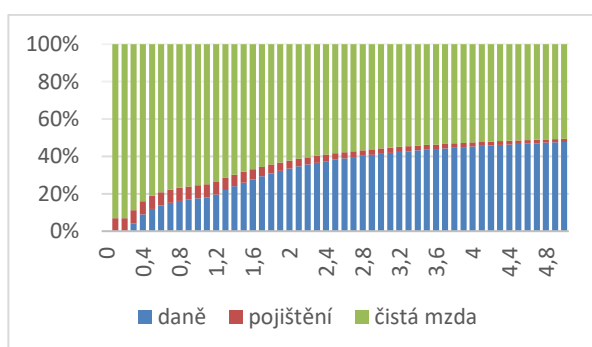
Z výše uvedených grafů je zřejmé, že bezdětný poplatník je z vybraných poplatníků nejvíce zatížen daňovou povinností. Tempo růstu podílu daňové povinnosti na hrubé mzdě je v grafu 4.25 nejrychlejší. Důvodem je možnost bezdětného poplatníka uplatnit si v rámci zdanění osobní důchodovou daní pouze nejnižší z poskytovaných osobních příspěvků a nemožnost využít odpočet výdajů na dětskou péči. Druhým nejvíce zdaňovaným poplatníkem je P3. Poplatník s manželkou s průměrnými příjmy si uplatňuje také pouze nejnižší hodnotu osobního příspěvku a odpočet výdajů na dětskou péči až při dosažení průměrné mzdy, kdy se stává více výdělečným z manželů a má právo uplatnit si daný odpočet. Poplatník s manželkou bez příjmů má možnost uplatnit si vyšší hodnotu osobního příspěvku a také odpočet výdajů na dětskou péči, což mu snižuje hodnotu zdanitelných příjmů a přeneseně podíl daňové povinnosti. Nejméně zdaňovaným poplatníkem je poplatník samoživitel, kterému je kromě základního osobního příspěvku a odpočtu výdajů na dětskou péči dále poskytován dodatečný osobní příspěvek a až do 0,5násobku hrubého příjmu je jeho podíl daňové povinnosti roven nule.

Z grafů 4.25, 4.26, 4.27 a 4.28 lze tvrdit, že podíl daňové povinnosti se u všech poplatníků se zvyšujícím příjmem zvyšuje a nejvyšší hodnota činí 34,2 % při pětinasobku hrubé mzdy u bezdětného poplatníka. I podíl povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění má růstovou tendenci a má u všech poplatníků stejný vývoj. Podíl začíná u 0,1násobku průměrné mzdy na 0,4 % a v pětinasobku průměrné mzdy dosahuje 8 %. Podíl čisté mzdy se u jednotlivých poplatníků liší především při nižších násobcích průměrné mzdy, a proto lze konstatovat, že osobní důchodová daň v Norsku nejen zvýhodňuje některá sociální postavení poplatníků, ale taktéž se snaží redistribuovat příjmy poplatníků. Čistá mzda se v Norsku pohybuje průměrně za dané intervaly násobků průměrné mzdy okolo 67 %.

4.3.1.10. Zatížení osobní důchodovou daní ve Švédsku

Švédská osobní důchodová daň se řídí legislativou popsanou v podkapitole 3.10. Předpokladem pro osobní důchodovou daň ve Švédsku je rovnost měsíčního a ročního zdanění. Od získaných zdanitelných příjmů si poplatník může odečíst základní příspěvek. Základ daně se následně daní národní progresivní sazbou daně, která se řídí velikostí příjmů. Příjem poplatníka, který nedosahuje 430 200 SEK, je od národní daně osvobozen. V systému osobní důchodové daně ve Švédsku je poplatník dále povinen zdaňovat své příjmy na místní úrovni. Průměrná sazba daně municipální činí 32,1 %. Oproti konečné daňové povinnosti může poplatník uplatnit slevu na dani. Také má možnost snížit si daňovou povinnost o zaplacené povinné příspěvky na zdravotní a sociální pojištění, které činí 7 % hrubého příjmu. V grafu 4.29 je zobrazeno složení hrubé mzdy všech poplatníků, protože švédský systém osobní důchodové daně nerozlišuje sociální postavení poplatníků, ale pouze velikost poplatníkovy příjmu.

Graf 4.29 Složení hrubé mzdy ve Švédsku u P1, P2, P3 a P4



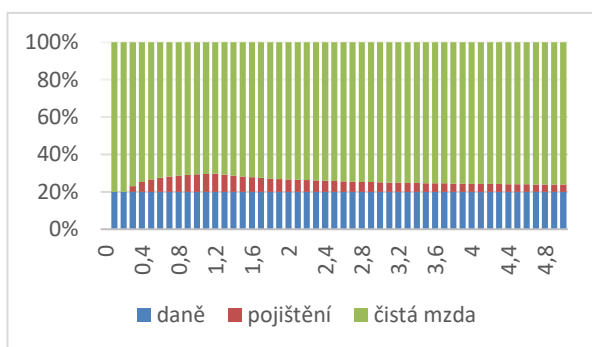
Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativních úprav osobní důchodové daně

Z grafu lze vidět, že daňová povinnost je do 0,3násobku průměrné mzdy poplatníka nulová. To je způsobeno možností využít slevu na dani a odpočet povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění od konečné osobní důchodové daně. Pozvolný růst podílu daňové povinnosti je pouze do 1,3násobku průměrné mzdy poplatníka, kdy je dosaženo maximální hranice výpočtu povinných příspěvků. Hodnota odečitatelné částky se tak stabilizuje a podíl daňové povinnosti se se vzrůstajícím příjmem zvyšuje rychlejším tempem. V pětinasobku průměrné mzdy tvoří podíl daňové povinnosti 47,6 % hrubé mzdy. Podíl povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění má do 1,2násobku stabilní hodnotu, činí 7 %. Po dosažení maximální hodnoty příspěvku 33 500 SEK se podíl pojištění na hrubé mzdě snižuje a v pětinasobku průměrné mzdy činí pouze 1,7 %. V průměru zvolených násobků mzdy poplatník ve Švédsku inkasuje v podobě čisté mzdy okolo 62 %.

4.3.1.11. Zatížení osobní důchodovou daní ve Velké Británii

Legislativa, kterou se řídí osobní důchodová daň ve Velké Británii, je popsána v podkapitole 3.11. Při měsíčním zdanění osobní důchodovou daní není možné zdanitelné příjmy dále upravovat a celé jsou brány jako základ daně. Osobní příspěvek, který je poskytován všem poplatníkům Velké Británie, lze použít pouze u ročního zúčtování. Základ daně je zdaněn srážkovou daní PAYE, která činí 20 %. Srážkovým způsobem jsou vybírány také povinné příspěvky na sociální a zdravotní pojištění, jejichž sazba se mění dle velikosti zdanitelných příjmů. Prvních 620 GBP poplatníkovy příjmu je od povinných příspěvků osvobozeno, na dalších 2 688 GBP příjmu se využívá sazba 12 %, a pokud je příjem vyšší než daná hranice, na přebytek je využita sazba 2 %. Graf 4.30 představuje složení hrubé mzdy všech poplatníků, protože v rámci měsíčního zdanění se neberou v potaz sociální poměry jednotlivých poplatníků.

Graf 4.30 Složení hrubé mzdy ve Velké Británii u P1, P2, P3 a P4



Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativních úprav osobní důchodové daně

Jak lze vidět z grafu 4.30, podíl měsíční daňové povinnosti k hrubé mzdě se ve Velké Británii nemění a setrvává na 20 %. Není závislý na výšce poplatníkovy příjmu, tudíž jak vysoko příjmový, tak i nízko příjmový poplatníci odvádí relativně stejnou část svého dosaženého hrubého příjmu skrze osobní důchodovou daň. Měnicí se složkou hrubého příjmu jsou ovšem povinné příspěvky na sociální a zdravotní pojištění. Ty jsou poplatníky odváděny až od 0,3násobku hrubého příjmu a do 1,2násobku mají rostoucí tendenci. Nejvyšší dosaženou hodnotou podílu povinných příspěvků na hrubé mzdě je 9,7 %, poté hodnota podílu klesá a v pětinasobku hrubé mzdy činí podíl 3,9 %. Pokud se jedná o poplatníkovu čistou mzdu, její podíl na hrubé mzdě nejprve s rostoucím příjmem poplatníka klesá, nejnižší hodnota podílu je 70,3 % při 1,2násobku hrubé mzdy a po dosažení zmíněného minima se její hodnota zvyšuje a v pětinasobku hrubého příjmu činí 76,1 %.

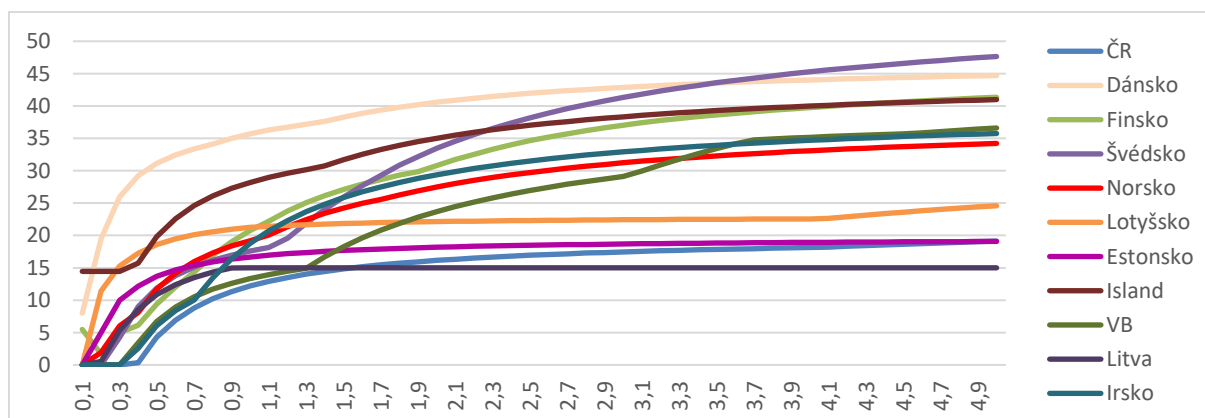
4.3.2. Zatížení osobní důchodovou daní u vybraných typů poplatníků na roční úrovni

V předchozí kapitole byla posouzena osobní důchodová daň u všech vybraných zemí na měsíční úrovni a nyní bude srovnána na úrovni roční. Komparace bude provedena pro dvě skupiny poplatníků. První skupinou budou bezdětní poplatníci, definovaní výše jako P1, a druhá skupina bude označena jako poplatníci s vyživovanými dětmi, kam patří poplatníci P2, P3 a P4. Pro porovnání bude použit ukazatel efektivní sazby daně (ETR) při mzdových příjmech od 0,1 do 5násobku průměrné mzdy, který je uveden ve druhé kapitole pod vzorcem (2.2). Dále bude popsáno složení roční hrubé mzdy v jednotlivých zemích pro průměrnou mzdu a dvojnásobek průměrné mzdy, což bude sloužit ke zjištění, jaké podíly na hrubé mzdě daného poplatníka má čistá mzda, daňová povinnost a příspěvky na sociální a zdravotní pojištění. Vypočtené hodnoty ukazatelů v jednotlivých zemích budou uvedeny v přílohách č. 2 až 12.

4.3.2.1. Komparace daňového zatížení osobní důchodovou daní u bezdětného poplatníka

V dané podkapitole bude srovnána osobní důchodová daň u poplatníka svobodného a bezdětného čili poplatníka, který na sobě nemá navázány žádné vyživované osoby. Vybrané země k osobní důchodové dani tohoto poplatníka přistupují rozdílně, což lze vidět v grafu 4.31, který zobrazuje efektivní sazbu daně na násobcích roční průměrné mzdy.

Graf 4.31 Ukazatel efektivní sazby daně u P1 na roční úrovni



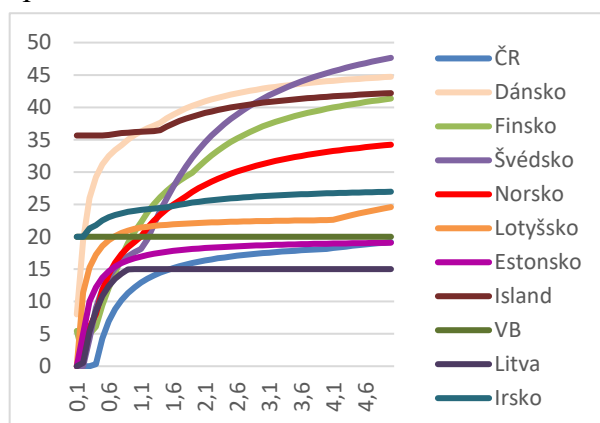
Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativních úprav osobní důchodové daně

Z grafu 4.31 lze říci, že podíl roční daňové povinnosti ke hrubé mzdě má skoro ve všech vybraných zemích, v závislosti na zvyšujícím se příjmu poplatníka, stoupající charakter. Výjimkou jsou hodnoty Litvy, kde se poměr stabilizuje po 0,9násobku průměrné mzdy poplatníka na 15 %. Tímto se podíl osobní důchodové daně v Litvě stává po 1,6násobku průměrné mzdy poplatníka nejmenším z vybraných zemí. Dále se řadí hodnoty České republiky a Estonska, kde podíl daňové povinnosti nepřesahuje 20 %. Naopak jedno z nejvyšších zdanění

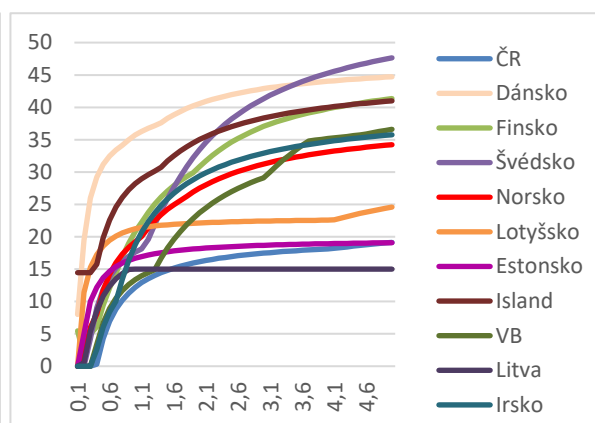
u bezdětného poplatníka je ve Finsku a na Islandu. Podíl daňové povinnosti ke hrubé mzdě činí na Islandu 41 % a ve Finsku 41,4 %. Nejvyššího podílu osobní důchodové daně z vybraných zemí dosahuje Švédsko, a to při pětinasobku poplatníkova příjmu, kdy podíl činí 47,6 %. Nejvyšší hodnoty zdanění je sice dosaženo ve Švédsku, ovšem Dánsko až do 3,4násobku hrubé mzdy svým podílem daňové povinnosti přesahuje všechny ostatní země a stává se tak státem, u kterého je bezdětný poplatník v průměru nejvíce zatížen daňovou povinností.

Jelikož se v měsíčním zdanění nepromítanou veškerá zvýhodnění, která jsou v jednotlivých zemích poskytována poplatníkům, bude pro objasnění rozdílů mezi měsíčním a ročním zdaněním bezdětného poplatníka osobní důchodovou daní uveden předchozí graf, spolu s ukazatelem efektivní sazby daně pro měsíční daňovou povinnost. Grafy 4.32 a 4.33 zobrazují výše definované situace.

Graf 4.32 ETR pro měsíční daňovou povinnost P1



Graf 4.33 ETR pro roční daňovou povinnost P1



Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativních úprav osobní důchodové daně

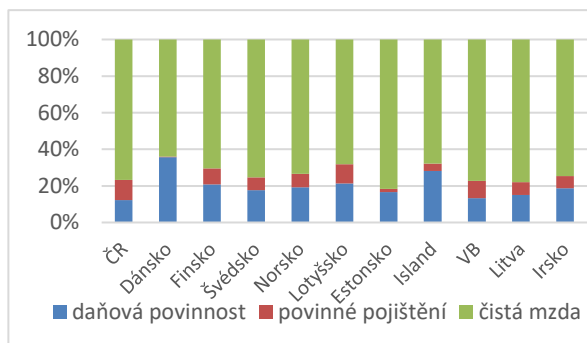
Z grafů 4.32 a 4.33 je zřejmé, že i u osobní důchodové daně bezdětného poplatníka lze nalézt u vybraných zemí několik rozdílů, kterými se odlišuje roční zdanění osobní důchodovou daní od měsíčního. Rozdíly ve zdanění se týkají Islandu, Velké Británie a Irska.

V případě osobní důchodové daně na Islandu je rozdílem možnost uplatnění osobní slevy, která je povolena pouze při ročním zúčtování. U měsíčního zdanění mají už nízké příjmoví poplatníci 35% daňovou povinnost ve vztahu k hrubé mzdě. U ročního zdanění se tato úroveň zdanění osobní důchodovou daní vyskytuje u poplatníků až při dvojnásobku roční průměrné mzdy. Ve Velké Británii je také odlišností uznatelnost osobního příspěvku pouze u ročního zdanění a dále rozdílnost sazby daně pro měsíční srážkovou daň a roční zdanění. U ročního zdanění čili v grafu 4.33 začínají hodnoty ukazatele ETR na nule a díky sazbám daně, závislých na příjmových pásmech poplatníka, dosahuje daňová povinnost až 36,6 %. V případě

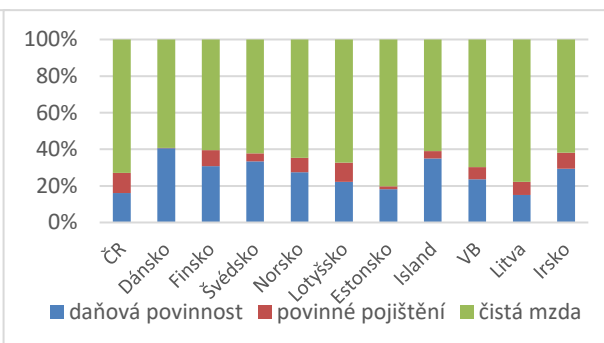
měsíčního zdanění je hodnota daňové povinnosti stabilizována na 20 %. Rozdílné měsíční a roční zdanění se u osobní důchodové daně v Irsku velmi podobá struktuře osobní důchodové daně ve Velké Británii. I zde je rozdílem nemožnost využít osobní slevu na poplatníka pro měsíční srážkovou daň a dále výskyt odlišností používaných sazeb pro roční a pro měsíční zdanění. V ročním zdanění se daňová povinnost poplatníka pohybuje od 0 do 35,8 % hrubého příjmu a při měsíčním zdanění od 20 do 27 % hrubého příjmu poplatníka v daných intervalech násobků průměrné mzdy.

Pro bezdětného poplatníka je dále zobrazeno složení roční hrubé mzdy v jednotlivých zemích. Nejprve je v grafu 4.34 zobrazeno rozložení hrubé mzdy pro průměrnou roční mzdu a dále v grafu 4.35 pro dvojnásobek průměrné mzdy.

Graf 4.34 Složení hrubé mzdy P1 pro průměrnou mzdu



Graf 4.35 Složení hrubé mzdy P1 pro dvojnásobek průměrné mzdy



Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativních úprav osobní důchodové daně

Z grafu 4.34 si lze povšimnout, že bezdětní poplatníci, kteří pobírají průměrnou roční mzdu, jsou osobní důchodovou daní nejméně zatíženi v České republice, Velké Británii, Litvě a Estonsku. Pokud se ovšem poplatník řídí dle disponibilních zdrojů, které mu zbývají v podobě čisté mzdy, nejvyšší úroveň disponibilních zdrojů je dosahováno v Estonsku. Důvodem jsou nízké povinné odvody na zdravotní a sociální pojištění, které jsou ve výše zmiňovaných zemích vysoké, v ČR dosahují až 11 %. Pokud dojde ke spojení osobní důchodové daně a povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění, 30% hranici přesahuje suma daných položek v Lotyšsku, na Islandu a v Dánsku. Osobní důchodová daň spolu s povinnými příspěvky, které jsou v dané zemi zanedbatelné, tvoří v Dánsku dokonce 36 % hrubé mzdy.

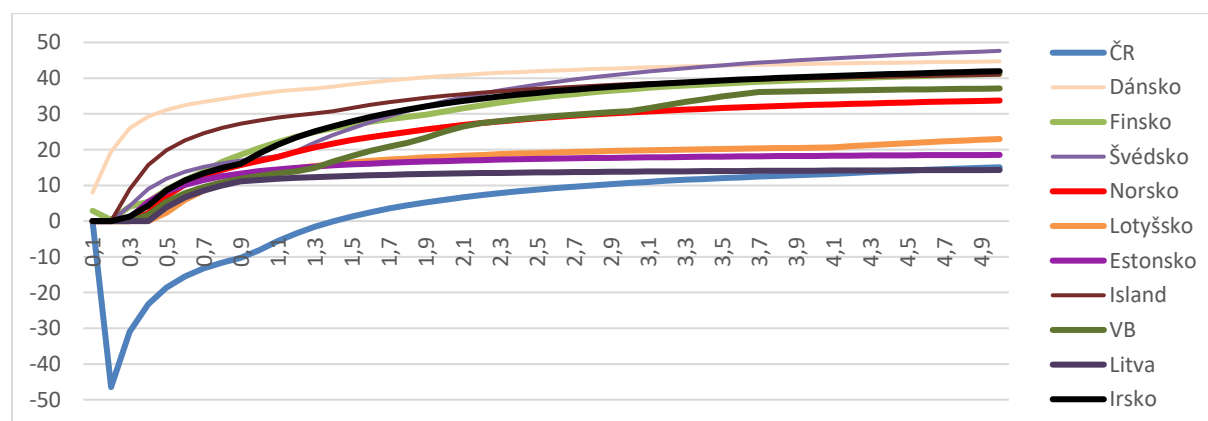
Pro dvojnásobnou průměrnou roční mzdu je složení hrubé mzdy v jednotlivých zemích znázorněno v grafu 4.35, který se odlišuje od grafu předcházejícího. Podíl daňové povinnosti výrazněji vzrostl u Finska, Velké Británie a Irsko, a to až o 10 procentních bodů. Nejvýraznější růst o 15,8 procentních bodů je však zaznamenán u podílu švédské daňové povinnosti. Největší změny podílu povinných příspěvků na sociální zabezpečení se pohybují okolo 2 procentních

bodů a jsou zaznamenány pouze u Švédska, Velké Británie a Irska. Při dvojnásobku průměrné mzdy bezdětní poplatníci v podobě čisté mzdy nejvíce inkasují v Estonsku, čistá mzda zde tvoří 80,2 % hrubé mzdy. Dále v Litvě, ČR a Velké Británii. Nejnižší podíl čisté mzdy, pohybující se okolo 60 %, je ve Švédsku, v Irsku, na Islandu, ve Finsku a v Dánsku. Podíl čisté mzdy v Dánsku dosahuje pouze 59,3 %, což je přibližně o 5 procentních bodů méně než u poplatníka s průměrnými příjmy. Nejvyšší rozdíl mezi čistou mzdou při násobku a dvojnásobku průměrné mzdy je v Irsku, kde podíl čisté mzdy poklesl o 12,7 procentních bodů, a ve Švédsku, kde se podíl snížil dokonce o 13,2 procentních bodů.

4.3.2.2. Komparace daňového zatížení osobní důchodovou daní u poplatníků s vyživovanými dětmi

Nejprve bylo pomocí roční osobní důchodové daně posouzeno daňové zatížení bezdětného poplatníka a nyní bude popsána situace u poplatníka s vyživovanými dětmi, a to jak s manželkou bez příjmů, s manželkou s průměrným příjmy, tak i u poplatníka samoživitele. Na rozdíl od bezdětného poplatníka si kromě základních příspěvků a slev může v některých zemích daný poplatník uznat další zvýhodnění, podporující rodiny s dětmi. Nejprve bude zobrazen ukazatel efektivní sazby daně pro poplatníka P2, který se od ukazatele efektivní sazby daně pro poplatníka P1 v mnohém odlišuje. Rozdíl není sledován pouze u hodnot ukazatele ve Švédsku, Dánsku a na Islandu. Ukazatel ETR je pro jednotlivé země zobrazen v grafu 4.36.

Graf 4.36 Ukazatel efektivní sazby daně u P2 na roční úrovni



Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativních úprav osobní důchodové daně

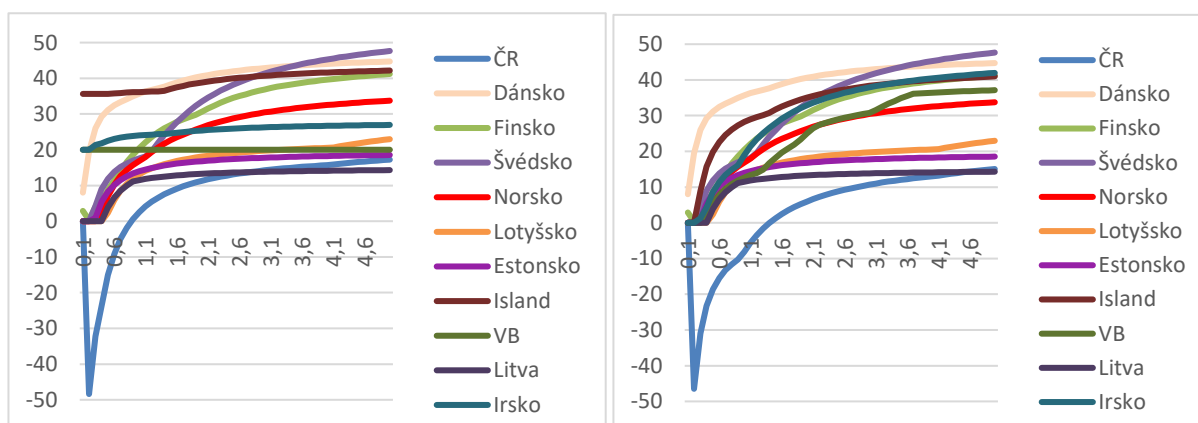
Z grafu 4.36 je zřejmé, že až na výjimky u osobní důchodové daně ČR a Finska, mají všechny vybrané země při zvyšujícím se příjmu poplatníka rostoucí podíl daňové povinnosti na hrubé mzdě. U hodnot ukazatele v ČR je pokles daňové povinnosti výraznější a je způsoben možností poplatníka uplatnit si daňový bonus až od příjmu ve výši minimální mzdy. Podíl daňové povinnosti v ČR také jako jediný dosahuje záporných hodnot právě kvůli uplatnitelnosti daňového bonusu. Mezi země, kde podíl daňové povinnosti na hrubé mzdě nepřesahuje 20 %,

patří již zmiňovaná Česká republika, Litva, Estonsko a těsně nad 20 % se dostává podíl daňové povinnosti v Lotyšsku. Podíl osobní důchodové daně v Norsku a Velké Británii činí okolo 35 % a těsně nad 40 % má podíl daňové povinnosti u osobní důchodové daně Irska a Islandu. Nejvyššího podílu daňové povinnosti je dosaženo u Dánska a Švédska, kde se hodnota podílu u pětinašobku hrubé mzdy dostává až na 47,7 %.

Aby bylo možné zachytit rozdílnost měsíčního a ročního zdanění v jednotlivých zemích pro poplatníka P2, bude v následujících grafech 4.37 a 4.38 zobrazen ukazatel efektivní sazby daně jak pro měsíční, tak znovu pro roční úroveň zdanění osobní důchodovou daní.

Graf 4.37 ETR pro měsíční daňovou povinnost P2

Graf 4.38 ETR pro roční daňovou povinnost P2



Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativních úprav osobní důchodové daně

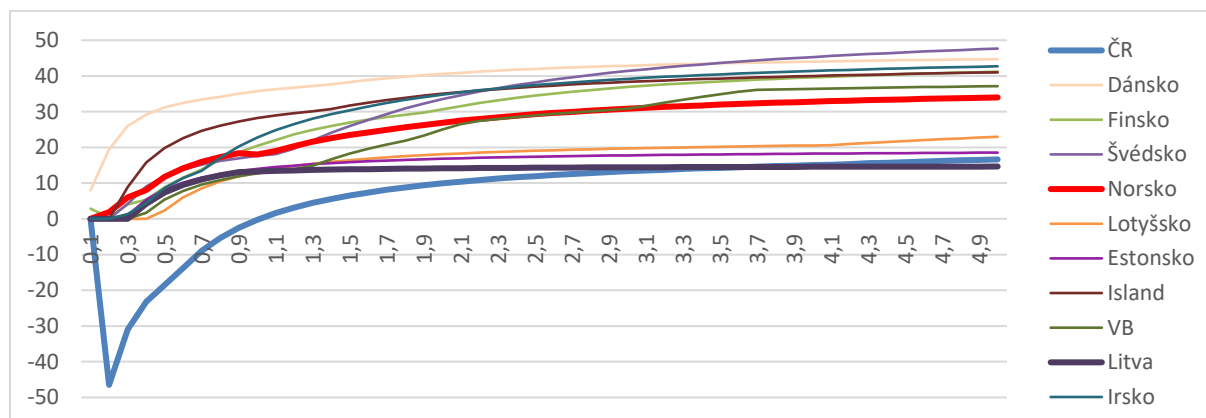
Z výše uvedených grafů 4.37 a 4.38 je zřejmé, že u osobní důchodové daně poplatníka P2 pro měsíční a pro roční zdanění je několik odlišností. Rozdíly ve zdaňování se týkají osobní důchodové daně na Islandu, ve Velké Británii, v Irsku a také u poplatníka P2 v ČR.

Pokud se jedná o osobní důchodovou daň na Islandu, ve Velké Británii a v Irsku, rozdíly jsou zde stejné jako u poplatníka P1. U osobní důchodové daně ve Velké Británii je navíc při ročním zúčtování přítomen poplatek vysoko příjmovým rodinám s dětmi a v Irsku je při ročním zúčtování poplatníka P2 posunuta hranice zdanění pro vyšší sazbu daně. Osobní důchodová daň u poplatníka P2 se dále liší při měsíčním a ročním zdanění v České Republice. To je způsobeno možností poplatníka P2 využít slevu na manželku bez příjmů a slevu na umístění předškolního dítěte až při ročním zúčtování, čímž se posunuje v grafu 4.38 záporné zdanění osobní důchodovou daní až do 1,4násobku průměrné mzdy.

Poplatník s manželkou s průměrnými příjmy a dvěma dětmi, tedy poplatník P3, se od poplatníka P2 liší pouze inkasovaným příjmem manželky a jen Česká republika, Norsko a Litva odlišuje daně poplatníky i ve zdanění osobní důchodovou daní. Pro zobrazení změn

bude v grafu 4.39 zobrazen ukazatel efektivní sazby daně poplatníka P3 pro jednotlivé země na roční úrovni a země, které se ve zdanění odlišují, budou mít průběh křivky vyobrazen tučnější čarou.

Graf 4.39 Ukazatel efektivní sazby daně u P3 na roční úrovni

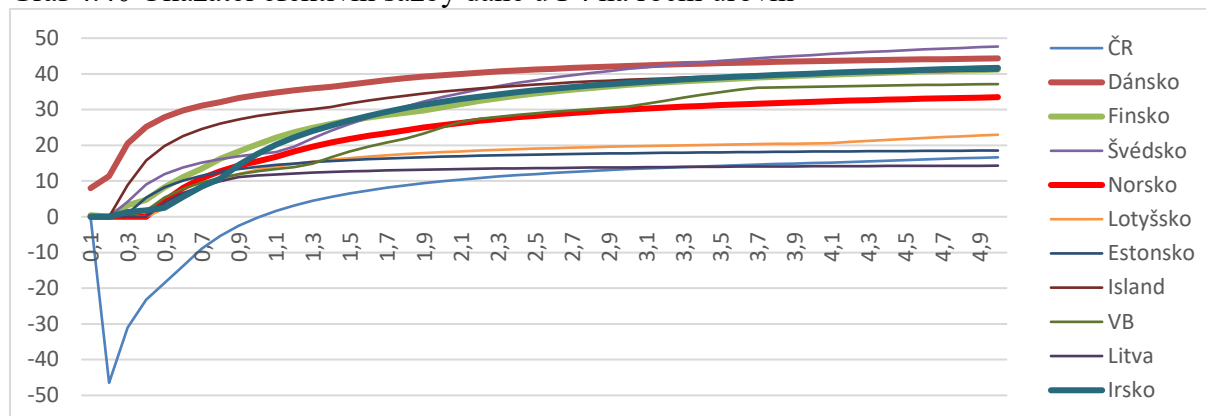


Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativních úprav osobní důchodové daně

Dle grafu 4.39 lze tvrdit, že průběhy podílů daňové povinnosti a jejich rozložení mezi jednotlivými zeměmi se vůči rozložení v grafu 4.36 u poplatníka P2 v ničem zásadním nezměnilo. Pouze u výše zmiňovaných zemí, ČR, Norska a Litvy, se podíl daňové povinnosti nepatrně zvýšil. V ČR díky nemožnosti využít slevu na dani pro manželku bez příjmů, v případě norské osobní důchodové daně kvůli možnosti použít pouze nižší hodnotu osobního příspěvku a v Litvě díky rozdělení příspěvku na dítě rovnoměrně mezi vydávající manžele. Ukazatel efektivní sazby daně není třeba pro poplatníka P3 porovnávat na měsíční a roční úrovni, protože by se jednalo o totožné hodnocení jako u poplatníka P2, pouze s rozdílem u osobní důchodové daně v ČR. Poplatník P3 si v ČR může uznat v ročním zúčtování pouze slevu na umístění předškolního dítěte a nikoliv slevu na manželku bez příjmů.

Ukazatel efektivní sazby daně bude dále zobrazen pro poplatníka samoživitele, který je označován jako P4. Ani zde se ukazatel efektivní sazby daně zásadně neodlišuje od průběhu efektivní sazby daně pro P2. Rozdílné zdanění je prováděno v Dánsku, Norsku, Finsku a Irsku. V následujícím grafu 4.40 bude zobrazena efektivní sazba daně P4 pro jednotlivé země a tučnější čarou budou vyznačeny křivky efektivní sazby daně u zemí s odlišným zdaněním.

Graf 4.40 Ukazatel efektivní sazby daně u P4 na roční úrovni

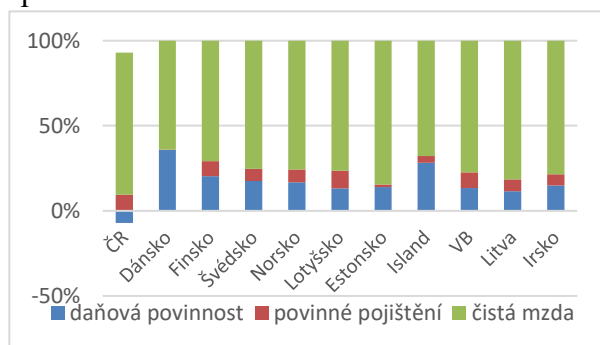


Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativních úprav osobní důchodové daně

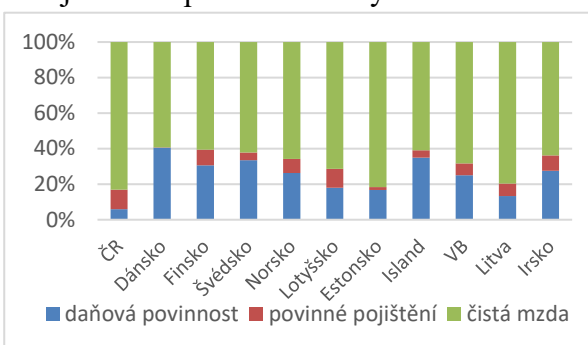
Při porovnání grafu 4.40 s grafem efektivní sazby daně poplatníka P2 je možné zjistit, že tučně vyznačené průběhy křivek jsou pouze na nepatrně nižší úrovni. Je to způsobeno zvýhodněním poplatníků samoživitelů v Dánsku, Finsku, Norsku a Irsku. V Dánsku je pro samoživitele navýšen zaměstnanecký odpočet, ve Finsku se zdvojnásobuje sleva na dítě, v Norsku může samoživitel využít dodatečný osobní příspěvek a v Irsku je samoživitelům poskytnuta sleva na dítě. I přes tato zvýhodnění se ve srovnání s ostatními zeměmi u P4 nezměnilo rozložení křivek a nejvíce zdaňován je poplatník samoživitel ve Švédsku a Dánsku a nejméně v ČR. Ani v případě poplatníka samoživitele nebude porovnání roční a měsíční zdanění osobní důchodovou daní pro téměř totožný průběh jako u P2 a P3.

Pro poplatníka vyživujícího dítě bude dále zobrazeno jeho složení roční hrubé mzdy při jednonásobku a dvojnásobku průměrné mzdy. Díky předešlému popisu efektivní sazby daně bylo zjištěno, že mezi poplatníky P2, P3 a P4 nejsou výraznější rozdíly, a proto bude složení roční hrubé mzdy provedeno pouze pro P2, jako obecného zástupce poplatníka s vyživovanými dětmi. Podíl osobní důchodové daně, povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění a čisté mzdy na násobku průměrného příjmu jednotlivých zemí tvoří graf 4.41 a totožné podíly na dvojnásobku průměrného příjmu jsou zobrazeny v grafu 4.42.

Graf 4.41 Složení hrubé mzdy P2 pro průměrnou mzdu



Graf 4.42 Složení hrubé mzdy P2 pro dvojnásobek průměrné mzdy



Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativních úprav osobní důchodové daně

Poplatník P2, který pobírá průměrnou mzdu, je dle grafu 4.41 nejvíce zdaněn v Dánsku, kde hodnota podílu osobní důchodové daně na hrubé mzdě činí 35,7 %. Hodnota podílu povinných příspěvků na sociální zabezpečení je zde nepatrná. Další země, které svým podílem osobní důchodové daně přesahují 20 %, jsou Island a Finsko. Nejnižšího podílu daňové povinnosti dosahuje ČR, který se díky daňovému bonusu dostává do záporných hodnot a činí -8,2 %. Povinné příspěvky na sociální zabezpečení tvoří nejvyšší podíl v ČR, Lotyšsku a Velké Británii, nejnižší naopak v Dánsku a Estonsku. Pokud dojde ke sečtení podílu osobní důchodové daně a povinných příspěvků, nejvyšší hodnoty je dosaženo v Dánsku, 36 %, na Islandu a ve Finsku. Naopak nejnižšího podílu souhrnných odvodů u jednonásobku průměrné mzdy dosahuje ČR, kde hodnota podílu tvoří pouze 2,8 %.

Podíly jednotlivých složek hrubé mzdy při dvojnásobku průměrné mzdy v grafu 4.52 se v mnohém odlišují od grafu 4.41. U všech zemí byl zaznamenán růst podílu daňové povinnosti, ovšem nejvyšších změn je dosaženo u osobní důchodové daně ve Švédsku, kde vzrostl podíl daňové povinnosti o 15,8 procentních bodů, a u ČR, kde se podíl zvýšil o 14,1 procentních bodů. Dalšími zeměmi, kde se daňová povinnost výrazně zvýšila oproti jednonásobku průměrné mzdy, jsou Irsko, Velká Británie a Finsko. Změny podílů povinných příspěvků jsou stejné jako u bezdětného poplatníka. U podílu čisté mzdy na hrubé mzdě zaznamenali největší rozdíly mezi jednonásobkem a dvojnásobkem průměrné mzdy poplatníci s manželkou bez příjmů v Irsku, kde podíl klesl až o 14,6 procentních bodů, a dále v ČR, ve Švédsku a Finsku. Nejvyšší podíl čisté mzdy pro dvojnásobek hrubé mzdy poplatníka P2 lze získat v ČR a v Estonsku, kde hodnota podílu přesahuje 80 %, a nejméně disponibilních zdrojů zůstává poplatníkům v Dánsku, pouze 59,3 % hrubé mzdy.

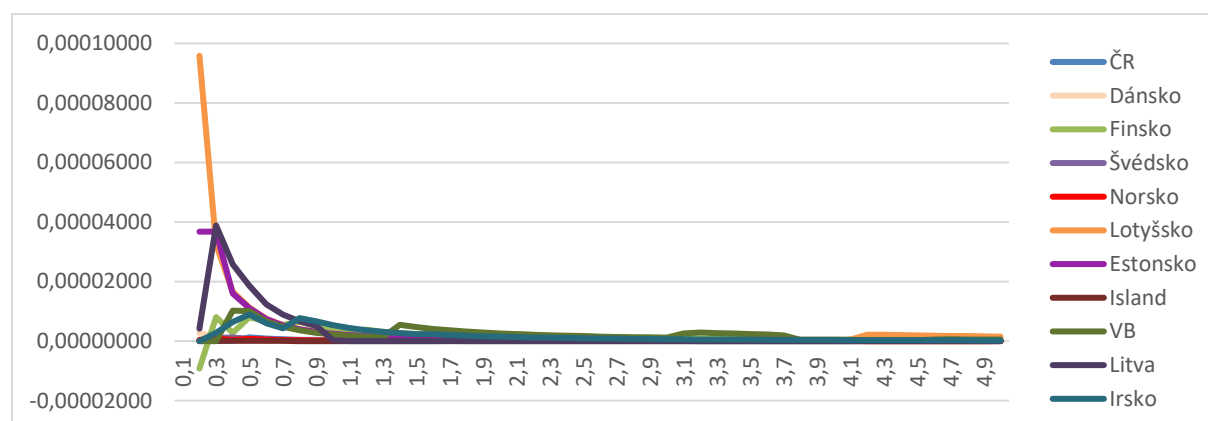
4.3.3. Posouzení daňové progresivity u vybraných poplatníků

Následující kapitola je zaměřena na popis progresivity daně ve vybraných zemích. Daná problematika je zde uvedena pro porovnání výše daňové progresivity jednotlivých zemí a pro zjištění, ve kterých zemích je s rostoucím příjmem nejvíce zvyšována míra zdanění či kde rostoucí příjem poplatníka není rozhodujícím aspektem pro velikost míry zdanění. Propočty daňové progresivity budou vyčísleny pomocí ukazatele progresivní sazby daně dle vztahu (2.4). Nejprve bude progresivita daně zobrazena u bezdětného poplatníka čili poplatníka P1 a následně u zástupce poplatníka s vyživovanými dětmi, poplatníka P2. U ostatních poplatníků budou uvedeny pouze rozdíly, ve kterých se progresivita daně v jednotlivých zemích mění. Vypočítané hodnoty pro jednotlivé země budou uvedeny v přílohách č. 2 až 12.

4.3.3.1. Posouzení daňové progresivity u bezdětného poplatníka

První popisovanou situací bude progresivita daně u P1. Souhrnný graf 4.43 zobrazuje daňovou progresivitu osobní důchodové daně bezdětného poplatníka v jednotlivých zemích.

Graf 4.43 Roční daňová progresivita v případě P1 ve vybraných zemích



Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativních úprav osobní důchodové daně

Jak je zřejmé dle grafu 4.43, nejvyšší růst míry zdanění v závislosti na rostoucím příjmu poplatníka se vyskytuje v Lotyšsku v intervalu do 0,4 násobku hrubého příjmu. Hodnota progresivity začíná na 0,0001, a dále má klesající charakter. Nižší růst míry zdanění je zaznamenán v Litvě a Estonsku. Ve všech těchto zemích roste významně míra zdanění se zvyšujícím se příjmem poplatníka. Dále je možné u progresivity daně ve Velké Británii, Irsku a Finsku pozorovat významné výkyvy. Lze tak předpokládat, že v daných zemích je dobře vytvořen systém redistribuce poplatníkového důchodu, směrem od vysoko příjmových k nízko příjmovým poplatníkům. Nejnižší progresivita osobní důchodové daně se naopak vyskytuje na Islandu, kde výše inkasovaného příjmu poplatníka pouze nepatrně ovlivňuje velikost míry zdanění.

Z důvodu vysokého rozptylu daňové progresivity v jednotlivých zemích bude dále zobrazena daňová progresivita vždy pouze pro příslušnou zemi. Ze všech níže uvedených grafů je zřejmé, že ve vybraných zemích je u bezdětného poplatníka přítomna daňová progresivita, protože linie jednotlivých grafů není nulová. Roční daňová progresivita v Dánsku, Estonsku a Lotyšsku má klesající trend s nepatrnými výkyvy, což lze vidět v grafech 4.44, 4.45 a 4.46.

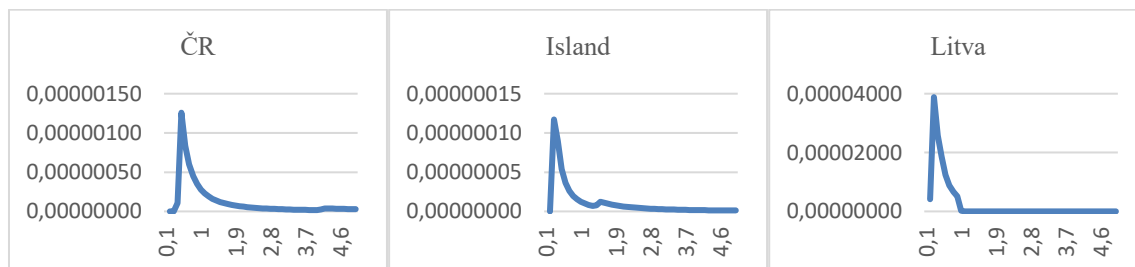
Graf 4.44, 4.45, 4.46 Roční progresivita daně v Dánsku, Estonsku a Lotyšsku u P1



Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativních úprav osobní důchodové daně

V následujících grafech 4.47, 4.48 a 4.49 je zobrazena progresivita daně v ČR, na Islandu a v Litvě. Zde je nejprve viditelný strmý nárůst míry zdanění s rostoucím příjmem poplatníka a poté nastává klesající trend čili s růstem příjmu stoupá míra zdanění, ale tempo růstu se zpomaluje.

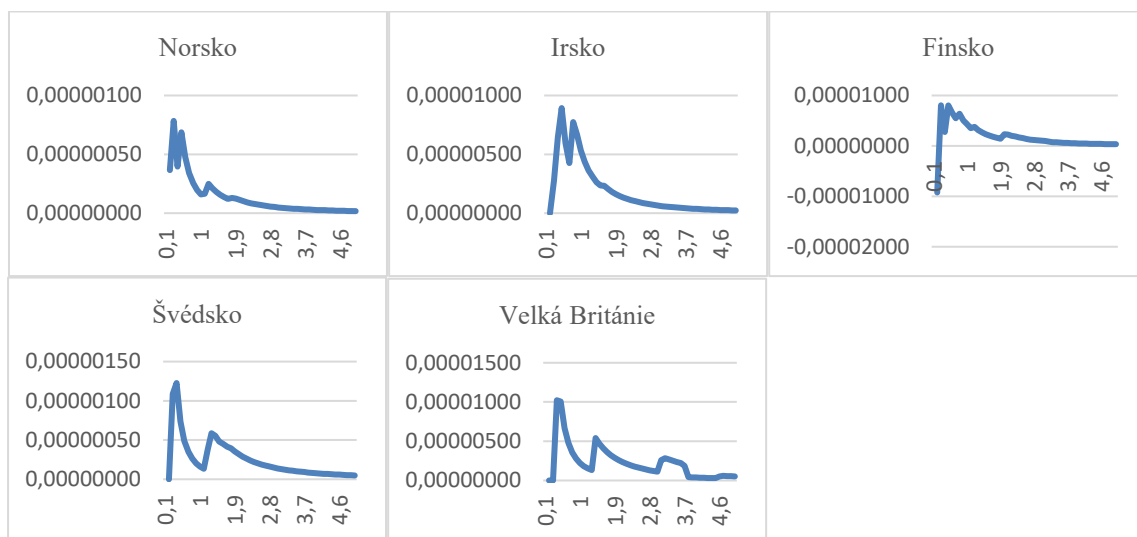
Graf 4.47, 4.48, 4.49 Roční progresivita daně v ČR, na Islandu a v Litvě u P1



Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativních úprav osobní důchodové daně

Více výkyvů daňové progresivity osobní důchodové daně lze zaznamenat u Švédska, Irska, Norska, Velké Británie a Finska. Progresivita daně v těchto zemích je znázorněna v grafech 4.50, 4.51, 4.52, 4.53 a 4.54.

Graf 4.50, 4.51, 4.52, 4.53 a 4.54 Roční progresivita daně v Norsku, Irsku, Finsku, Švédsku a Velké Británii u P1



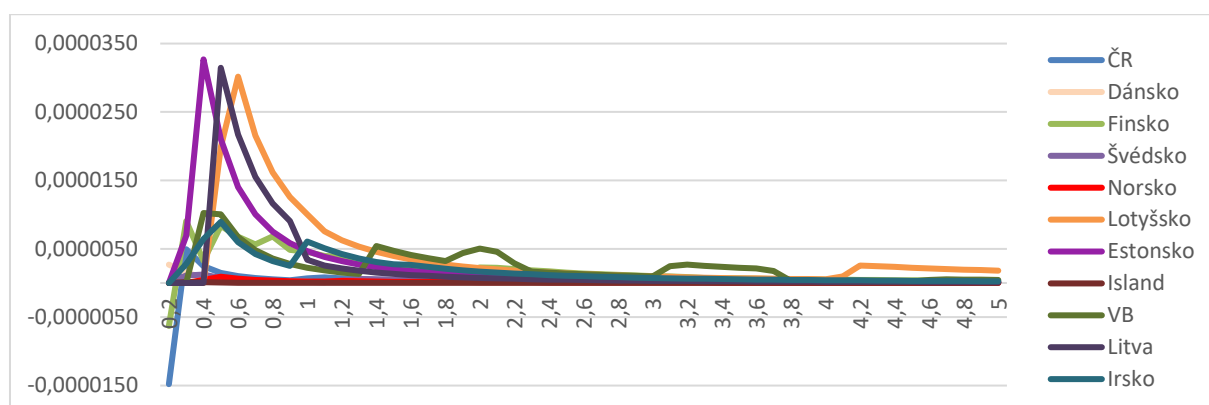
Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativních úprav osobní důchodové daně

Průběh daňové progresivity v Irsku a Švédsku zaznamenává jak vysoký růst míry zdanění na počátku křivky, tak i další výrazný nárůst míry zdanění okolo jednonásobku průměrné mzdy poplatníka. V Irsku je to způsobeno díky přechodu na vyšší úroveň daňové sazby a ve Švédsku v daném násobku průměrné mzdy začíná poplatníkům povinnost platit centrální daň. Ve Finsku se daňová progresse dostává i do záporných hodnot, což znamená, že s rostoucím příjmem poplatníka se snižuje míra zdanění, ovšem pouze v prvním zkoumaném intervalu. V Norsku, Finsku a Velké Británii je dle příslušných legislativ využívána klouzavá progresivní sazba daně s četnými pásmy měnícího se zdanění, která vytváří početné výkyvy progresse osobní důchodové daně.

4.3.3.2. Posouzení daňové progresivity u poplatníků s vyživovanými dětmi

Daňová progresivita osobní důchodové daně jednotlivých zemí se stejně jako ukazatel efektivní sazby daně u poplatníků P2, P3 a P4, až na několik výjimek, vyvíjí podobně. Detailně popsána bude proto pouze progresivita daně u poplatníka P2 a u ostatních poplatníků P3 a P4 budou uvedeny rozdíly, které se u progresivity daně v příslušných zemích vyskytují. Průběh progresivity osobní důchodové daně ve vybraných zemích pro poplatníka P2 bude znázorněn v souhrnném grafu 4.55.

Graf 4.55 Roční daňová progresivita v případě P2 ve vybraných zemích

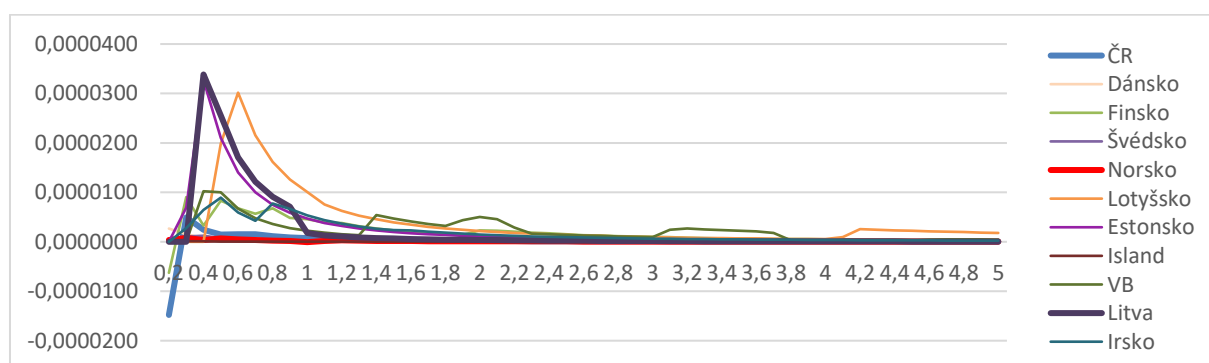


Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativních úprav osobní důchodové daně

Dle grafu 4.55 je zřejmé, že nejrychleji roste míra zdanění osobní důchodovou daní v Estonsku, Litvě a Lotyšsku. Hodnota daňové progresivity se dostává v Estonsku až na 0,0000327 a u progresivity daně v Lotyšsku je dále možné pozorovat výrazný skok po čtyřnásobku průměrného příjmu, kdy jsou poplatníci kromě centrální daně povinni platit daň solidární. Skokový průběh progresivity daně je ve Velké Británii, Finsku a Irsku, z čehož je možné usuzovat, že v daných zemích se snaží se zvyšujícím příjmem zdaňovat poplatníka více a přesměrovávat tak jeho prostředky k nízkopříjmovým poplatníkům. Naopak nejnižší růst míry zdanění s rostoucím příjmem poplatníka se vyskytuje na Islandu. Průběh daňové progresivity poplatníka P2 se v ČR odlišuje od P1 a dosahuje záporných hodnot. Je to způsobeno nejprve nulovým zdaněním v 0,1násobku průměrné mzdy a následně záporným zdaněním v 0,2násobku průměrné mzdy díky možnosti využití daňového bonusu.

Roční progresivita daně poplatníka s manželkou s průměrnými příjmy a dvěma dětmi bude zobrazena v grafu 4.56, aby bylo možné srovnat progresivitu daně u poplatníka P2 a P3. Souhrnný graf bude obsahovat jednotlivé průběhy daňové progresivity ve vybraných zemích a tučnější čarou bude zvýrazněn odlišný vývoj daňové progresivity v ČR, Norsku a Litvě.

Graf 4.56 Roční daňová progresivita v případě P3 ve vybraných zemích

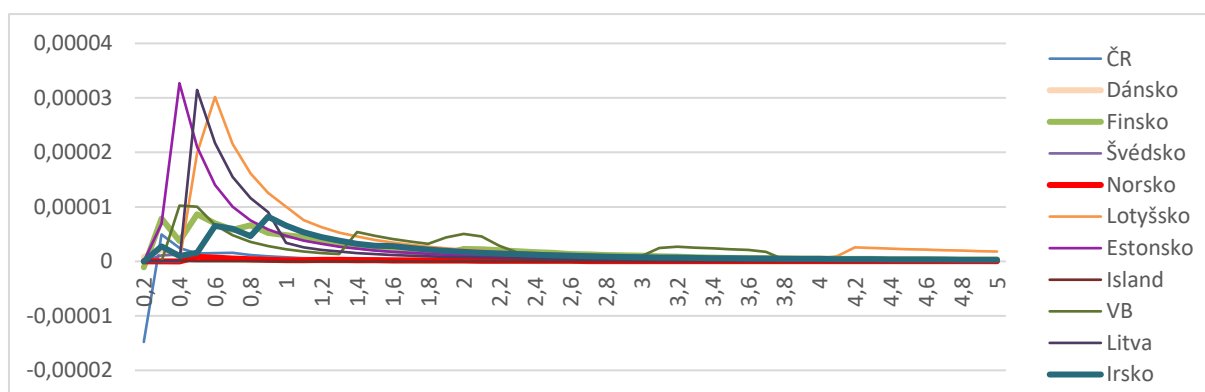


Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativních úprav osobní důchodové daně

Stejně jako u předcházejícího poplatníka, je z grafu 4.56 zřejmé, že nejvyšší růst míry zdanění je při zvyšujícím se příjmu v Litvě, Estonsku a Lotyšsku. Průběh progresivity daně v Litvě se dokonce přiblížil průběhu daňové progresivity v Estonsku. Významná progresivita daně je dále u VB, Finska a Irska, kde je tvořena mnohými skoky. Nejnižší růst míry zdanění je zaznamenán u osobní důchodové daně na Islandu. Podstatnější změnou prošla pouze křivka progresivity daně v Norsku, která se svým průběhem podobá spíše progresivitě daně poplatníka P1, což je způsobeno především využitím stejné velikosti osobního příspěvku jako P1. Rozdílem je však záporná hodnota daňové progresivity v jednonásobku průměrné mzdy, a to kvůli možnosti P3 uznat si navíc náklady na péči o dítě, protože poplatníkovy příjmy v daném násobku převyšují příjmy manželky.

Daňová progresivita poplatníka samoživitele se od poplatníka P2 liší u Irska, Norska, Finska a Dánska. Graf 4.57, kde jsou výše jmenované země označeny tučnější čarou, zobrazuje průběh daňové progresivity jednotlivých zemí pro poplatníka P4.

Graf 4.57 Roční daňová progresivita v případě P4 ve vybraných zemích



Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativních úprav osobní důchodové daně

Z grafu 4.57 je zřejmé, že průběhy jednotlivých křivek daňové progresivity se nijak zásadně neodlišují od průběhů křivek u poplatníka P2. Čili nejvyšší daňová progresivita se vyskytuje u Estonska a nejnižší daňová progresivita na Islandu. Patrný rozdíl lze pozorovat pouze u daňové progresivity Irska, kdy má průběh křivky početnější výkyvy, než tomu bylo u ostatních poplatníků. Hned z počátku křivky daňové progresivity je v Irsku zaznamenán pokles, což znamená, že v daném intervalu se se zvyšujícím příjmem snižuje daňová povinnost. Je to způsobeno pomalejším růstem hodnoty univerzálního poplatku v nižších příjmových pásmech poplatníka a dodatečnou slevou na dani pro poplatníka samoživitele.

4.4. Shrnutí dosažených výsledků

V předchozích kapitolách byla popsána osobní důchodová daň v České republice, Dánsku, Estonsku, Finsku, Irsku, na Islandu, v Litvě, Lotyšsku, Norsku, Švédsku a Velké Británii jak z makroekonomického, tak i mikroekonomického hlediska. Došlo ke komparaci osobní důchodové daně mezi jednotlivými zeměmi a poplatníky, kteří byli definováni tak, aby byly znázorněny různé sociální situace. Propočty se především zabývaly daňovým zatížením poplatníků při 0 až pětinasobku průměrného příjmu, ovšem také byla zhodnocena daňová progresivita pro jednotlivé poplatníky ve vybraných zemích.

Shrnuta bude nejprve mikroekonomická analýza osobní důchodové daně, která je stěžejním tématem této diplomové práce. Při ní bylo zjištěno, že většina zemí využívá ke zdanění osobní důchodovou daní klouzavě progresivní sazbu daně, a tudíž se zvyšujícím příjmem je poplatník daněn relativně více. Dané země se tak snaží přerozdělovat příjmy poplatníků. Pouze v České republice, Estonsku, Lotyšsku, Litvě a Norsku je využívána lineární sazba daně. Ovšem v ČR a Lotyšsku jsou poplatníci s příjmem nad určitou hranici zdaňováni solidární daní a v Norsku dodatečnou sazbou daně. Tento způsob dodatečného zdaňování využívá také ke klouzavě progresivní dani Irsko a Velká Británie. Na Islandu, ve Švédsku, Finsku a Dánsku je zdaňován poplatník osobní důchodové daně i na municipální úrovni, kdy sazba daně je lineární. Dá se tedy předpokládat, že severské země Švédsko, Finsko, Dánsko a Island budou své poplatníky osobní důchodové daně kvůli klouzavě progresivní sazbě centrální daně a dále lineární sazby municipální daně zdaňovat nejvíce a s rostoucím příjmem poplatníka se daňová povinnost bude relativně zvyšovat.

Zdanění osobní důchodovou daní v jednotlivých zemích bylo nejdříve posuzováno na měsíční úrovni, aby bylo zřetelné, jak velký disponibilní důchod poplatníkům zůstává po měsíčních odvodech daně a sociálních příspěvků. Rozdíly mezi zdaněním jednotlivých poplatníků vybraných zemí spočívají v možnostech uplatnit si poskytované odpočty či slevy na dani v určitých sociálních situacích. Na měsíční úrovni nejsou mezi definovanými poplatníky žádné rozdíly u zdanění osobní důchodovou daní na Islandu, ve Švédsku a ve Velké Británii. Tyto země nezvýhodňují rodiny s dětmi ani poplatníka samoživitele a v měsíčním zdanění jsou si všichni poplatníci rovni. Naopak v Norsku je zdaňován osobní důchodovou daní každý definovaný poplatník jinak. Důvodem je odlišnost osobního příspěvku dle sociální situace poplatníka a možnost využít odpočet výdajů na nezletilé dítě. V ČR, Estonsku a Lotyšsku se u osobní důchodové daně rozlišuje pouze poplatník bezdětný a poplatník s dětmi. Poplatníka samoživitele zohledňuje ve zdanění Dánsko, Finsko, Irsko a Norsko.

Dle měsíčního zdanění lze říci, že největší rozdíly při zdaňování jednotlivých poplatníků osobní důchodovou daní vznikají v ČR. I přestože daňově neodlišuje všechny definované poplatníky, jako jediná z vybraných zemí poskytuje poplatníkům s dětmi s nižším příjmem daňový bonus a daňová povinnost se tak dostává do záporných hodnot. Rozdíl ve zdanění poplatníka s dětmi je poté oproti bezdětným poplatníkům výrazný. Další podstatné rozdíly ve zdanění poplatníků jsou v Lotyšsku, kde je poplatníkům s dětmi poskytnut vysoký příspěvek pro závislé osoby, a také v Norsku, kde je znatelně zvýhodněn poplatník samoživitel. Jmenované země tudíž nejvíce v rámci posuzovaných zemí na měsíční úrovni zohledňují sociální situaci poplatníků. Také lze obecně konstatovat, že nejméně zatížení osobní důchodovou daní jsou poplatníci samoživitelé, pokud je daná země rozlišuje, dále poplatníci s manželkou bez příjmů a nejvíce bývají zdaňováni poplatníci s manželkou s průměrnými příjmy a bezdětní poplatníci.

Jelikož měsíční zdanění nezohledňuje veškerá poskytnutá zvýhodnění, bylo provedeno také posouzení zatížení osobní důchodovou daní na roční úrovni. I z tohoto pohledu je bezdětný poplatník zdaňován osobní důchodovou daní v jednotlivých zemích zpravidla nejvíce, naopak nejméně zatížen je poplatník samoživitel. Při ročním zdanění není zohledňována sociální situace poplatníků pouze na Islandu a ve Švédsku a všechny typy poplatníků odlišuje ve zdanění osobní důchodovou daní Norsko. Ostatní vybrané země většinou zvýhodňují pouze rodiny s dětmi a dále nerozlišují, zda se jedná o poplatníka samoživitele či poplatníka s manželkou bez příjmů. V Dánsku a Finsku navíc zvýhodňují poplatníka samoživitele a v ČR je dále podporován poplatník s manželkou bez příjmů dodatečnou slevou na dani.

Dle minulých zjištění je bezdětný poplatník na roční úrovni průměrně nejvíce zdaňován v Dánsku a od 3,5násobku průměrné mzdy ve Švédsku, kde je dosaženo podílu až 47,6 % daňové povinnosti na hrubém příjmu poplatníka. Nejméně je poplatník zatížen osobní důchodovou daní v Litvě, ČR a Estonsku. V ČR, Velké Británii a Irsku začíná daňová povinnost poplatníka až u 0,4násobku průměrné mzdy, což znamená, že dané země se snaží zvýhodnit nízko příjmové poplatníky.

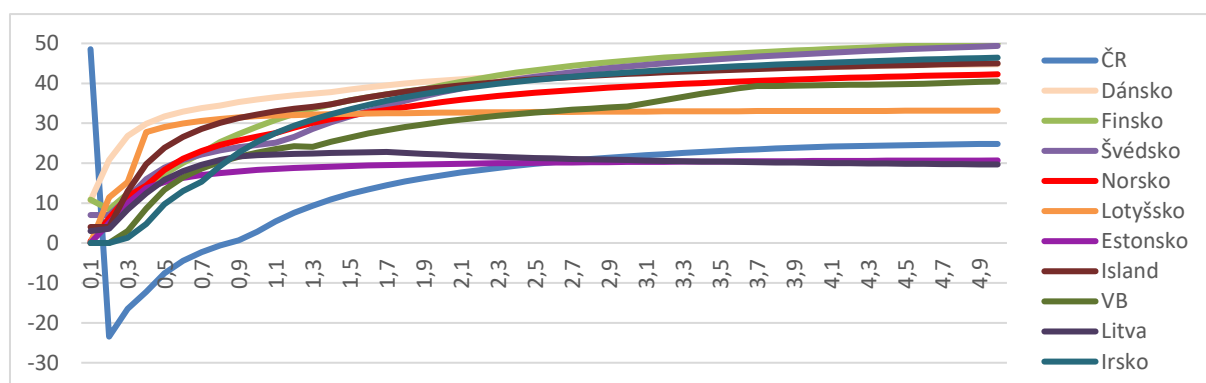
Poplatník P2 čili poplatník se dvěma dětmi a manželkou bez příjmů je nejvíce zdaňován osobní důchodovou daní opět v Dánsku a od 3,5násobku průměrné mzdy ve Švédsku. Naopak nejméně zdaňován je v ČR, kde jako jediný může využít daňového bonusu, a od 4,9násobku průměrné mzdy v Litvě. Do kladných hodnot podílu daňové povinnosti na hrubé mzdě se poplatník v ČR dostává až u 1,5násobku průměrné mzdy a nulová daňová povinnost je u poplatníků v Lotyšsku a Litvě až do 0,4násobku průměrné mzdy.

Poplatník s manželkou s průměrnými příjmy a dvěma dětmi je téměř totožně zdaňován na roční úrovni v jednotlivých zemích jako P2. Výjimkou je ČR, Norsko, Litva a Irsko, kde je pouze daňová povinnost o něco vyšší, rozložení a úroveň křivek však zůstává nezměněna.

Poplatník P4, označován jako bezdětný poplatník, je z daných poplatníků zdaňován osobní důchodovou daní na nejnižší úrovni. V průměru je ovšem nejvíce zatížen daňovou povinností, stejně jako je tomu v případě ostatních poplatníků v Dánsku a ve Švédsku, nejméně naopak v ČR a Litvě. V ČR se daňová povinnost dostává do kladných hodnot až od 1,1 násobku průměrné mzdy a v Litvě a Lotyšsku je do 0,4 násobku průměrné mzdy nulová.

Pokud se bude uvažovat nejen o daňové povinnosti poplatníka, ale také o povinných příspěvcích na sociální a zdravotní pojištění, které je nucen poplatník také odvádět, struktura rozložení takového zatížení se mezi jednotlivými zeměmi změní. Pro bezdětného poplatníka je vývoj daného zatížení zobrazen v grafu 4.58. Příspěvky na sociální zabezpečení se v žádné ze zemí dle poplatníků neodlišují, proto není třeba uvádět zde i další poplatníky.

Graf 4.58 Roční zatížení poplatníka P1 daňovou povinností a povinnými příspěvky



Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativních úprav osobní důchodové daně

Velmi atypickým vývojem prochází zatížení poplatníků v ČR. V 0,1 násobku průměrné mzdy je poplatník zatížen ze 49 % hrubé mzdy příspěvkem na sociální zabezpečení, dále ovšem lze vidět záporné zdanění a v dalším průběhu se zatížení bezdětného poplatníka ČR dostává maximálně na 25 %. Vysoké zatížení poplatníka na počátku křivky je způsobeno nutností odvést minimální hodnotu povinných příspěvků na sociální zabezpečení. I tak ČR spolu s Litvou a Estonskem po zařazení sociálních příspěvků do výpočtu zatížení bezdětného poplatníka zůstávají na nejnižších hodnotách mezi vybranými zeměmi. Nejvyšší zatížení bezdětného poplatníka je od 2,3 násobku průměrné mzdy u Finska, dále Švédska, Irska a Islandu. Zatížení poplatníků jednotlivých zemí se oproti zkoumání pouze daňové povinnosti poplatníka změnilo, ovšem stále platí, že severské země mezi vybranými zeměmi zatěžují poplatníka odvody v průměru více nežli země pobaltské či ČR.

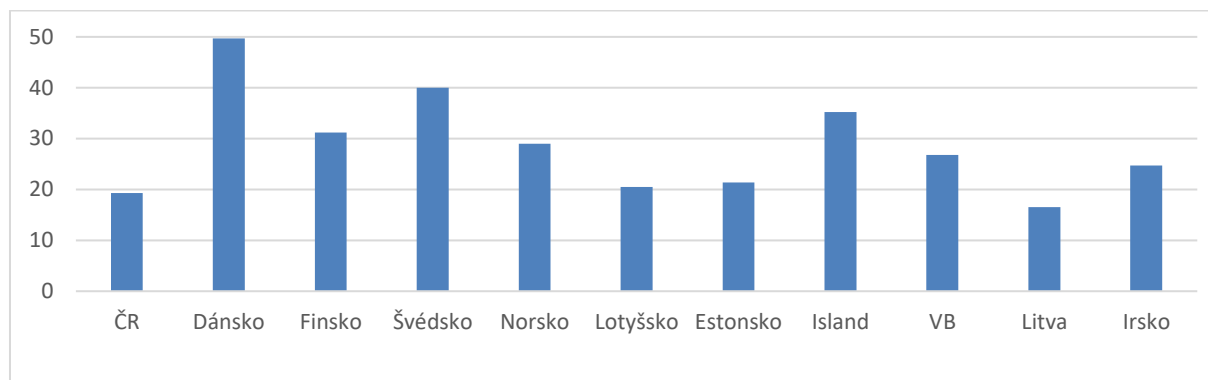
Dále byla hodnocena progresivita daně v jednotlivých zemích. V souhrnu bylo zjištěno, že až na výjimky u nízko příjmových poplatníků je v analyzovaných intervalech průměrné mzdy daň ve vybraných zemích progresivní. Nejvyšší progresivity v nižších intervalech průměrné mzdy je dosahováno v Estonsku, Litvě a Lotyšsku. Podstatné skoky byly zaznamenány dále ve Velké Británii, Finsku a Irsku. Lze konstatovat, že v uvedených zemích roste daňové zatížení u všech typů poplatníků s rostoucím příjmem nejvýznamněji.

Pro doplnění obecného pohledu na osobní důchodovou daň, byla v této diplomové práci popsána také makroekonomická úroveň osobní důchodové daně. Z výše uvedených informací vyplynulo, že nejvyšší podíl přímých daní na HDP země má Dánsko, kde se podíl pohybuje v letech 2010 – 2014 okolo 30 %, naopak nejnižší podíl je specifický pro Litvu a činí okolo 5 %. Velký rozdíl ve výběru přímých daní značí výraznou odlišnost daňových systémů a složení příjmů státního rozpočtu vybraných zemí. Podobné rozložení mezi zeměmi má i podíl přímých daní na celkových daňových výnosech. Podíl dosahuje v Dánsku až 67 % a v Litvě naopak v roce 2011 pouze 16 %. Z toho lze vyvozovat, že z vybraných zemí příkládá Dánsko nejvyšší důraz na výběr přímých daní, dále Norsko, Island, Irsko, VB či Švédsko. V Dánsku má nejvyšší podíl na výnosech z přímých daní osobní důchodová daň, která tvoří 87 % přímých daní. Většina vybraných zemí má podíl osobní důchodové daně na přímých daních v rozmezí od 70 do 85 %, výjimkou je Velká Británie, ČR a Norsko, kde se podíl pohybuje okolo 50 %.

Obecně lze tedy říci, že mezi země, kde jsou daňové výnosy důležitým příjmem státního rozpočtu patří Dánsko, Norsko, Švédsko, Island, Finsko a Velká Británie. V těchto zemích je také vysoký podíl přímých daní na celkových daňových výnosech, jinak řečeno nachází se nad průměrnou hodnotou podílu v Evropské unii. Ovšem pokud se jedná o podíl sociálních příspěvků na celkových daňových výnosech, nad průměrem Evropské unie, který se pohybuje okolo 31 %, se nachází naopak země, kde přímé daně netvoří podstatnou část státního rozpočtu. Je to Česká republika, kde daný podíl tvoří až 45 %, Litva a Estonsko.

Na závěr konečného shrnutí bude provedeno porovnání jednoduché daňové kvóty vybraných zemí a skutečného daňového zatížení poplatníků. Srovnána tedy bude velikost výnosů daní na HDP jednotlivých zemí se skutečným zdaněním osobní důchodovou daní poplatníků. Bude možné vyvodit, zda země s vyšší jednoduchou daňovou kvótou mají většinou vyšší reálné zdanění poplatníků nežli země s nižší jednoduchou daňovou kvótou. Hodnoty daňové kvóty byly zjištěny z webu eLOGISTIKA.info, a to pro rok 2014, jakožto aktuálně dostupná data, která jsou zobrazena v grafu 4.59.

Graf 4.59 Jednoduchá daňová kvóta jednotlivých zemí za rok 2014

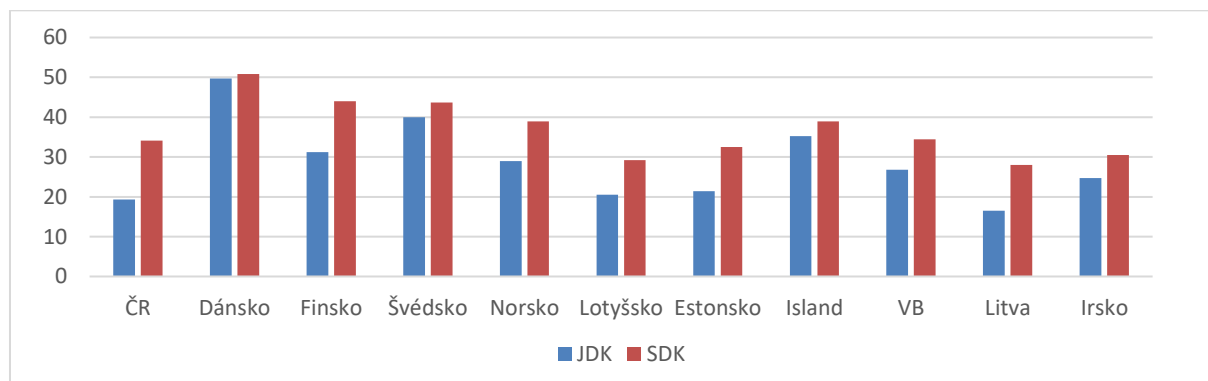


Zdroj: vlastní zpracování dle eLOGISTIKA.info

Z grafu je zřetelné, že nejvyšší hodnoty jednoduché daňové kvóty je dosaženo u Dánska, kde je i daňová povinnost poplatníka z minulých poznatků nejvyšší z vybraných zemí. Naopak nejnižší hodnota je v Litvě, kde i skutečné zatížení daňovou povinností poplatníka je z jednotlivých zemí nejnižší. Země lze tudíž rozdělit na země s vyšší daňovou kvótou a také vyšším reálným zdaněním, kterými jsou Dánsko, Švédsko, Island. Dále Finsko, Norsko, Irsko a VB, které dosahují nižších hodnot daných ukazatelů, ale ne tak nízkých jako země, o kterých lze tvrdit, že mají jak nižší daňovou kvótu, tak i skutečné zdanění poplatníka, a jsou jimi Lotyšsko, Estonsko, ČR a Litva.

Pro shrnutí dané problematiky z obecnějšího hlediska je třeba pracovat se složenou daňovou kvótou, která zahrnuje k daňovým výnosům také příspěvky sociálního zabezpečení. Složená daňová kvóta bude porovnávána s jednoduchou daňovou kvótou a také bude naznačeno, zda velikost skutečně odváděných příspěvků na sociální zabezpečení poplatníky souvisí s rozdílem mezi jednoduchou a složenou daňovou kvótou. Data složené daňové kvóty za rok 2014 byla zjištěna z webu eLOGISTIKA.info a jsou obsažena v grafu 4.60.

Graf 4.60 Srovnání složené daňové kvóty a jednoduché daňové kvóty za rok 2014



Zdroj: vlastní zpracování dle eLOGISTIKA.info

Z grafu 4.60 je zřejmé, že největší rozdíl mezi hodnotou složené a jednoduché daňové kvóty je přítomen u České republiky. Velikost skutečně odváděných příspěvků na sociální zabezpečení poplatníky je v dané zemi také na nejvyšší úrovni z vybraných zemí. Naopak nejnižší rozdíl mezi daňovými kvótami je v Dánsku, a i zde se skutečný odvod příspěvků pohybuje na nejnižší úrovni. Obecně lze říci, že rozdíl mezi jednoduchou a složenou daňovou kvótou má spojitost se skutečně odváděnými příspěvky poplatníka.

Při výběru zemí byla nadnesena otázka, zda je možné dané země seskupit dle zdanění osobní důchodovou daní díky společnému teritoriálnímu vymezení a podobnému podnebnému pásmu. Závěrem lze říci, že podnebí nedefinuje, jak legislativní úpravy daných zemí přistupují k osobní důchodové dani, a ani teritoriální blízkost jednotlivých zemí není podstatným aspektem pro podobná zdanění poplatníků. Příkladem může být odlišnost zdanění osobní důchodovou daní u poplatníků ve Finsku a v Estonsku, které dělí pouze Finský záliv. Spojitost skupiny zemí dle daňového zatížení poplatníků lze vidět u severských zemí, které byly po celou dobu existence samostatnými politickými celky, nebo u Baltských zemí, které naopak byly do roku 1990 součástí Sovětského svazu. Je tedy možné, že spíše politická situace může být důvodem podobností ve zdaňování poplatníků v jednotlivých zemích. Velká Británie a Irsko se svým vývojem u zdanění osobní důchodovou daní řadí spíše k severským zemím a dosahují poměrně vysokého zdanění osobní důchodovou daní. ČR se naopak řadí k zemím Baltským, kde sice zdanění poplatníků není na vysoké úrovni, ovšem systém sociálního zabezpečení má v daných ekonomikách veliký význam.

5 Závěr

Hlavním tématem diplomové práce byla osobní důchodová daň, která je přítomna v ekonomickém myšlení každého jedince. Je jednou z nejznámějších daní, a to především z toho důvodu, že je aplikována na příjmy všech občanů. Úzkou souvislost s danou problematikou mají také příspěvky na sociální a zdravotní pojištění, které jsou v jednotlivých zemích, stejně jako daně, povinnou platbou do veřejných rozpočtů.

Cílem diplomové práce bylo posoudit daňové zatížení osobní důchodovou daní ve vybraných zemích na základě legislativ platných v roce 2016. Pro posouzení daňového zatížení byli stanoveni fiktivní poplatníci, kteří představovali jednotlivé sociální poměry jedinců ve společnosti, a na které bylo daňové zatížení aplikováno. V rámci osobní důchodové daně byly propočty zaměřeny na příjmy ze závislé činnosti.

Diplomová práce byla rozdělena do tří tematických částí. První částí bylo teoretické vymezení daně jako takové se zaměřením na osobní důchodovou daň. Ta byla popsána detailněji, přičemž byly uvedeny vzorce pro výpočet jednotlivých ukazatelů, potřebných v praktické části diplomové práce. Na závěr kapitoly byly vymezeny příspěvky na sociální a zdravotní pojištění, které mnoho odborníků považuje za platbu daňového charakteru.

Druhá tematická část se sestávala z popisů legislativ vybraných zemí, kde byl vyobrazen systém utváření a výpočtu osobní důchodové daně daných států. V této části byly také zmíněny příspěvky na sociální zabezpečení jednotlivých zemí, a to jak jejich relativní hodnoty, tak možnost odečitatelnosti příspěvků od poplatníkových příjmů. Závěrem kapitoly byly popsány legislativy srovnány navzájem.

Třetí a zároveň stěžejní částí diplomové práce byla část, zaměřená na komparaci daňového zatížení jak na makroekonomické, tak i mikroekonomické úrovni. Obsahem mikroekonomické části byl propočet ukazatelů daňového zatížení vybraných poplatníků v jednotlivých zemích jak na měsíční, tak i roční úrovni. Dále byla popsána progresivita daně jednotlivých poplatníků a došlo také k celkovému shrnutí nabytých poznatků praktické části diplomové práce. Z vypočítaných hodnot vyplynulo, že u poplatníka P1, svobodného, bezdětného, největší daňové zatížení představovalo z převážné části zdanění v Dánsku a nejnižší v Litvě. U P2, poplatníka s manželkou bez příjmů a dvěma dětmi, bylo dosaženo ve většině intervalů průměrné mzdy nejvyššího daňového zatížení v Dánsku a nejnižšího v ČR. Pro P3, poplatníka s manželkou s průměrnými příjmy a P4, poplatníka samoživitele, byl vývoj zatížení osobní důchodovou daní v jednotlivých zemích srovnatelný s P2.

Seznam použité literatury

a) Knižní publikace

1. BRINK - VAN AGTMAAL, Wendela a kol. *Global Individual Tax Handbook 2016*. Amsterdam: IBFD, 2016. 1004 s. ISBN 978-90-8722-370-0.
2. BRINK - VAN AGTMAAL, Wendela a kol. *Global Corporate Tax Handbook 2013*. Amsterdam: IBFD, 2013. 1236 s. ISBN 978-90-8722-194-2.
3. KREBS, Vojtěch a kol. *Sociální politika*. 6. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015. 568 s. ISBN 978-80-7478-921-2.
4. KREBS, Vojtěch a kol. *Sociální politika*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2007. 504 s. ISBN 978-80-7357-276-1.
5. KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 6. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015. 276 s. ISBN 978-80-7478-841-3.
6. KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 275 s. ISBN 978-80-7357-574-8.
7. MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2016*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2016. 288 s. ISBN 978-80-271-0022-4.
8. MUSGRAVE, Richard Abel a Peggy B. MUSGRAVE. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha: Management Press, 1994. 581 s. ISBN 80-85603-76-4.
9. PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2008. 579 s. ISBN 978-80-7357-358-4.
10. SCHELLEKENS, Marnix. *European Tax Handbook 2016*. Amsterdam: IBFD, 2016. 1104 s. ISBN 978-90-8722-365-6.
11. ŠIROKÝ, Jan. *Daňová teorie. S praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.
12. ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii*. 6. vyd. Praha: Linde, 2013. 392 s. ISBN 978-80-7201-925-0.

b) Internetové zdroje

13. DELOITTE. *Taxation and Investment in Finland 2016*. [online]. DELOITTE. [13.2.2017]. Dostupné z:

- <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-finlandguide-2016.pdf>
14. DELOITTE. *Taxation and Investment in Norway 2016*. [online]. DELOITTE. [13.2.2017]. Dostupné z: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-norwayguide-2016.pdf>
15. DELOITTE. *Taxation and Investment in Sweden 2016*. [online]. DELOITTE. [13.2.2017]. Dostupné z: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-swedenguide-2016.pdf>
16. eLOGISTIKA.INFO. *Zdanění v členských státech EU*. [online]. eLOGISTIKA. [12.3.2017]. Dostupné z: <http://www.elogistika.info/zdaneni-v-clenskych-statech-eu/>
17. EUROFOUND. *Statutory minimum wages in the EU 2016*. [online]. EUROFOND. [16.3.2017]. Dostupné z: <http://www.eurofound.europa.eu/observatories/eurwork/articles/working-conditions-industrial-relations/statutory-minimum-wages-in-the-eu-2016>
18. EUROSTAT. *Minimum wage statistics*. [online]. EUROSTAT. [10.3.2017]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Minimum_wage_statistics#Countries_not_covered_by_minimum_wage_statistics
19. EUROSTAT. *Tax revenue statistics*. [online]. EUROSTAT. [20.1.2017]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Tax_revenue_statistics
20. KURZY.CZ. *Kurz Eura, Euro EUR, aktuální kurzy koruny a měn*. [online]. KURZYCZ. [27.12.2016]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/kurzy-men/nejlepsi-kurzy/EUR-euro/>
21. OECD.Stat. *Average annual wages*. [online]. OECD. [5.1.2017]. Dostupné z: <http://stats.oecd.org/#>
22. RATMANOVÁ, Iveta. Analýza vývoje hodnot ukazatelů průměrné osobní sazby daně a progresivity průměrné sazby u vybraných poplatníků v ČR v letech 2001-2010 In: 5. mezinárodní konference Řízení a modelování finančních rizik. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2010, s. 11 Dostupné z: http://www.ekf.vsb.cz/export/sites/ekf/rmfr/.content/galerie-dokumentu/2014/plnenzeni-prispevku/Ratmanova.Iveta_2.pdf

23. SKAT. *Tax rates*. [online]. SKAT. [12.2.2017]. Dostupné z:
<http://www.skat.dk/SKAT.aspx?oid=2035568&vid=0&lang=us>

c) Zákony

24. Income Tax Act, 2007. In: *The National Archives*. Dostupné z:
<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2007/3/contents>

25. Income Tax Act, 1999. In: *Riigi Teataja*. Dostupné z:
<https://www.riigiteataja.ee/en/eli/530012014003/consolide>

26. Income Tax Act, 2003. In: *Ministry of Finance and Economic Affairs*. Dostupné z:
https://eng.fjarmalaraduneyti.is/media/Act_no_90_2003_01022012.pdf

27. Law of Personal Income Tax, 2002. In: *State Tax Inspectorate*. Dostupné z:
<https://www.vmi.lt/cms/en/teisine-informacija?rqjtj>

28. Law On Taxes and Duties, 1995. In: *Legislation of The Republic of Latvia*. Dostupné z: https://likumi.lv/doc.php?id=33946&version_date=01.04.2012

29. Taxes Consolidation Act, 1997. In: *electronic Irish Statue Book*. Dostupné z:
<http://www.irishstatutebook.ie/eli/1997/act/39/enacted/en/html>

30. Zákon o daních z příjmů, 586/1992 Sb. In: *Portál veřejné správy*. Dostupné z:
<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=586~2F1992&rpp=15#seznam>

Seznam zkratek

CZK	Česká koruna
ČR	Česká republika
DKK	Dánská koruna
ETR	Efektivní sazba daně
EU	Evropská unie
EUR	Euro
FO	fyzická osoba
GBP	Britská libra
HDP	hrubý domácí produkt
ISK	Islandská koruna
NOK	Norská koruna
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
PAR	progresivita průměrné sazby
PATR	průměrná osobní sazba daně
PAYE	angl. Pay as you earn
SEK	Švédská koruna
T	daňová povinnost
TV	televize
VB	Velká Británie
Y	hrubý příjem

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 21.4.2017


.....
jméno a příjmení studenta

Seznam příloh

- Příloha č. 1** Hodnoty roční a měsíční průměrné mzdy v roce 2015
- Příloha č. 2** Vypočtené hodnoty daně a jednotlivých ukazatelů v České republice
- Příloha č. 3** Vypočtené hodnoty daně a jednotlivých ukazatelů v Dánsku
- Příloha č. 4** Vypočtené hodnoty daně a jednotlivých ukazatelů v Estonsku
- Příloha č. 5** Vypočtené hodnoty daně a jednotlivých ukazatelů ve Finsku
- Příloha č. 6** Vypočtené hodnoty daně a jednotlivých ukazatelů v Irsku
- Příloha č. 7** Vypočtené hodnoty daně a jednotlivých ukazatelů na Islandu
- Příloha č. 8** Vypočtené hodnoty daně a jednotlivých ukazatelů v Litvě
- Příloha č. 9** Vypočtené hodnoty daně a jednotlivých ukazatelů v Lotyšsku
- Příloha č. 10** Vypočtené hodnoty daně a jednotlivých ukazatelů v Norsku
- Příloha č. 11** Vypočtené hodnoty daně a jednotlivých ukazatelů ve Švédsku
- Příloha č. 12** Vypočtené hodnoty daně a jednotlivých ukazatelů ve Velké Británii

Příloha č. 1 Hodnoty roční a měsíční průměrné mzdy v roce 2015

Tab. 1 Průměrná roční mzda jednotlivých zemí v původních měnách v roce 2015

Průměrná roční mzda 2015	Národní měna	EURO
Česká republika (CZK)	314199	11625,4
Dánsko (DKK)	428396	57614,5
Norsko (NOK)	524466	57661,2
Švédsko (SEK)	389385	40348,1
Finsko (EUR)	40893	40893,0
Litva (EUR)	12430	12430,0
Lotyšsko (EUR)	11913	11913,0
Estonsko (EUR)	13599	13599,0
Island (ISK)	7603064	64094,6
Irsko (GBP)	47366	55577,8
Velká Británie (GBP)	33102	38840,8

Zdroj: vlastní zpracování dle OECD.Stats a KURZY.CZ

Tab. 2 Průměrná měsíční mzda jednotlivých zemí v původních měnách v roce 2015

Průměrná měsíční mzda 2015	Národní měna	EURO
Česká republika (CZK)	26183,3	968,8
Dánsko (DKK)	35699,7	4801,2
Norsko (NOK)	43705,5	4805,1
Švédsko (SEK)	32448,8	3362,3
Finsko (EUR)	3407,8	3407,8
Litva (EUR)	1035,8	1035,8
Lotyšsko (EUR)	992,8	992,8
Estonsko (EUR)	1133,3	1133,3
Island (ISK)	633588,7	5341,2
Irsko (GBP)	3947,2	4631,5
Velká Británie (GBP)	2758,5	3236,7

Zdroj: vlastní zpracování dle OECD.Stats a KURZY.CZ

Tab. 1 Hodnoty daně a ukazatelů ETR, PATR a PAR na roční úrovni pro jednotlivé poplatníky

[illegible]

Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativ vybraných zemí

Tab. 1 Hodnoty daně a ukazatelů ETR, PATR a PAR na roční úrovni pro jednotlivé poplatníky

[illegible]

Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativ vybraných zemí

Tab. 1 Hodnoty daně a ukazatelů ETR, PATR a PAR na roční úrovni pro jednotlivé poplatníky

[illegible]

Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativ vybraných zemí

Příloha č. 7 Vypočtené hodnoty daně a jednotlivých ukazatelů na Islandu

Tab. 1 Hodnoty daně a ukazatelů ETR, PATR a PAR na roční úrovni pro jednotlivé poplatníky

p1, p2, p3, p4																			
násobky mzdy	0,2	0,5	0,8	1,1	1,4	1,7	2,0	2,3	2,6	2,9	3,2	3,5	3,8	4,1	4,4	4,7	5,0		
daň (ISK)	0,0	75397 9,3	15875 99,7	24227 90,2	32731 91,7	42991 03,5	53250 15,4	63509 27,2	73768 39,1	84027 50,9	94286 62,7	10454 574,6	11480 486,4	12506 398,2	13532 310,1	14558 221,9	15584 133,8		
ETR	0,0	19,8	26,1	29,0	30,8	33,3	35,0	36,3	37,3	38,1	38,8	39,3	39,7	40,1	40,5	40,7	41,0		
PATR	4,0	23,8	30,1	33,0	34,8	37,3	39,0	40,3	41,3	42,1	42,8	43,3	43,7	44,1	44,5	44,7	45,0		
PAR	0,0000 00000	0,0000 00054	0,0000 00020	0,0000 00010	0,0000 00008	0,0000 00010	0,0000 00007	0,0000 00005	0,0000 00004	0,0000 00003	0,0000 00003	0,0000 00002	0,0000 00002	0,0000 00002	0,0000 00001	0,0000 00001	0,0000 00001	0,0000 00001	

Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativ vybraných zemí

Tab. 1 Hodnoty daně a ukazatelů ETR, PATR a PAR na roční úrovni pro jednotlivé poplatníky

[illegible]

Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativ vybraných zemí

Příloha č. 9 Vypočtené hodnoty daně a jednotlivých ukazatelů v Lotyšsku

Tab. 1 Hodnoty daně a ukazatelů ETR, PATR a PAR na roční úrovni pro jednotlivé poplatníky

P1																				
násobky mzdy	0,2	0,5	0,8	1,1	1,4	1,7	2	2,3	2,6	2,9	3,2	3,5	3,8	4,1	4,4	4,7				5
daň (EUR)	272,0	1106,9	1962,1	2807,0	3629,0	4451,0	5273,0	6095,0	6917,0	7739,0	8561,0	9383,0	10205,0	11052,5	12249,8	13447,0	14644,3			
ETR	11,4	18,6	20,6	21,4	21,8	22,0	22,1	22,2	22,3	22,4	22,5	22,5	22,5	22,6	23,4	24,0	24,6			
PATR	11,4	29,1	31,1	31,9	32,3	32,5	32,6	32,7	32,8	32,9	33,0	33,0	33,0	33,1	33,1	33,1	33,2			
PAR	0,0000 958	0,0000 112	0,0000 040	0,0000 014	0,0000 008	0,0000 005	0,0000 004	0,0000 003	0,0000 002	0,0000 002	0,0000 001	0,0000 001	0,0000 001	0,0000 005	0,0000 020	0,0000 017	0,0000 015			
P2, P3, P4																				
daň (EUR)	0,0	140,9	996,1	1841,0	2663,0	3485,0	4307,0	5129,0	5951,0	6773,0	7595,0	8417,0	9239,0	10086,5	11283,8	12481,0	13678,3			
ETR	0,0	2,4	10,5	14,0	16,0	17,2	18,1	18,7	19,2	19,6	19,9	20,2	20,4	20,7	21,5	22,3	23,0			
PATR	0,0	12,9	21,0	24,5	26,5	27,7	28,6	29,2	29,7	30,1	30,4	30,7	30,9	31,1	31,3	31,4	31,5			
PAR	0,0000 000	0,0000 199	0,0000 162	0,0000 076	0,0000 045	0,0000 030	0,0000 022	0,0000 016	0,0000 013	0,0000 010	0,0000 008	0,0000 007	0,0000 006	0,0000 009	0,0000 023	0,0000 020	0,0000 018			

Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativ vybraných zemí

Příloha č. 11 Vypočtené hodnoty daně a jednotlivých ukazatelů ve Švédsku

Tab. 1 Hodnoty daně a ukazatelů ETR, PATR a PAR na roční úrovni pro jednotlivé poplatníky

P1, P2, P3, P4																			
násobky mzdy	0,2	0,5	0,8	1,1	1,4	1,7	2	2,3	2,6	2,9	3,2	3,5	3,8	4,1	4,4	4,7	5		
daň (SEK)	0,0	23119, 4	50380, 6	77641, 7	13132 3,4	19413 3,4	26083 5,1	32753 6,8	39423 8,4	46094 0,1	52764 1,7	59434 3,4	66104 5,0	72774 6,7	79444 8,3	86115 0,0	92785 1,6		
ETR	0,0	11,9	16,2	18,1	24,1	29,3	33,5	36,6	38,9	40,8	42,3	43,6	44,7	45,6	46,4	47,1	47,7		
PATR	7,0	18,9	23,2	25,1	30,2	34,4	37,8	40,3	42,2	43,8	45,0	46,1	46,9	47,7	48,3	48,9	49,4		
PAR	0,0000 0000	0,0000 0074	0,0000 0026	0,0000 0013	0,0000 0055	0,0000 0041	0,0000 0032	0,0000 0024	0,0000 0019	0,0000 0015	0,0000 0012	0,0000 0010	0,0000 0009	0,0000 0007	0,0000 0006	0,0000 0006	0,0000 0005		

Zdroj: vlastní výpočty na základě legislativ vybraných zemí

